

Biz bazar iqtisadiyyatını vergi yolu ilə tənzimləməliyik.

Heydər ƏLİYEV

Vergilər

№ 01 (641) ■ 9 yanvar 2013

www.vergiler.az

Qiyməti: 40 qəp.

Prezident İlham Əliyev: «2012-ci il uğurlu il kimi tarixdə qalır»

Dövlət başçısının Dünya Azərbaycanlılarının Həmrəyliyi Günü və Yeni il münasibətilə Azərbaycan xalqına təbriki

- Hörmətli xanımlar və cənablar! Əziz həmvətənlər! Bir neçə dəqiqədən sonra 2013-cü il başlayır. 2012-ci il isə ölkəmiz üçün çox uğurlu il olmuşdur. 2012-ci ildə Azərbaycanın uğurlu, dinamik inkişafı təmin edilmişdir. Ölkə qarşısında duran bütün vəzifələr müvəffəqiyyətlə icra edilmişdir.

2012-ci ildə Azərbaycan iqtisadiyyatı uğurla inkişaf etmişdir. İqtisadiyyatda yenə də inkişaf özünü göstərir. Ən sevindirici hal ondan ibarətdir ki, qeyri-neft iqtisadiyyatımız təxminən 10 faiz artmışdır. Bu, onu göstərir ki, bizim iqtisadi islahatlarla bağlı siyasətimiz çox uğurludur, çox təsirlidir.

İqtisadiyyatımız çoxşaxəli iqtisadiyyatdır. Əminəm ki, gələcək illərdə ölkəmizin dayanıqlı iqtisadi inkişafı üçün əlavə imkanlar yaranacaqdır. Bütün iqtisadi göstəricilər çox yüksək səviyyədedir. Yoxsulluq 6 faizə düşmüşdür. İşsizlik 5,2 faizdir. Bu il 100 mindən artıq yeni iş yeri açılmışdır. Son doqquz il ərzində bir milyona 100 mindən çox iş yeri açılmışdır. İş yerlərinin açılması bilavasitə işsizliyin aradan qaldırılmasına xidmət göstərmişdir.

Beynəlxalq reyting agentlikləri 2012-ci ildə ölkəmizin kredit reytinglərini artırmışlar. Bu da böhranlı il üçün çox gözəl, əlamətdar bir hadisədir. Azərbaycan iqtisadiyyatı dünya miqyasında rəqabətqabiliyyətliliyinə görə 46-cı yerdədir. Əminəm ki, gələcək illərdə bizim yerimiz daha da yüksək olacaqdır.

İqtisadi sahədə aparılan islahatlar, düşünülmüş siyasət bizə imkan verir ki, sosial məsələlərin həllində də böyük nailiyyətlərə imza ataq. 2012-ci ildə maaşlar, pensiyalar qaldırılmışdır, ünvanlı sosial yardım on minlərlə ailəni əhatə edir. 2012-ci ildə sovet əmanətlərinin qaytarılması prosesi başlamışdır. Əminəm ki, gələcək illərdə bu proses başa çatacaqdır. MDB məkanında Azərbaycanda bu sahədə aparılan siyasət ən yüksək qiymətə malikdir. Çünki biz bu əmanətlərin ən yüksək əmsalla və ən qısa müddət ərzində qaytarılmasına nail olacağıq. Bütün bu məsələlər onu göstərir ki, həm iqtisadi, həm sosial sahədə düşünülmüş siyasətimiz konkret nəticələrini verməkdədir.

2012-ci ildə məcburi köçkünlərin problemlərinin həlli üçün çox böyük işlər görülmüş və 20 min köçkün yeni mənzillərlə, evlərlə təmin edilmişdir. Gələcək illərdə 20 mindən artıq köçkünün yaşayış şəraiti yaxşılaşdırılacaq və beləliklə, Dövlət proqramının icrası nəticəsində biz köçkünləri, bizim soydaşlarımızı gözəl şəraitlə təmin edəcəyik. Ancaq əlbəttə, biz torpaqlarımızı işğalçılardan azad olundandan sonra bu gün hələ də işğal altında olan torpaqlarda yeni binələr, qəsəbələr, şəhərlər salacağıq ki, vətəndaşlarımızı gözəl şəraitlə təmin edək. Mən əminəm ki, Azərbaycan öz ərazi bütövlüyünü bərpa edəcəkdir. Bizim gücümüz artır, həm iqtisadi sahədə, həm hərbi sahədə. Beynəlxalq mövqelərimiz möhkəmlənir.

2012-ci ildə Ermənistan-Azərbaycan, Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin həlli istiqamətində çox ciddi siyasi hadisələr baş vermişdir. Mən, ilk növbədə, bu məsələ ilə məşğul olan Minsk qrupunun həmsədr ölkələrinin dövlət başçılarının bəyanatını qeyd etmək istəyirəm. O bəyanatda deyilmişdir ki, status-kvo qəbul edilmişdir. Yəni bu, onu göstərir ki, artıq heç kim, hətta bu məsələ ilə məşğul olan vasitəçilər, funksiyaları öz üzərinə götürən ölkələr də bu işğalla, bu vəziyyətlə barışmaq istəmir. Status-kvonun dəyişdirilməsi işğala son qoyulması deməkdir.

Eyni zamanda, 2012-ci ildə Azərbaycanın qoşulduğu Qoşulmama Hərəkatının zirvə toplantısında Ermənistan-Azərbaycan, Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin həlli ilə bağlı çox tərtibli və ədalətli qətnamə qəbul edilmişdir. Həmin qətnamədə deyilir ki, bu münaqişə yalnız Azərbaycanın ərazi bütövlüyü çərçivəsində öz həllini tapmalıdır.

Eyni zamanda, 2012-ci ildə NATO-nun zirvə görüşündə də qəbul edilmiş qətnamədə Ermənistan-Azərbaycan münaqişəsinin ərazi bütövlüyü əsasında həll edilməsi haqqında məsələ qoyulmuşdur. Yəni Qoşulmama Hərəkatında və NATO-da birləşən ölkələr dünya birliyinin mütləq əksəriyyətini təşkil edir və bu ölkələrin mövqeyi birmənalıdır: Azərbaycanın ərazi bütövlüyü bərpa edilməlidir. Münaqişənin başqa həlli yoxdur.

Onu da qeyd etmək və bir daha demək istəyirəm ki, Azərbaycan heç vaxt öz əzəli torpağında ikinci qonarda erməni dövlətinin yaradılmasına imkan verməyəcəkdir. Bugünkü Ermənistan tarixi Azərbaycan torpaqlarında yaranmışdır. Bu tarixi biz yaxşı bilirik. İrəvan xanlığı, Zəngəzur, Göyçə mahalı - bütün bunlar bizim tarixi torpaqlarıdır. Azərbaycan torpağında ikinci erməni dövlətinin yaradılması heç vaxt mümkün olmayacaqdır. Azərbaycan heç vaxt buna imkan verməyəcəkdir. Dağlıq Qarabağa heç vaxt müstəqillik verilməyəcəkdir. Azərbaycan öz ərazi bütövlüyünü bərpa edəcəkdir və bu gün işğal altında olan bütün şəhərlərdə, o cümlədən Şuşada, Xankəndidə

Azərbaycan bayrağı dalğalanacaqdır.

Mən hesab edirəm ki, 2013-cü ildə vasitəçilər tərəfindən məsələnin həlli ilə bağlı daha konkret təkliflər verilməli və işğalçı məcbur edilməlidir ki, işğal edilmiş torpaqlardan tezliklə çıxsin. Bununla bərabər, heç kəs üçün sirt deyildir ki, biz ordu quruculuğu prosesi ilə çox ciddi məşğulduq. Azərbaycan Ordusu Cənubi Qafqazın ən böyük qüvvəsidir. Ordunun inkişafı üçün bütün lazımı tədbirlər görülür. 2012-ci ildə böyük miqdarda hərbi texnika, silah-sursat, təyyarələr, helikopterlər, artilleriya qurğuları, hava hücumuna qarşı qurğular götürülmüş, eyni zamanda daxilə 40-dan yuxarı sənaye müəssisəsində hərbi təyinatlı məhsulların istehsalı təşkil edilmişdir.

Biz ordumuzu 2013-cü ildə daha da gücləndirəcəyik. Ordumuza xərclənən vəsait Ermənistan büdcəsindən 50 faiz çoxdur və bundan sonra da bu istiqamətdə məqsədyönlü, hərtərəfli siyasət aparılacaqdır ki, Ermənistan-Azərbaycan, Dağlıq Qarabağ münaqişəsi tezliklə öz həllini tapsın, Azərbaycan öz ərazi bütövlüyünü bərpa etsin.

Enerji təhlükəsizliyi məsələlərinə gəlincə, 2012-ci ildə çox əlamətdar hadisə baş vermişdir, TANAP layihəsi imzalanmışdır. TANAP layihəsi bizə imkan verəcəkdir ki, Azərbaycan zəngin qaz resurslarını dünya bazarlarına böyük həcmdə nəql etsin. Hesab edirəm ki, TANAP layihəsi son illər ərzində növbəti ölkəmizdə, regionda, Avropa qitəsində enerji təhlükəsizliyi ilə bağlı olan məsələlər arasında ən böyük addımdır. TANAP layihəsinin təşəbbüskarı da Azərbaycan olmuşdur. Əminəm ki, TANAP layihəsini Azərbaycan öz tərəfdaşları ilə vaxtında icra edəcək və beləliklə, Avropanın enerji xəritəsi böyük dərəcədə dəyişdiriləcəkdir.

Eyni zamanda, 2012-ci ildə digər vacib layihə - Bakı-Tbilisi-Qars dəmir yolu layihəsi uğurla icra edilmişdir. Əminəm ki, gələcək illərdə biz dəmir yolunun açılışını qeyd edəcəyik.

2012-ci ildə humanitar sahədə böyük işlər görülmüşdür. Bakı sivilizasiyalararası dialoqu təşkil, genişləndirilməsi üçün artıq dünya mərə-

kəzinə çevrilmişdir. Uğurla keçirilmiş İkinci Beynəlxalq Humanitar Forum, onun nəticələri, bu sahədə əldə edilmiş nailiyyətlər ölkəmizi həm dünyaya təqdim edir, eyni zamanda bizim təcrübəmiz, mən əminəm ki, başqa ölkələrdə öyrənilir. Çünki Azərbaycanda bütün millətlərin, bütün dinlərin nümayəndələri bir ailə kimi, mehribanlıq şəraitində yaşayırlar və yaşayacaqlar. Milli və dini dözümlülük, tolerantlıq Azərbaycanın böyük sərvətidir.

2012-ci ildə idman sahəsində böyük qələbələr əldə edilmişdir. London Yay Olimpiya Oyunlarında Azərbaycan tarixi qələbə qazanmışdır. On medal qazanmışıq. Onlardan ikisi qızıl, ikisi gümüş, altısı bürünc medalıdır. Tarixdə ilk dəfə olaraq biz on medala imza atdıq. Beləliklə, Olimpiya Oyunlarının yekunlarına görə Azərbaycan dünya miqyasında 30-cu, Avropada 15-ci, müsəlman aləmində isə 3-cü yerə layiq görülmüşdür.

İlin sonunda bizə bir şad xəbər də çatdı. Dekabr ayında Avropa Olimpiya Komitəsinin Baş Assambleyasında 2015-ci ildə birinci Avropa Olimpiya Oyunlarının Bakıda keçirilməsi haqqında tarixi qərar qəbul edilmişdir. Bu da bizim böyük qələbəmizdir. Bu oyunlar tarixdə birinci oyunlar kimi qalacaqdır. Avropanın birinci Olimpiya Oyunlarını Azərbaycan, Bakıda keçirmək, əlbəttə, bizim üçün böyük şərəfdir, böyük məsuliyyətdir, eyni zamanda, ölkəmizdə görülən işlərə Avropa Olimpiya ailəsi tərəfindən verilmiş yüksək qiymətdir. Nəzərə alsaq ki, bu il biz Avropanın və dünyanın birinci mahni müsabiqəsini - «Eurovision» müsabiqəsini böyük məharətlə, ustalıqla keçirmişik, əminəm ki, Avropa Olimpiya Oyunlarını da yüksək səviyyədə keçirəcəyik. Bax, bütün bu dediyim sahələrdə 2012-ci il uğurlu il kimi tarixdə qalır və əldə edilmiş bu nailiyyətlər bizə imkan verir ki, 2013-cü ilə də böyük nikbinliklə baxaq. Əminəm ki, gələcək illərdə də ölkə qarşısında duran bütün vəzifələr uğurla icra ediləcəkdir.

Bu gün biz, eyni zamanda, Dünya Azərbaycanlılarının Həmrəyliyi Günü qeyd edirik. Bu fürsətdən istifadə edərək, dünyada yaşayan bütün azərbaycanlıları səmimi qəlbədən salamlayıram, onları təbrik edirəm. Onlara bildirmək istəyirəm: fəxr edə bilərlər ki, bu gün dünyada müstəqil Azərbaycan dövləti vardır. O Azərbaycan dövləti ki, bu gün dünyanın bir nömrəli beynəlxalq qurumunun - BMT Təhlükəsizlik Şurasının üzvüdür. O dövlətdir ki, hətta böhranlı illərdə öz iqtisadi inkişafını davam etdirmiş, öz daxili resursları üzərində güclü iqtisadi zəmin yaratmış və gələcəyə böyük ümidlərlə, böyük nikbinliklə baxır.

Mən dünyada yaşayan bütün azərbaycanlıları bu gözəl bayramlar - həm Dünya Azərbaycanlılarının Həmrəyliyi Günü, həm də Yeni il bayramı münasibətilə bir daha ürəkdən təbrik edirəm, hər bir Azərbaycan ailəsinə cansağlığı, xoşbəxtlik arzulayıram.

Bayramınız mübarək olsun!

Bakının Binəqədi rayonunun ərazisində məscid kompleksi tikilir

Dekabrın 30-da Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev Bakının Binəqədi rayonunun ərazisində inşa olunan məscid kompleksində aparılan tikinti işlərinin gedişi ilə tanış olmuşdur.

Respublikamızda maddi-mədəniyyət abidələrinin bərpası və mühafizəsi dövlətimizin başçısının daim diqqət mərkəzindədir. Son bir neçə ildə Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin qədim tarixi abidələrin, ziyarətgahların bərpası ilə bağlı imzaladığı sərəncamlar dini-mənəvi dəyərlərə verilən yüksək qiymətin göstəricisidir. Dövlətimizin başçısının tapşırıqları əsasında Bakıda Təzə Pir, Əjdərbəy məscidləri və digər dini-tarixi abidələr əsaslı şəkildə bərpa olunaraq dinlərin istifadəsinə verilmişdir. Məscidlərin və digər dini-tarixi abidələrin bərpası işləri Azərbaycanın bütün bölgələrində uğurla həyata keçirilir.

Dövlətimizin başçısının tapşırığı ilə Bakının Binəqədi rayonu ərazisində yeni məscid kompleksinin inşasına başlanılmışdır. İnşaat işlərinin gedişi ilə tanış olmaq üçün kompleksin tikildiyi əraziyə gələn Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev məscid kompleksinin layihəsinin baş planı barədə məlumat verilmişdir. Bildirilmişdir ki, layihə üzrə yeni məscidin ümumi sahəsi 4 min kvadratmetr təşkil edəcəkdir. Ucaldılacaq 4 minarın hər birinin hündürlüyü 72, baş günbəzin hündürlüyü 55, ikinci günbəzin hündürlüyü isə 35 metr olacaqdır. Məscidin fasadı Şirvan-Abşeron memarlıq üslubunda xüsusi daşlarla üzlənəcəkdir. Kompleksin daxilində isə tamamlama-bəzək işlərinə də mərmərdən və taxtadan istifadə olunacaqdır. Məscid kompleksinin həyətində 80 avtomobil üçün dayanacaq yaradılacağı da nəzərdə tutulur.

Dövlətimizin başçısı inşaat sahəsini gəzməyi, tikintinin gedişi ilə maraqlanmış, müvafiq tapşırıqlarını vermişdir.

«ASAN xidmət» mərkəzi istifadəyə verilmişdir

Prezident İlham Əliyev dekabrın 29-da Bakıda Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Vətəndaşlara Xidmət və Sosial İnnovasiyalar üzrə Dövlət Agentliyinin və onun tabeliyində olan 1 nömrəli «ASAN xidmət» mərkəzinin açılışında iştirak etmişdir. Ölkə başçısına məlumat verilmişdir ki, son illərdə dövlət qurumlarının fəaliyyətində informasiya-kommunikasiya texnologiyalarının tətbiqi istiqamətində mühüm işlər görülmüşdür. Bu sahədə daha ciddi islahatların davamı kimi Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Vətəndaşlara Xidmət və Sosial İnnovasiyalar üzrə Dövlət Agentliyi və onun tabeliyində «ASAN xidmət» mərkəzləri yaradılmışdır.

Yeni qurumun yaradılmasında məqsəd vətəndaşlara birbaşa xidmət göstərəcək «ASAN xidmət» mərkəzlərinin vahid şəkildə idarə edilməsi, dövlət orqanlarının informasiya bazalarının qarşılıqlı inteqrasiyası və elektron xidmətlərinin təşkili prosesinin təkmilləşdirilməsi istiqamətlərində fəaliyyət göstərəcəkdir.

Mərkəzin əsas prinsipləri - operativlik, şəffaflıq, nəzakətlik, məsuliyyət, etik davranış qaydalarına nəzarət və rahatlıqdır. Mərkəzdə vətəndaşların qəbulu elektron növbə əsasında həyata keçiriləcəkdir. Bunun üçün isə ən müasir avadanlıq quraşdırılmışdır. «ASAN xidmət» mərkəzində 9 dövlət orqanı - Ədliyyə, Daxili İşlər, Vergilər nazirlikləri, Əmlak Məsələləri Dövlət Komitəsi, Dövlət Gömrük Komitəsi, Dövlət Miqrasiya Xidməti, Dövlət Torpaq və Xəritəçəkmə Komitəsi, Dövlət Sosial Müdafiə Fondu və Milli Arxiv İdarəsi tərəfindən 23 hüquqi xidmət həyata keçiriləcək. Xidmət üçün nəzərdə tutulmuş rüsumların ödənilməsi məqsədi ilə «pay-point», bankomat aparatları qoyulmuşdur.

Dövlət başçısı xidmət mərkəzlərinin perspektiv inkişaf planlarını əks etdirən layihələrlə tanış olmuş, müvafiq tapşırığı və tövsiyələrini vermişdir.

2 | Azərbaycanın investisiya reytingi yüksəlir

3 | Dövlət qurumlarının e-xidmətlərini bir araya gətirən ünvan

7 | Vergi Məcəlləsinə edilmiş dəyişikliklər əhəlinin rifahına münasib təsir göstərəcəkdir

11 | İdmanımız yeni yüksəliş mərhələsində

«Azərbaycan Respublikasının Vergi Məcəlləsində dəyişikliklər edilməsi haqqında» Azərbaycan Respublikasının 2012-ci il 21 dekabr tarixli 509-IVQD nömrəli Qanununun tətbiqi barədə Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Fərmanı

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 109-cu maddəsinin 19-cu bəndini rəhbər tutaraq, «Azərbaycan Respublikasının Vergi Məcəlləsində dəyişikliklər edilməsi haqqında» Azərbaycan Respublikasının 2012-ci il 21 dekabr tarixli 509-IVQD nömrəli Qanununun qüvvəyə minməsi ilə əlaqədar həmin Qanunun tətbiqini təmin etmək məqsədi ilə **qərara alıram**:

1. Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti:

1.1. üç ay müddətində Azərbaycan Respublikası qanunlarının və Azərbaycan Respublikası Prezidentinin aktlarının Azərbaycan Respublikasının Vergi Məcəlləsində dəyişikliklər edilməsi haqqında» Azərbaycan Respublikasının 2012-ci il 21 dekabr tarixli 509-IVQD nömrəli Qanununa uyğunlaşdırılmasını ilə bağlı təkliflərini hazırlasın və Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə təqdim etsin;

1.2. iki ay müddətində Azərbaycan Respublikası Vergi Məcəlləsinin 164.1.8-ci maddəsində nəzərdə tutulmuş dövlət əhəmiyyətli nəşrlərin siyahısı ilə bağlı təkliflərini hazırlasın və Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə təqdim etsin;

1.3. üç ay müddətində Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin normativ hüquqi aktlarının həmin Qanuna uyğunlaşdırılmasını təmin etsin və bu barədə Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə məlumat versin;

1.4. iki ay müddətində həmin Məcəllənin 23.1.15-2-ci maddəsində nəzərdə tutulmuş vergi partnyorluğu sazişinin formasını və bağlanma qaydasını müəyyən etsin;

1.5. iki ay müddətində həmin Məcəllənin 218.2-ci maddəsinin beşinci bəndində nəzərdə tutulmuş təbii inhisar subyektlərinin siyahısını müəyyən etsin;

1.6. mərkəzi icra hakimiyyəti orqanlarının normativ hüquqi aktlarının həmin Qanuna uyğunlaşdırılmasını nəzarətdə saxlasın və bunun icrası barədə beş ay müddətində Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə məlumat versin;

1.7. həmin Qanundan irəli gələn digər məsələləri həll etsin.

2. Müəyyən edilsin ki:

2.1. Azərbaycan Respublikası Vergi Məcəlləsinin 102.1.21-ci, 106.1.12-ci, 106.1.13-cü, 164.1.8-ci, 164.1.15-ci (birinci halda), 164.1.16-cı (birinci halda), 199.7-ci, 199.8-ci, 207.3-cü və 207.4-cü maddələrində nəzərdə tutulmuş «müvafiq icra hakimiyyəti orqanı»nın səlahiyyətlərini Azərbaycan Respublikasının Prezidenti həyata keçirir;

2.2. həmin Məcəllənin 23.1.15-2-ci, 102.1.14-2-ci maddələrində və 218.2-ci maddəsinin beşinci bəndində nəzərdə tutulmuş «müvafiq icra hakimiyyəti orqanı»nın səlahiyyətlərini Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti həyata keçirir;

2.3. həmin Məcəllənin 15.1.15-1-ci maddəsində, 16.3-cü maddəsinin birinci cümləsində, 34.1-ci maddəsinin səkkizinci bəndinin ikinci cümləsində və 221.3.1-ci maddəsində nəzərdə tutulmuş «müvafiq icra hakimiyyəti orqanı»nın səlahiyyətlərini Azərbaycan Respublikasının Prezidenti həyata keçirir;

2.4. həmin Məcəllənin 164.1.15-ci (ikinci halda) və 164.1.16-cı (ikinci halda) maddələrində nəzərdə tutulmuş «müvafiq icra hakimiyyəti orqanı»nın səlahiyyətlərini Azərbaycan Respublikasının İqtisadi İnkişaf Nazirliyi həyata keçirir;

2.5. həmin Məcəllənin 33.3-cü maddəsinin üçüncü bəndində nəzərdə tutulmuş «müvafiq icra hakimiyyəti orqanı»nın səlahiyyətlərini Azərbaycan Respublikasının Dövlət Miqrasiya Xidməti həyata keçirir;

2.6. «Azərbaycan Respublikasının Vergi Məcəlləsində dəyişikliklər edilməsi haqqında» Azərbaycan Respublikasının 2012-ci il 21 dekabr tarixli

509-IVQD nömrəli Qanununun 2-ci maddəsində nəzərdə tutulmuş «müvafiq icra hakimiyyəti orqanı»nın səlahiyyətlərini Azərbaycan Respublikasının Prezidenti həyata keçirir.

3. Azərbaycan Respublikasının Vergilər Nazirliyi:

3.1. bir ay müddətində Azərbaycan Respublikası Vergi Məcəlləsinin 15.1.15-1-ci maddəsində nəzərdə tutulmuş ərizə formasını, 16.3-cü maddəsinin birinci cümləsində nəzərdə tutulmuş arayış formasını, 34.1-ci maddəsinin səkkizinci bəndinin ikinci cümləsində nəzərdə tutulmuş fiziki şəxslərin vergi uçotuna alınması, yenidən uçota alınması və uçotdan çıxarılması qaydalarını, 65.2-ci maddəsində nəzərdə tutulmuş sərəncam formasını və 221.3.1-ci maddəsində nəzərdə tutulmuş bəyannamə formasını müəyyən etsin;

3.2. ölkə iqtisadiyyatında şəffaflığın artırılması, maliyyə intizamının gücləndirilməsi məqsədi ilə nağdsız əməliyyatların stimullaşdırılması və nağd əməliyyatların məhdudlaşdırılması ilə bağlı təkliflərini üç ay müddətində hazırlasın və Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə təqdim etsin.

4. Azərbaycan Respublikasının İqtisadi İnkişaf Nazirliyi bir ay müddətində Azərbaycan Respublikası Vergi Məcəlləsinin 164.1.15-ci və 164.1.16-cı maddələrində nəzərdə tutulmuş təsdiqediciləri sənədlərin formalarını müəyyən etsin.

5. Azərbaycan Respublikasının Maliyyə Nazirliyi aylar üzrə vergi daxilolmalarının abəngdarlığının proqnozlaşdırılması və vergi nəzarətinin gücləndirilməsi məqsədi ilə Azərbaycan Respublikasının dövlət büdcəsində dövlət əsaslı vəsait qoyuluşu üçün nəzərdə tutulmuş vəsaitlərin maliyyələşdirilməsi ilə bağlı məlumatı hər ay başa çatdıqdan sonra növbəti ayın 10-dək Azərbaycan Respublikasının Vergilər Nazirliyinə onun müəyyən etdiyi elektron formada təqdim etsin.

6. Azərbaycan Respublikasının Dövlət Statistika Komitəsi qeyri-dövlət sektorunun müxtəlif fəaliyyət sahələrində peşələr və vəzifələr üzrə orta aylıq əməkhaqqı məbləğinə dair statistik göstəriciləri şəhər və rayonlar üzrə hər ay başa çatdıqdan sonra növbəti ayın 20-dək Azərbaycan Respublikasının Vergilər Nazirliyinə onun müəyyən etdiyi elektron formada təqdim etsin.

7. Azərbaycan Respublikasının Əmlak Məsələləri Dövlət Komitəsi vergi ödəyicisi kimi qeydiyyatdan keçmiş şəxslərin daşınmaz əmlakları barədə daşınmaz əmlakın dövlət reyestrindəki məlumatları hər ay başa çatdıqdan sonra növbəti ayın 20-dək Azərbaycan Respublikasının Vergilər Nazirliyinə onun müəyyən etdiyi elektron formada təqdim etsin.

8. Azərbaycan Respublikasının Ədliyyə Nazirliyi:

8.1. daşınmaz əmlakın alqı-satqısı ilə bağlı aparılan notariat əməliyyatları barədə məlumatı hər ay başa çatdıqdan sonra növbəti ayın 20-dək Azərbaycan Respublikasının Vergilər Nazirliyinə onun müəyyən etdiyi elektron formada təqdim etsin;

8.2. mərkəzi icra hakimiyyəti orqanlarının normativ hüquqi aktlarının və normativ xarakterli aktların «Azərbaycan Respublikasının Vergi Məcəlləsində dəyişikliklər edilməsi haqqında» Azərbaycan Respublikasının 2012-ci il 21 dekabr tarixli 509-IVQD nömrəli Qanununa uyğunlaşdırılmasını təmin etsin və bu barədə Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabinetinə məlumat versin.

9. Bu Fərman 2013-cü il yanvarın 1-dən qüvvəyə minir.

İlham ƏLİYEV,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 29 dekabr 2012-ci il.

Banklar və digər kredit təşkilatları tərəfindən fiziki şəxslərin əmanətləri üzrə ödənilən faizlərin gəlir vergisindən azad edilməsi haqqında Azərbaycan Respublikasının Qanunu

Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisi **qərara alır**:

Banklar və digər kredit təşkilatları tərəfindən fiziki şəxslərin əmanətləri üzrə ödənilən faizlər 2013-cü il yanvarın 1-dən 1 (bir) il müddətinə gəlir vergisindən azad edilsin.

İlham ƏLİYEV,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 28 dekabr 2012-ci il.

Məcburi köçkünlərlə görüş

Dünya Azərbaycanlılarının Həmrəyliyi Günü və Yeni il bayramı ərzində Vergilər Nazirliyinin nümayəndələri Ağcabədi rayonu ərazisində məskunlaşmış məcburi köçkünlərlə görüşmüşlər. Görüşdə Vergilər Nazirliyi Aparatının rəhbərinin müavini Fəriz Səmədov, Maliyyə-təsərrüfat idarəsinin rəis müavini Tamerlan Əsədov, 8 saylı Ərazi Vergilər İdarəsinin rəisi Elçin Kazımov, eləcə də Ağcabədi rayonunun rəhbər vəzifəli şəxsləri iştirak etmişlər.

Məcburi köçkünlər dövlət tərəfindən göstərilən diqqətə gö-

rə minnətdarlıqlarını bildirmiş, ölkə Prezidenti cənab İlham Əliyevin qaçqın və məcburi köçkünlərə göstərdiyi qayğıni hər zaman hiss etdiklərini xüsusi vurğulamışlar.

Qeyd olunmuşdur ki, ölkəmizin bütün sahələrdə əldə etdiyi uğurlar ölkə rəhbərliyinin apardığı uğurlu xarici siyasətin torpaqlarımızın sülh yolu ilə geri qaytarılmasını təmin edəcəyinə əminlik yaradır.

Görüşün sonunda ümumikdə 16161 nəfər ailə üzvü olan 3555 məcburi köçkün ailəsinə Vergilər Nazirliyi adından bayram sovgatları təqdim olunmuşdur.

Azərbaycanın investisiya reytingi yüksəlir

Nüfuzlu reyting agentliklərinin ötən ilki hesabatlarında bu fakt bir daha təsdiqini tapmışdır

Artıq tarixə çevrilmiş 2012-ci il ölkə iqtisadiyyatının bir sıra mühüm sahələrində nəzərəçarpaq irəliləyişlərin əldə olunması, biznes mühitinin liberallaşdırılması tədbirləri ilə yanaşı, həm də respublikanın investisiya reytinginin yüksəlməsi ilə əlamətdar olmuşdur. Cənubi Qafqaz geoiqtisadi məkanında cərəyan edən prosesləri diqqət mərkəzində saxlayan dünyanın aparıcı maliyyə-iqtisadi qurumları, o cümlədən nüfuzlu reyting agentlikləri öz hesabatlarında Azərbaycan regionunda yüksək investisiya cəlbediciliyinə və makroiqtisadi sabitliyə malik ölkə kimi səciyləndirmişlər.

Müasir dövrdə bu cür pozitiv dəyərləndirmələrin Azərbaycan üçün təkə təbliğati-siyasi deyil, həm də iqtisadi nüfuz baxımından mühüm əhəmiyyət kəsb etdiyi xüsusi vurğulanmalıdır. Nüfuzlu reyting agentlikləri və maliyyə qurumlarının hesabatları müasir dövrdə hər bir ölkənin iqtisadiyyatına investisiya və kapital qoyuluşlarının strukturuna təsir göstərən, xarici iqtisadi əlaqələri, müştərek biznes layihələrini stimullaşdıran başlıca amillərdən sayılır. Təkcə xarici investisiyalı deyil, həm də yerli şirkətlər fəaliyyət prioritetlərini müəyyənləşdirərkən ölkənin investisiya reytinginin beynəlxalq səviyyədə necə dəyərləndirildiyini ciddi nəzərə alırlar.

Ötən il həmin reyting qurumlarının açıqladığı hesabat və proqnozlar respublikamızın iqtisadi böhrandan ən son fazasını da başa vuraraq yeni keyfiyyət göstəricilərinə nail olduğunu göstərir. 2012-ci ilin yanvar ayında «Standard & Poor's» beynəlxalq reyting agentliyi Azərbaycanın uzunmüddətli yerli və xarici valyutada reytingini «BBB-» investisiya səviyyəsinə qaldırılmış, reyting üzrə proqnozunu «sabit» səviyyəsinə saxlamışdır. Bu qərar ölkənin neft gəlirlərinin sürətli artımı və onlardan səmərəli istifadə olunması, eyni zamanda ölkənin kreditor mövqeyinin güclənməsi amilləri ilə izah olunmuşdur.

«Moody's Investors Services» beynəlxalq reyting agentliyi isə aprel ayında yaydığı məlumatda Azərbaycanın suveren kredit reytingini bir pillə - «Ba1»-dən «Baa3»-ə qaldırmışdır. Beləliklə, daha bir reyting agentliyi ölkəmizin uzunmüddətli yerli və xarici valyutada reytingini investisiya səviyyəsinə yüksəltmişdir. Agentliyin məlumatında deyilir ki, Azərbaycan hökuməti xarici investisiya

cəlb etmək üçün enerji daşıyıcılarının qiymətinin artmasından səmərəli istifadə edə bilməmişdir. Neftlə bağlı olmayan sənayenin infrastrukturunun təkmilləşdirilməsi və yeni sektorların inkişaf etdirilməsi 2011-ci ildə həmin sahələrin istehsal səviyyəsini 9,4% qaldırmağa imkan vermişdir.

2012-ci ilin mayında «Fitch» reyting agentliyi respublikamızın uzunmüddətli yerli və xarici valyutada reytingini «BBB-» investisiya səviyyəsində təsdiqlədi. Hesabatda göstərilirdi ki, Azərbaycanın reytinginin investisiya səviyyəsində saxlanması aparılan davamlı islahatlar nəticəsində ölkənin iqtisadi qüdrətinin əhəmiyyətli dərəcədə güclənməsini, dinamik sosial-iqtisadi inkişafı, insanların rifah halının yaxşılaşmasını öks etdirir. Hesabat müəlliflərinə görə, qeyri-neft sektorundakı inkişaf tempi rəqabətə davamlı iqtisadiyyatın formalaşdırılmasına və inkişaf dinamikasının sürətləndirilməsinə, yoxsulluğun əhəmiyyətli dərəcədə aşağı salınmasına, insan kapitalı ilə bağlı bir sıra məsələlərin həll olunmasına zəmin yaratmışdır.

2012-ci ildə Azərbaycanın sürətli inkişaf yolunda olduğu, respublikada biznes mühitinin əvvəlki illərlə müqayisədə əhəmiyyətli dərəcədə liberallaşdırıldığı Dünya Bankı və Beynəlxalq Maliyyə Korporasiyasının birgə hazırladığı «Qlobal Rəqabət Qabiliyyəti İndeksi»ndə bir daha təsdiqləndi. Hesabata əsasən, Azərbaycan dünyanın 140 ölkəsi arasında 46-cı yerdə qararlaşmış və ötən ilki mövqeyini (55-ci yer) xeyli yaxşılaşdıraraq 9 pillə irəliləmişdir. Dünya İqtisadi Forumu milli rəqabətqabiliyyətliliyi ölkənin və onun

müvafiq qurumlarının ortamüddətli perspektivdə iqtisadi artım təməllərini təmin etmək qabiliyyəti kimi səciyləndirir. Respublikamızın son bir ildə bu göstərici üzrə 9 pillə irəliləməsi ölkədəki əlverişli investisiya mühitinin göstəricisi kimi dəyərləndirilir.

Müqayisə üçün onu da bildirək ki, Beynəlxalq Valyuta Fondu 2012-ci ilin ikinci yarısında dünya iqtisadiyyatında sabitlik üçün risklərin artdığını bəyan etmişdir. Qurum sərmayəçilərin narahatlığına əsas səbəb kimi avro zonasına daxil olan bir sıra ölkələrin bəzi böhranını göstərmişdir. Avropada bir sıra dövlətlər şəraiti tənzimləmək üçün cəhdlər etsələr də, hələ ki, buna nail ola bilməmişlər.

Dünyada iqtisadi böhranın yeni dalğasının hələ də səngimədiyi bir dövrdə Azərbaycanın rəqabət qabiliyyətinin artması və investisiya reytinginin yüksəlməsi iqtisadi ekspertlər tərəfindən biznes mühitinin sağlamlaşdırılması sahəsində həyata keçirilən ardıcıl tədbirlərin nəticəsi kimi dəyərləndirilir. Kiçik və orta sahibkarlıq subyektlərinə dövlət büdcəsindən ayrılan vəsaitlərin həcmi illəndən-illə artırılaraq, iş adamlarının fəaliyyətinə sün müdaxilələrin aradan qaldırılması, sahibkarlıq subyektlərinin qeydiyyatı sisteminin sadələşdirilərkən «vahid pəncərə» prinsipi əsasında aparılması, gömrük orqanlarında da bu sistemin tətbiqi, texnoparkların yaradılması, korrupsiyaya qarşı mübarizə tədbirlərinin gücləndirilməsi və digər addımların ölkəmizin nüfuzunun yüksəlməsində xüsusi yeri və əhəmiyyəti olmuşdur.

S.MUSTAFAYEV

RƏQƏMLƏRİN DİLİ İLƏ

❖ Yanvarın 1-dən 2013-cü il üçün yaşayış minimumu ölkə üzrə **116 manat**, əmək qabiliyyəti əhali üçün **125 manat**, pensiyaçılar üçün **94 manat**, uşaqlar üçün isə **93 manat** məbləğində müəyyən edilmişdir.

❖ Azərbaycanın kəşf olunan qaz yataqları hesabına 2020-ci ildə **25 milyard**, 2025-ci ildə isə **40 milyard** kubmetr qaz ixrac etmək potensialına malik olduğu təsdiq edilmişdir.

❖ Dövlət qurumlarının saytları vasitəsilə **393 elektron xidmət** göstərilir.

Azərbaycan Respublikasının Vergi Məcəlləsində dəyişikliklər edilməsi haqqında Azərbaycan Respublikasının Qanunu

Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisi Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 94-cü maddəsinin I hissəsinin 15-ci bəndini rəhbər tutaraq qərar alır:

I. Azərbaycan Respublikasının Vergi Məcəlləsində (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2000, № 8, I kitab, maddə 583; 2001, № 7, maddə 454, № 9, maddə 576, № 12, maddə 734; 2002, № 5, maddə 249, № 12, maddə 707; 2003, № 8, maddə 425, № 12, I kitab, maddə 671; 2004, № 1, maddə 1, № 11, maddə 887, № 12, maddə 980; 2005, № 2, maddə 61, № 8, maddə 688, № 12, maddə 1081; 2006, № 12, maddələr 1005, 1026; 2007, № 1, maddə 4, № 6, maddə 597, № 8, maddə 745, № 11, maddə 1053, № 12, maddə 1192; 2008, № 7, maddə 602, № 11, maddə 960; 2009, № 7, maddə 506; 2011, № 1, maddə 14, № 7, maddələr 588, 603, № 12, maddə 1115; 2012, № 6, maddələr 500, 513, 652, № 9, maddə 841) aşağıdakı dəyişikliklər edilsin:

1. 13.2.14.7-ci maddəyə «əməliyyatları» sözündən sonra «, habelə bu əməliyyatlarla bağlı sığorta agentləri və sığorta brokeri xidmətləri» sözləri əlavə edilsin.

2. Aşağıdakı məzmununda 13.2.16.17-1-ci maddə əlavə edilsin: «13.2.16.17-1. mədəniyyət, incəsənət, teatr, kino, radio, televiziya, musiqi, rəssamlıq, idman, mühəndislik, memarlıq, arxitektura və elm sahələri üzrə Azərbaycan Respublikasındakı fəaliyyətlə bağlı edilən ödənişlər.».

3. 13.2.17-ci maddədə «100» rəqəmi «500» rəqəmi ilə əvəz edilsin.

4. 13.2.37-ci maddəyə «mənfəət» sözündən sonra «(fərdi sahibkarlar tərəfindən gəlir)» sözləri əlavə edilsin;

5. Aşağıdakı məzmununda 13.2.43-cü - 13.2.51-ci maddələr əlavə edilsin:

«13.2.43. İdman mərc oyunları - idman yarışlarının nəticələrinin və ya yarışlardakı hadisələrin əvvəlcədən proqnoz edilməsinə əsaslanmaqla oynanılan və iştirakçılar arasında doğru ehtimalı tapanlara əvvəlcədən bəyan edilən meyarlar əsasında pul mükafatı (uduş) qazandıran, idman mərc oyunlarının operatoru tərəfindən keçirilən oyunlar;

13.2.44. İdman mərc oyunlarının operatoru - idman mərc oyunlarının həyata keçirilməsi məqsədi ilə «Bədən tərbiyəsi və idman haqqında» Azərbaycan Respublikası Qanununun 53-1-ci maddəsi ilə müəyyən edilmiş qaydada akkreditasiya olunmuş hüquqi şəxs.

13.2.45. İdman mərc oyunlarının satıcısı - idman mərc oyunlarının operatoru ilə bağlanmış müqaviləyə əsasən fəaliyyət göstərən və mərc oyununun iştirakçıları ilə idman mərc oyunlarının operatoru arasındakı bütün əlaqələri mərkəzi mərc sistemində bağlı olaraq təmin edən şəxs;

13.2.46. Üçüncü şəxs - vergi orqanı tərəfindən kameral və ya səyar qaydada yoxlanılan, vergi ödəyicisinin fəaliyyətində malların (işlərin, xidmətlərin) təqdim edilməsi ilə bilavasitə əlaqəli olan rezident və ya qeyri-rezident şəxs;

13.2.47. Vergi riskləri - vergi öhdəliklərinin hər hansı səbəbdən düzgün müəyyən edilməməsi nəticəsində vergi ödəyicisinin maliyyə itkilərinə məruz qalmasını mümkünlüyü;

13.2.48. Vergi risklərinin minimallaşdırılması - vergi ödəyicisinin vergi hesablamalarının tam və ya qismən yerinə yetirməsinə mənfəət təsirlərinin azaldılması və ya aradan qaldırılması;

13.2.49. Vergi partnyorluğu sazişi - vergi orqanı ilə vergi ödəyicisi arasında vergi risklərinin minimallaşdırılması məqsədi ilə könlüllü şəkildə bağlanmış niyyət razılaşması.

13.2.50. İri vergi ödəyicisi - bu məcəllənin məqsədləri üçün aşağıdakı meyarlardan ən azı birinə uyğun olan vergi ödəyicisi (büdcə təşkilatları istisna olmaqla):

13.2.50.1. əvvəlki 3 ilin hər birində mülkiyyətində olan əsas vəsaitlərinin ilin sonuna qalıt dəyəri 2.500.000 manatdan və əvvəlki 3 il üzrə orta illik dövriyyəsi (ƏDV-siz) 1.250.000 manatdan çox olduqda;

13.2.50.2. son 3 vergi ili ərzində bu məcəllə ilə müəyyən edilmiş bütün vergi və vergi olmayan digər ödənişlərin hesablanmış məbləği hər il üçün 500.000 manatdan çox olduqda;

13.2.50.3. Azərbaycan Respublikasının qanunlarına uyğun olaraq təbii inhisarçılara və ya bazarda hökmran mövqə tutan subyektlərə aid olunan vergi ödəyiciləri, o cümlədən onların Azərbaycan Respublikasının rezidenti olan törəmə təsərrüfat cəmiyyətləri.

13.2.51. Xüsusi vergi rejimli müəssisə - qanunla təsdiq edilmiş hasilatın pay bölgüsü, əsas ixrac boru kəməri haqqında və digər belə sazişlər və ya qanunlar, o cümlədən neft və qaz haqqında, ixrac məqsədlili neft-qaz fəaliyyəti haqqında və xüsusi iqtisadi zonalar haqqında qanunlar çərçivəsində fəaliyyət göstərən, vergitutma və vergi nəzarəti məsələlərində müəyyən dövr ərzində vergilərin hesablanması və ödənilməsi xüsusi qaydalarla müəyyən edilən vergi ödəyiciləri, habelə xarici ölkələrin Azərbaycan Respublikasının ərazisində yerləşən diplomatik və analoji nümayəndəlikləri, konsulluq idarələri və digər rəsmi nümayəndəlikləri.».

6. 14.3.4-cü maddədə nöqtə işarəsi nöqtəli vergül işarəsi ilə əvəz edilsin və aşağıdakı məzmununda 14.3.5-ci maddə əlavə edilsin:

«14.3.5. bu məcəllənin 124.4-cü maddəsinə müvafiq olaraq daşınmaz əmlakın (yaşayış fondu istisna olmaqla) vergitutma məqsədləri üçün aylıq icarə haqqının məbləğinin müəyyən edilməsi zərurəti yaranıqda.».

7. 15.1.13-cü maddədə «sonra» sözündən sonra «bu məcəllənin 50-1.2-ci maddəsində göstərilən müddətlərə riayət olunmaqla» sözləri əlavə edilsin.

8. Aşağıdakı məzmununda 15.1.15-1-ci maddə əlavə edilsin: «15.1.15-1. vergi risklərinin minimallaşdırılması məqsədi ilə «Vergi partnyorluğu sazişi» bağlamaq üçün müvafiq icra hakimiyyəti orqanının müəyyən etdiyi formada ərizə ilə vergi orqanlarına müraciət etmək.».

9. 16.1.1-ci maddəyə «vergiləri» sözündən sonra «, habelə bu məcəllə ilə müəyyən edilmiş qaydada hesablanmış faizləri, təbii edilmiş maliyyə sanksiyalarını və digər məcburi ödənişləri» sözləri əlavə edilsin.

10. 16.1.6-cı maddədə «sənədləri» sözündən sonra «, habelə mühasibat uçotu elektron formatda aparıldığı halda, özünün və filiallarının elektron daşıyıcılarında olan məlumatlara birbaşa və ya məsafədən çıxış imkanı yaratmaqla, həmin məlumatları vergi orqanının tələbi ilə» sözləri əlavə edilsin.

11. 16.1.8.3-cü maddəyə «satış» sözündən sonra «, idman mərc oyunları üzrə operator və satıcı tərəfindən həyata keçirilən fəaliyyət» sözləri əlavə edilsin.

12. Aşağıdakı məzmununda 16.1.11-1-ci və 16.1.11-2-ci maddələr əlavə edilsin:

«16.1.11-1. «İstehlakçıların hüquqlarının müdafiəsi haqqında» Azər-

baycan Respublikası Qanununun 17-ci maddəsinə uyğun olaraq nağdsız ödənişlərin aparılması üçün POS-terminalların quraşdırılmasını və istifadəsini təmin etmək;

16.1.11-2. vergi orqanı tərəfindən kameral və səyyar vergi yoxlamaları zamanı hesablanmış və ya yenidən hesablanmış vergilər, faizlər, habelə təbii edilmiş maliyyə sanksiyalarından verilmiş şikayətə məhkəmədə baxıldığı dövrdə və həmin şikayət üzrə məhkəmənin çıxardığı qərar qanuni qüvvəyə minənədək (vergi ödəyicisinin həmin vəsaitləri öz razılığı ilə ödədiyi hallar istisna olmaqla) əlavə hesablanmış məbləğin 105 faizi həcmində pul vəsaitinin milli və ya xarici valyutada cari və digər hesablarında məxaric əməliyyatları üzrə dondurulmasını təmin etmək.».

13. 16.3-cü maddədə «müvafiq» sözündən sonra «icra hakimiyyəti orqanının müəyyən etdiyi formada» sözləri əlavə edilsin və həmin maddəyə aşağıdakı məzmununda ikinci hissə əlavə edilsin:

«Vergi ödəyicisinin sahibkarlıq fəaliyyətini və ya digər vergi tutulan əməliyyatlarını müvəqqəti dayandırdığı dövrdə faktiki olaraq fəaliyyət göstərməsi müəyyən edildikdə vergi ödəyicisinə bildiriş göndərilməklə sahibkarlıq fəaliyyətini və ya digər vergi tutulan əməliyyatlarını müvəqqəti dayandırdığı dövrlər üzrə vergi orqanına hesablatlar təqdim etməsi tələb olunur.».

14. 23.1.2-ci maddədə «habelə» sözü çıxarılsın, «almaq» sözündən sonra «, habelə mühasibat uçotu elektron formatda aparıldığı halda elektron auditin məqsədləri üçün vergi ödəyicisinin və onun filiallarının elektron daşıyıcılarındakı məlumatlarının verilməsini, həmin məlumatlara birbaşa və ya məsafədən çıxış imkanının yaradılmasını tələb etmək» sözləri əlavə edilsin.

15. 23.1.3-cü maddədə «qanunvericiliklə müəyyən edilmiş qaydada» sözləri «istehsal həcminin və ya satış dövriyyəsinin müəyyənləşdirilməsi məqsədilə bu məcəllənin 50-1-ci maddəsinə müəyyən edilmiş hallarda və qaydada» sözləri ilə əvəz edilsin və həmin maddəyə ikinci halda «qaydada» sözündən sonra «elektron və (və ya) kağız formatda aparılan» sözləri əlavə edilsin.

16. Aşağıdakı məzmununda 23.1.15-1-ci və 23.1.15-2-ci maddələr əlavə edilsin:

«23.1.15-1. hesablanmış vergilər üzrə borcların və faizlərin, təbii edilmiş maliyyə sanksiyalarının dövlət büdcəsinə alınması barədə məhkəmə iddia qaldırmaq;

23.1.15-2. vergi risklərinin minimallaşdırılması məqsədi ilə vergi ödəyiciləri ilə müvafiq icra hakimiyyəti orqanının müəyyən etdiyi qaydada və formada «Vergi partnyorluğu sazişi» bağlamaq.».

17. Aşağıdakı məzmununda 24.0.5-1-ci maddə əlavə edilsin:

«24.0.5-1. vergi ödəyicilərinin vergidən yayınması və vergi qanunvericiliyinin pozulması faktları barədə şəxslərdən müraciət daxil olduqda, müraciətdə qeyd edilən faktları həmin vergi ödəyicilərinə keçiriləcək növbəti operativ vergi nəzarəti tədbiri və ya növbəti səyyar vergi yoxlaması zamanı araşdırmaq və vergi nəzarəti başa çatdıqdan sonra noticələri barədə müraciət edən şəxslərə məlumat verməyə.».

18. 24.0.7-ci maddəyə «məlumatları» sözündən sonra «(kommersiya hüquqi şəxslərin təsisçiləri (iştirakçıları) və onların nizamnamə kapitalındakı payları barədə məlumatlar istisna olmaqla)» sözləri əlavə edilsin.

19. 30.6.6-cı maddədə nöqtə işarəsi nöqtəli vergül işarəsi ilə əvəz edilsin və aşağıdakı məzmununda 30.6.7-ci maddə əlavə edilsin:

«30.6.7. cinayət yolu ilə əldə edilmiş pul vəsaitlərinin və ya digər əmlakın leqallaşdırılması və terrorçuluğun maliyyələşdirilməsinin qarşısının alınması məqsədi ilə maliyyə monitorinqi orqanına.».

20. 32.4-cü maddəyə «binalara» sözündən sonra «(ərazilərə)» sözü əlavə edilsin.

21. 33.2-ci maddənin birinci hissəsi aşağıdakı məzmununda verilsin: «33.2. Vergi ödəyicisinin filialı, nümayəndəliyi və ya digər təsərrüfat subyekti (obyekti) olduqda, vergi ödəyicisi həm özünün olduğu yer üzrə, həm də filialının, nümayəndəliyinin və ya digər təsərrüfat subyektinin (obyektinin) olduğu ünvan üzrə vergi uçotuna alınır.».

22. 33.3-cü maddəyə aşağıdakı məzmununda üçüncü hissə əlavə edilsin:

«Hüquqi şəxs yaratmadan sahibkarlıq fəaliyyətini fiziki şəxs kimi həyata keçirmək istəyən əcnəbilər və vətəndaşlığı olmayan şəxslər müvafiq icra hakimiyyəti orqanı tərəfindən verilən vəsiqə əsasında vergi orqanlarında vergi ödəyicisi kimi uçota alınlar.».

23. 33.7-ci maddədə «Müvafiq icra hakimiyyəti orqanı tərəfindən müəyyən edilən» sözləri «Bu Məcəllənin 13.2.50-ci və 13.2.51-ci maddələrində göstərilən» sözləri ilə əvəz edilsin.

24. 34.1-1-ci maddənin beşinci hissəsindən «və yaşadığı yer haqqında məlumat» sözləri çıxarılsın və həmin maddəyə aşağıdakı məzmununda sonuncu hissə əlavə edilsin:

«Vergi orqanları tərəfindən fiziki şəxslərin vergi uçotuna alınması elektron və (və ya) kağız formatda aparılır. Onların uçota alınması, yenidən uçota alınması və uçotdan çıxarılması qaydaları müvafiq icra hakimiyyəti orqanı tərəfindən müəyyən edilir.».

25. 34.7.3.2-ci maddəyə «qaydada» sözündən sonra «ölmüş» sözü əlavə edilsin.

26. 34.8.3-cü maddəyə «çıxarışı» sözündən sonra «(kommersiya hüquqi şəxslərin təsisçiləri (iştirakçıları) və onların nizamnamə kapitalındakı payları barədə məlumatlar istisna olmaqla)» sözləri əlavə edilsin.

27. 36.3-cü maddənin ikinci hissəsində «digər şəxslərlə» sözləri «üçüncü şəxslərlə» sözləri ilə əvəz edilsin və həmin maddəyə aşağıdakı məzmununda üçüncü hissə əlavə edilsin:

«Bu zaman tələb yönəldilən üçüncü şəxs və ya onun səlahiyyətli nümayəndəsi müvafiq sənədləri və ya məlumatları təsdiq edərək, tələbmənamə aldığı gündən 10 iş günü müddətində vergi orqanına təqdim etməyə borcludur.».

28. 37.1-ci maddədən «vergi orqanında olan, vergi ödəyicisi tərəfindən təqdim edilən vergi hesablatları, habelə» və «digər» sözləri çıxarılsın və həmin maddəyə «sənədlər» sözündən sonra «və mənbəyi məlum olan məlumatlar» sözləri əlavə edilsin.

29. 37.4-cü maddənin birinci hissəsinin birinci cümləsində «bildiriş» sözü «vergi orqanının qərarı» sözləri, ikinci cümləsində «Bildiriş» sözü «Vergi orqanının qərarında» sözləri ilə əvəz edilsin və bu maddənin ikinci hissəsi aşağıdakı məzmununda verilsin:

«Bu maddənin birinci hissəsində göstərilən hallarda və (və ya) kameral yoxlama aparmaq üçün vergi bəyannaməsi, sənədlər və məlumatlar üzrlü əsas olmadan təqdim edildikdə, vergi orqanının bu

Məcəllənin 67-ci maddəsinə müvafiq olaraq vergiləri hesablamaq hüququ vardır.».

30. 37.5-ci maddəyə «dövrədək» sözündən sonra «(vergi ödəyicisinin bu məcəllədə nəzərdə tutulmuş qaydada fəaliyyətini dayandırdığı, xronometrajın keçirildiyi dövrü əhatə edən səyyar vergi yoxlamasının keçirildiyi hallar istisna olmaqla)» sözləri əlavə edilsin.

31. 38.2-ci maddənin üçüncü hissəsinin birinci bəndi ləğv edilsin.

32. 38.3.5-ci maddədə «gizləndirilməsi (azaldıldığı) aşkar edildikdə» sözləri «gizləndirilməsinin (azaldılmasının) əlamətləri müəyyən edildikdə» sözləri ilə əvəz edilsin.

33. 38.5.1-ci maddədən «sonuncu» sözü çıxarılsın.

34. 38.5.3-cü maddədə nöqtə işarəsi nöqtəli vergül işarəsi ilə əvəz edilsin və aşağıdakı məzmununda 38.5.4-cü maddə əlavə edilsin:

«38.5.4. vergi ödəyicisində əmlak vergisinin hesablanması və ödənilməsinin düzgünlüyü yoxlanıldıqda.».

35. Aşağıdakı məzmununda 38.7-ci maddə əlavə edilsin:

«38.7. Yoxlama barədə qərar qəbul etmiş vergi orqanının əsaslandırılmış qərarına əsasən növbəti və ya növbədənəonar səyyar vergi yoxlaması aşağıda göstərilən hallarda və müddətlərdə, lakin 9 aydan çox olmamaqla dayandırılır (təxirə salınır):

38.7.1. vergi ödəyicisində aparılan səyyar vergi yoxlaması zamanı şəxs vergi orqanında qeydiyyatda olan ünvanlarda olmadıqda və ya şəxsin olduğu yerin müəyyən edilməsi və digər səbəblərdən tapılması mümkün olmadıqda - həmin şəxsin olduğu yer müəyyən olunana qədər;

38.7.2. səyyar vergi yoxlaması aparılan vergi ödəyicisinin rəhbəri (onu əvəz edən şəxs) və ya fərdi sahibkar müvəqqəti olaraq əmək qabiliyyətini itirdikdə - əmək qabiliyyəti bərpa olunanaqədər;

38.7.3. vergi orqanının təşəbbüsü ilə mütxəssis dəvət edildikdə və ya ekspertiza keçirildikdə - mütxəssisin və ya ekspertin rəyi yoxlamaya təqdim edilənədək;

38.7.4. səyyar vergi yoxlamasının obyektiv və dolğun keçirilməsi üçün zəruri olan sənədlər, o cümlədən vergi orqanının sorğusuna cavab xarici ölkədən alındıqda - xarici ölkədən cavab alınanaqədər;

38.7.5. bu məcəllənin 43.11-ci maddəsi ilə müəyyən edilmiş hallarda - məhkəmənin qərarı qanuni qüvvəyə minənədək.».

36. 42.1-ci maddənin birinci hissəsinə «vəzifəli şəxsi» sözlərindən sonra «bu məcəllənin 38.1-ci maddəsinə uyğun olaraq vergi ödəyicisinə göndərdiyi bildirişlə birlikdə» sözləri, «sənədləri» sözündən sonra «, habelə elektron faylları» sözləri əlavə edilsin və ikinci hissə aşağıdakı məzmununda verilsin:

«Sənədlərin və ya elektron faylların verilməsi barəsində tələb yönəldilən şəxs həmin sənədləri və ya elektron faylları 15 iş günü müddətində vergi orqanına təqdim etməlidir.».

37. 42.2-ci maddəyə «sənədlərin» sözündən sonra «və ya elektron faylların» sözləri əlavə edilsin.

38. 42.3-cü maddəyə hər iki halda «sənədlərin» sözündən sonra «və ya elektron faylların» sözləri əlavə edilsin.

39. 43.6-cı maddənin birinci cümləsindən «, habelə müşahidəçilərin» sözləri çıxarılsın.

40. 50.1.8-ci maddə aşağıdakı məzmununda verilsin:

«50.1.8. istehsal həcminin və ya satış dövriyyəsinin müəyyənləşdirilməsi və dəqiqləşdirilməsi.».

41. 50.6-cı maddənin ikinci cümləsi aşağıdakı məzmununda verilsin: «Operativ vergi nəzarəti tədbirlərinin keçirilməsi zamanı bu Məcəllənin 39-43-cü və 46-49-cu maddələrinin müddələri təbii edilir.».

42. Aşağıdakı məzmununda 50.8.8-ci maddə əlavə edilsin: «50.8.8. nəzarət-kassa aparatının fiskal rejiminin nişanı (əlaməti).».

43. Aşağıdakı məzmununda 50-1-ci maddə əlavə edilsin; «Maddə 50-1. Xronometraj metodu ilə müşahidə aparılması

50-1.1. Xronometraj metodu ilə müşahidə operativ vergi nəzarəti növü olmaqla istehsal həcminin və ya satış dövriyyəsinin müəyyənləşdirilməsi və dəqiqləşdirilməsi məqsədi ilə vergi ödəyicilərinin gəlir götürmək üçün istifadə etdikləri, yaxud vergi tutulan obyektlərin saxlanması ilə bağlı olan istehsal, anbar, ticarət və digər binalarında (ərazilərdə) aşağıdakı hallarda aparılır:

50-1.1.1. vergi ödəyicisinin təqdim etdiyi vergi bəyannamələrində vergi tutulan dövriyyə əvvəlki hesabat dövriyyələri ilə müqayisədə 30 faizdən çox azaldıqda, yaxud dövriyyə məbləğlərinin vergi ödəyicisinin fəaliyyəti barədə iqtisadi göstəricilərinə, işçilərinin sayına, ömtə material ehtiyatlarının həcminə, satış qiymətlərinə və aktivlərinin dəyərində uyğun olmaması barədə vergi orqanında mənbəyi bəlli məlumatlar olduqda ;

50-1.1.2. əhali ilə pul hesablaşmalarının aparılması qaydalarının təkrar pozulması faktları aşkar olduqda;

50-1.1.3. bu məcəllənin 15.1.13-cü maddəsinə müvafiq olaraq vergi ödəyicisi yeni xronometraj metodu ilə müşahidə keçirilməsi haqqında vergi orqanına tələb irəli sürdükdə.

50-1.2. Bu məcəllənin 15.1.13-cü maddəsinə müvafiq olaraq yeni xronometraj metodu ilə müşahidə keçirilməsi haqqında tələbi vergi ödəyicisi istənilən vaxt, lakin sonuncu xronometraj metodu ilə müşahidədən ən azı 1 ay keçdikdən sonra, növbəti dəfə isə sonuncu müşahidədən ən azı 2 ay keçdikdən sonra təqdim edə bilər.

50-1.3. Xronometraj metodu ilə müşahidə obyektinin normal fəaliyyətinə maneçilik törətməməklə və bu Məcəllənin 50.3-50.6-cı maddələrində nəzərdə tutulan qaydalar təbii edilməklə 15 iş günündən çox olmayan müddətdə aparılır.

50-1.4. Müşahidəyə başlamazdan əvvəl xronometraj metodu ilə müşahidə aparılmalı olan obyektə malın (işin, xidmətin) qiymətini müəyyən etmək məqsədi ilə vergi orqanının nəzarət qaydasında mal (iş, xidmət) alqısı həyata keçirmək hüququ vardır.

50-1.5. Xronometraj metodu ilə müşahidə keçirilən zaman müxtəlif vergi ödəyicilərinin təbii etdikləri qiymətlərin nəzarət qaydasında mal alqısı zamanı rəsmiləşdirilmiş qiymətlərdən 30 faizdən çox (aşağı və ya yuxarı) fərqlənməsi faktları aşkar edildikdə, istehsal həcmi və ya satış dövriyyəsi nəzarət qaydasında mal alqısı zamanı rəsmiləşdirilmiş qiymətlər nəzərə alınmaqla hesablanır.

50-1.6. Xronometraj metodu ilə müşahidə zamanı müəyyən edilmiş göstəricilər hər iş gününün sonunda müvafiq aktla rəsmiləşdirilir. Xronometraj metodu ilə müşahidənin son nəticəsi müşahidə ilə müəyyən edilmiş günlük göstəricilər əsasında orta günlük göstərici kimi ümumiləşdirilir və bu barədə müvafiq akt tərtib olunur.».

Azərbaycan Respublikasının Vergi Məcəlləsində dəyişikliklər edilməsi haqqında Azərbaycan Respublikasının Qanunu

Əvvəli 4-cü səhifədə

44. 53.1-ci maddənin birinci hissəsində «İnzibati Xətalər Məcəlləsi» sözlərindən sonra «, Azərbaycan Respublikasının Cinayət Məcəlləsi» sözləri əlavə edilsin.

45. 57-ci maddənin adı aşağıdakı məzmununda verilsin:
«Maddə 57. Hesabatın və digər məlumatın təqdim edilməsi ilə bağlı hüquqpozmalara görə maliyyə sanksiyaları».

46. Aşağıdakı məzmununda 57.3-cü maddə əlavə edilsin:
«57.3. Bu məcəllənin 23.1.2-ci maddəsində göstərilən sənədlərin (o cümlədən elektron formata məlumatların) müəyyən edilmiş müddətdə təqdim edilməsinə və ya bilərəkdən təhrif olunmaqla təqdim edilməsinə, habelə sənədlərin və ya məlumatların bu məcəllənin 71.4-cü maddəsi ilə müəyyən edilmiş müddətdə üzrlü səbəb olmadan saxlanılmamasına görə vergi ödəyicisinə 100 manat məbləğində maliyyə sanksiyası tətbiq edilir.».

47. 58.2-ci maddədən «, yaxud yaşadığı yerin dəyişməsi» sözləri çıxarılınsın.

48. 58.3-cü maddədə «banka və ya digər kredit təşkilatına» sözləri «kredit təşkilatlarına və ya bank əməliyyatları aparın şəxslərə» sözləri ilə əvəz edilsin və həmin maddəyə «sərəncamın verildiyi tarixdən» sözlərindən sonra «, kredit təşkilatlarında və ya bank əməliyyatları aparın şəxslərdə hesabları olmadığı halda bu məcəllənin 65.1-ci maddəsi ilə müəyyən edilmiş bildirişdə göstərilən müddətin başa çatdığı tarixdən» sözləri əlavə edilsin.

49. 58.7.1-ci, 58.7.2-ci və 58.7.3-cü maddələrdə «il» sözü «təqvim ili» sözləri ilə əvəz edilsin.

50. 58.11-ci maddədə «hesaba» sözlündən sonra «(rezident banklar tərəfindən qeyri-rezident banklarda açılmış müxbir hesablar istisna olmaqla)» sözləri əlavə edilsin.

51. 59.2-ci maddənin ikinci cümləsində «yoxlama» sözü «səyyar vergi yoxlaması» sözləri ilə əvəz edilsin.

52. 60.1.2-ci maddədə «uyğun tutulması» sözlərindən sonra «yaxud bu məcəllə ilə müəyyən edilən həcmdə vəsaitin dondurulması» sözləri, «əməliyyatların məbləğlərinin» sözlərindən sonra «, yaxud bu Məcəllə ilə müəyyən edilən həcmdə pul vəsaitinin dondurulması haqqında vergi orqanlarının sərəncamlarında göstərilən məbləğlərin» sözləri əlavə edilsin.

53. 64-cü maddədə «Mülki Prosessual» sözləri «İnzibati Prosessual» sözləri ilə əvəz edilsin.

54. 65.2-ci maddə aşağıdakı məzmununda verilsin:
«65.2. Bu məcəllənin 65.2.1.1 və 65.2.1.4-cü maddələrində nəzərdə tutulan hallar istisna olmaqla digər hallarda vergi orqanının hesabladığı və ya yenidən hesabladığı vergilər, faizlər və ya tətbiq etdiyi maliyyə sanksiyaları üzrə vergi orqanı vergi ödəyicisinin milli və ya xarici valyutada cari və ya digər hesablarında borc məbləğinin 105 faizi həcmdə pul vəsaitinin məxaric əməliyyatları üzrə dondurulması haqqında kredit təşkilatına və ya bank əməliyyatları aparın şəxsə icra sənədi olan sərəncam verir.

65.2.1. Vergi orqanı aşağıdakı hallarda vergilər, faizlər və maliyyə sanksiyaları üzrə borcların vergi ödəyicisinin milli və ya xarici valyutada cari və ya digər hesablarından dövlət büdcəsinə alınması haqqında kredit təşkilatına və ya bank əməliyyatları aparın şəxsə icra (ödəniş) sənədi olan sərəncam verir:

65.2.1.1. vergi ödəyicisi tərəfindən hesablanmış və bəyan edilmiş vergiləri bu məcəllənin 65.1-ci maddəsi nəzərə alınmaqla müəyyən edilmiş müddətdə ödənilmədikdə;

65.2.1.2. vergi orqanının hesabladığı vergilər, faizlər və tətbiq etdiyi maliyyə sanksiyaları üzrə vergi ödəyicisi tərəfindən bu məcəllənin 65.1-ci maddəsində göstərilən bildirişin alındığı tarixdən 30 təqvim günü müddətində məhkəməyə şikayət verilmədikdə;

65.2.1.3. məhkəmənin müvafiq qərarı olduqda həmin qərara uyğun olaraq;

65.2.1.4. vergi ödəyicisinin yazılı razılığı olduqda.

65.2.2. Vergi orqanının hesablamaları üzrə vergi ödəyicisi tərəfindən bu məcəllənin 65.1-ci maddəsində göstərilən bildirişin alındığı tarixdən 30 təqvim günü müddətində məhkəməyə şikayət verildikdə kredit təşkilatı və ya bank əməliyyatları aparın şəxs məhkəmənin qanuni qüvvəyə minmiş qərarına uyğun olaraq və bu məcəllənin 65.2.1.3-cü maddəsinə əsasən verilməmiş sərəncamın icrasını təmin edir.

65.2.3. Vergi orqanı vergi ödəyicisinin ƏDV depoziti hesabından yalnız ƏDV üzrə vergi borclarının dövlət büdcəsinə alınmasını təmin edir. ƏDV üzrə vergi borclarının ödənilməsi üçün ƏDV depoziti hesabında vergi ödəyicisinin kifayət qədər vəsaiti olmadıqda, ƏDV üzrə vergi borclarının dövlət büdcəsinə alınması üçün həmin şəxsin digər hesablarına bu Məcəllədə nəzərdə tutulmuş qaydada sərəncam verilə bilər.».

55. 65.4-cü maddədə «sanksiyalarının ödənilməsinə» sözlərindən sonra «, yaxud bu məcəllə ilə müəyyən edilən həcmdə vəsaitin dondurulmasına» sözləri əlavə edilsin.

56. 65.8-ci maddədə «və faizlərin» sözləri «, faizlərin və maliyyə sanksiyalarının» sözləri ilə, «və faizlər» sözləri «, faizlər və maliyyə sanksiyaları» sözləri ilə əvəz edilsin, «alındıqda» sözlündən sonra «və ya dondurulduqda» sözləri və həmin maddəyə aşağıdakı məzmununda ikinci hissə əlavə edilsin:

«Vergi orqanının sərəncamı geri qaytarılana qədər kredit təşkilatları və ya bank əməliyyatları aparın şəxslər vergilər üzrə borcların, faizlərin və maliyyə sanksiyalarının dövlət büdcəsinə alınmasını (ödənilməsinə) təsdiq edən sənəd əsasında alınmış (ödənilmiş) həmin məbləğ həcmində vergi ödəyicisinin vəsaitini hesabda dondurmaqla, belə vəsaitlər üzrə sərəncamın icrasını dayandırır.»

57. 67.1-ci maddənin əvvəlində «Vergi ödəyicisi verginin hesablanması üçün zəruri olan hesab məlumatlarını bu məcəllə ilə müəyyən edilən müddətdən sonra vergi orqanının xəbərdarlıq etdiyi gündən 5 gün müddətində əsas olmadan təqdim etmədikdə,» sözləri «Bu məcəllənin 37.4-cü və 50.1.1-ci maddələrində göstərilən hallarda, habelə» sözləri ilə əvəz edilsin.

58. Aşağıdakı məzmununda 67.14-cü maddə əlavə edilsin:
«67.14. Bu məcəllənin 67.1-ci maddəsində göstərilən hallarda vergi ödəyicisinin gəlirlərini və ya xərclərini müəyyən etmək mümkün olduqda mənfəət (gəlir) vergisi bu məcəllənin 83.9-cu maddəsinə əsasən hesablanır.».

59. Aşağıdakı məzmununda 71.4-cü maddə əlavə edilsin:
«71.4. Mühəsibat uçotu sənədləri, o cümlədən elektron və (və ya)

kağız formatda məlumatlar tam oxunaqlı şəkildə 5 ildən az olmamaqla qanunla müəyyən edilmiş müddətdə saxlanmalıdır.».

60. 76-cı maddənin mətni aşağıdakı məzmununda verilsin:
«76.1. Vergi ödəyicisinin bu məcəllə ilə müəyyən edilmiş qaydada gəlirlərinin və xərclərinin uçotunun aparılmaması, fəaliyyəti dayandırıldığı zaman bank əməliyyatlarının aparılması, mühəsibat və hesabat sənədlərinin məhv olunması (itirilməsi) halları aşkar edildikdə, vergi bəyannamələri müəyyən olunmuş müddətdə təqdim edilmədikdə və ya vergi yoxlamasının aparılması zamanı vergi ödəyicisi tərəfindən vergi orqanlarının vəzifəli şəxslərinə sənədlər təqdim edilmədikdə, onlara əraziyə (yaşayış sahəsi istisna olmaqla) daxil olmağa icazə verilmədikdə, habelə Azərbaycan Respublikasının digər dövlətlərlə bağladığı vergi məsələlərinə dair beynəlxalq müqavilələrin məlumat mübadiləsi haqqında müddəalarına əsasən digər dövlətin aidiyyəti orqanları tərəfindən vergi məqsədləri üçün həmin müqavilənin tətbiq edildiyi şəxsin Azərbaycan Respublikasındakı banklarda olan hesabları və həmin hesablar üzrə əməliyyatlar barədə məlumatların alınması üçün sorğu edildikdə, vergi orqanları kredit təşkilatına və ya bank əməliyyatları aparın şəxsə yazılı bildiriş göndərməklə, həmin bankın xidmət etdiyi vergi ödəyicisinin (şəxsin) bank hesabı və əməliyyatları barədə məlumat almaq hüququna malikdir.

76.2. Kredit təşkilatı və ya bank əməliyyatları aparın şəxs müvafiq icra hakimiyyəti orqanının təsdiq etdiyi formada bu məcəllənin 76.1-ci maddəsi ilə müəyyən edilmiş qaydada göndərilən bildirişi aldıqdan sonra həmin bildirişdə göstərilən məlumatların vergi orqanına verilməsi barədə 5 iş günü müddətində hesab sahibinə rəsmi məlumat göndərməlidir (verməlidir) və 15 gün müddətində tələb olunan məlumatları vergi orqanına təqdim etməlidir.

76.3. Bu maddə ilə müəyyən edilmiş qaydada bank hesabları və ya əməliyyatlar barədə alınmış məlumatlar müvafiq beynəlxalq müqavilənin müddəaları əsasında digər dövlətin aidiyyəti orqanlarına verilə bilər. Digər hallarda bank hesabları və əməliyyatlar barədə alınmış məlumatların digər orqanlara və ya vətəndaşlara verilməsi qadağandır.».

61. 83.9-cu maddəyə «mənfəəti» sözlündən sonra «(gəliri)» sözü və «mənfəət» sözlündən sonra «(gəlir)» sözü əlavə edilsin.

62. 89.6-cı maddənin axırıncı hissəsinin əvvəlinə «inventarizasiya aparılmaqla» sözləri əlavə edilsin.

63. 97.3.3-cü maddəyə «gəlirlərdən» sözlündən sonra «və əsas vəsaitlərin (vəsaitin) yenidən qiymətləndirilməsindən yaranan artımdan» sözləri əlavə edilsin.

64. 99.3.8-ci maddədən mötərizə içərisində verilmiş «və ya vergitutma məqsədləri üçün amortizasiya hesablandıq» sözləri çıxarılınsın.

65. 99.3.10-cü maddədə nöqtə işarəsi nöqtəli vergül işarəsi ilə əvəz edilsin və aşağıdakı məzmununda 99.3.11-ci maddə əlavə edilsin:

«99.3.11. vəkillik fəaliyyəti ilə məşğul olan şəxslər tərəfindən bu fəaliyyətlə bağlı göstərilən xidmətə görə alınan haqq.».

66. 101.1-ci maddədə 1-ci cədvəldə hər üç halda «2000» rəqəmi «2500» rəqəmi ilə, «280» rəqəmi «350» rəqəmi ilə, «30 « rəqəmi «25» rəqəmi ilə əvəz edilsin.

67. 101.2-ci maddədə 2-ci cədvəldə hər üç halda «24000» rəqəmi «30000» rəqəmi ilə, «33600» rəqəmi «4200» rəqəmi ilə, «30» rəqəmi «25» rəqəmi ilə əvəz edilsin.

68. 102.1.6-cı maddədə hər iki halda «minimum əmək haqqının» sözləri «əmək qabiliyyətli əhali üçün ölkə üzrə yaşayış minimumunun» sözləri ilə əvəz edilsin.

69. 102.1.8-ci maddəyə «icbari» sözlündən sonra «sığorta» sözü əlavə edilsin.

70. 102.1.14.2-ci maddə aşağıdakı məzmununda verilsin:
«102.1.14.2. müvafiq icra hakimiyyəti orqanının qərarı ilə müəyyən edilmiş ezamiyyə xərclərinin məbləğləri;».

71. 102.1.18-ci maddədə nöqtə işarəsi nöqtəli vergül işarəsi ilə əvəz edilsin və aşağıdakı məzmununda 102.1.19 - 102.1.21-ci maddələr əlavə edilsin:

«102.1.19. «Bədən tərbiyəsi və idman haqqında» Azərbaycan Respublikasının Qanununun 53-1-ci maddəsi ilə müəyyən edilmiş qaydada keçirilən idman mərc oyunlarından əldə edilən uduşlar.

102.1.20. Azərbaycan Respublikasının keçmiş Prezidentinə və onun ailə üzvlərinə ödənilən pensiya, müavinət və digər ödənişlərin məbləği.

102.1.21. Müvafiq icra hakimiyyəti orqanının qərarına əsasən yaradılan sənaye və texnologiyalar parkının rezidenti olan hüquqi şəxs yaratmadan sahibkarlıq fəaliyyətini həyata keçirən fiziki şəxslərin sənaye və texnologiyalar parkındakı fəaliyyətdən əldə etdikləri gəlir (əmək haqqından tutulan gəlir vergisi istisna olmaqla) - qanunvericiliyə uyğun olaraq sənaye və texnologiyalar parkında qeydiyyatla alındıqları hesabət ilindən başlayaraq - 7 il müddətinə.».

72. 102.2.3-cü maddə ləğv edilsin.

73. 102.2.4-cü maddədə «I və II qrup» sözləri çıxarılınsın.

74. 102.3-cü maddədə «100» rəqəmi «200» rəqəmi ilə əvəz edilsin.

75. 102.4-cü maddədə «55» rəqəmi «100» rəqəmi ilə əvəz edilsin.

76. 102.5-ci maddədə «20» rəqəmi «50» rəqəmi ilə əvəz edilsin.

77. Aşağıdakı məzmununda 104.5-ci maddə əlavə edilsin:

«104.5. Əsas vəsaitlərin (vəsaitin) yenidən qiymətləndirilməsindən yaranan artım (yenidən qiymətləndirilmə nəticəsində yaranan müsbət fərq) mənfəət vergisinin vergitutma obyektı deyildir.».

78. 106.1.5-cü maddədən «(Fondun vəsaitinin yerləşdirilməsindən əldə edilən gəlir istisna olmaqla)» sözləri çıxarılınsın.

79. 106.1.11-ci maddədə nöqtə işarəsi nöqtəli vergül işarəsi ilə əvəz edilsin və həmin maddəyə aşağıdakı məzmununda 106.1.12-ci və 106.1.13-cü maddələr əlavə edilsin:

«106.1.12. müvafiq icra hakimiyyəti orqanının qərarına əsasən yaradılan sənaye və texnologiyalar parkının idarəedici təşkilatının və ya operatorunun mənfəətinin sənaye və texnologiyalar parkının infrastrukturunun tikintisinə və saxlanılmasına yönəldilmiş hissəsi;

106.1.13. müvafiq icra hakimiyyəti orqanının qərarına əsasən yaradılan sənaye və texnologiyalar parkının rezidenti olan hüquqi şəxslərin sənaye və texnologiyalar parkındakı fəaliyyətdən əldə etdikləri gəlir - qanunvericiliyə uyğun olaraq sənaye və texnologiyalar parkında qeydiyyata alındıqları hesabət ilindən başlayaraq - 7 il müddətinə.».

80. 109.5-ci maddədə «Fiziki» sözü «Əmək haqqı kartlarının alınmasına çəkilən xərclər istisna olmaqla, fiziki» sözləri ilə əvəz edilsin.

81. 114.6-cı maddədə «100» rəqəmi «500» rəqəmi ilə əvəz edilsin və həmin maddənin sonuna aşağıdakı məzmununda yeni cümlə əlavə olunsun:

«Əsas vəsaitlərin (vəsaitin) yenidən qiymətləndirilməsindən yara-

nan artım (yenidən qiymətləndirilmə nəticəsində yaranan müsbət fərq) amortizasiya hesablanması məqsədləri üçün əsas vəsaitlərin (vəsaitin) vergi ilinin sonuna qalıq dəyərində əlavə olunmur.».

82. 114.8-ci maddədə «100» rəqəmi «500» rəqəmi ilə əvəz edilsin.

83. 116.1-ci maddədə «sığorta təşkilatları» sözləri «sığortaçılar» sözü ilə əvəz edilsin.

84. 119-cu maddə aşağıdakı məzmununda verilsin:
«Maddə 119. Gəlirdən çıxılan məbləğlərin məhdudlaşdırılması.

119.1. Aşağıdakı vergilərin, faizlərin, maliyyə sanksiyalarının və cərimələrin gəlirdən çıxılmasına yol verilmir:

119.1.1. Azərbaycan Respublikasının və ya digər dövlətlərin ərazilərində ödənilmiş mənfəət vergisi və ya gəlirdən hesablanan hər hansı digər vergi;

119.1.2. bu məcəllə və digər qanunlarla müəyyən edilmiş qaydada hesablanmış faizlər, maliyyə sanksiyaları və inzibati cərimələr (gəlirin əldə edilməsi ilə bağlı mülki hüquq müqavilələri üzrə faizlər, dəbbə pulu (corimə), icranın gecikdirilməsi ilə əlaqədar vurulmuş zərər ödəməsinin ödənilməsi və digər analogi cərimələr istisna olmaqla).».

85. 123.1-ci maddədə «banklarına» sözü «kredit təşkilatlarına və ya bank əməliyyatları aparın şəxslərə» sözləri ilə əvəz edilsin.

86. 124.4-cü maddə aşağıdakı məzmununda verilsin:
«124.4. Azərbaycan Respublikasında daşınmaz əmlakın (yaşayış fondu istisna olmaqla) vergitutma məqsədləri üçün aylıq icarə haqqının məbləği bu məcəllənin 14-cü maddəsinə uyğun olaraq, bazar qiyməti nəzərə alınmaqla müəyyən edilir.».

87. 143-cü maddənin birinci hissəsinə «malik olduğu xərclər» sözlərindən sonra «və əsas vəsaitlərin (vəsaitin) yenidən qiymətləndirilməsindən yaranan artım (yenidən qiymətləndirilmə nəticəsində yaranan müsbət fərq)» sözləri əlavə edilsin.

88. 151.5.7-ci maddədə «əlavə dəyər vergisinin məqsədləri üçün qeydiyyata alındıqdan sonra» sözləri «mənfəət və ya gəlir vergisi ödəyicisi olduqda» sözləri ilə əvəz edilsin.

89. 155.1-ci maddə aşağıdakı məzmununda verilsin:
«155.1. Sahibkarlıq fəaliyyəti göstərən və ardıcıl 12 aylıq dövrün istənilən ayında (aylarında) vergi tutulan əməliyyatlarının həcmi 120.000 manatdan artıq olan şəxslər (bu məcəllənin 218.1.1.1-ci və 218.1.1.3-cü maddələrində göstərilən istisna olmaqla) bu məcəllənin 157.3.1-ci maddəsində göstərilən tarixdən 10 gün ərzində ƏDV-nin məqsədləri üçün qeydiyyata dair ərizə verməyə borcludur.

Bir əqd və ya müqavilə üzrə əməliyyatın ümumi dəyəri 120.000 manatdan artıq olduqda, bu əməliyyat ƏDV tutulan əməliyyat sayılır və həmin əməliyyatı həyata keçirən şəxs bu əməliyyatın aparıldığı gündə ƏDV-nin məqsədləri üçün qeydiyyata dair ərizə verməyə borcludur.».

90. 157.3.1-ci maddə aşağıdakı məzmununda verilsin:
«157.3.1. məcburi qeydiyyat zamanı:

- ardıcıl 12 aylıq dövrün istənilən ayında (aylarında) vergi tutulan əməliyyatların həcmi 120.000 manatdan artıq olduqda - növbəti ayın birinci günündə;

- bir əqd və ya müqavilə üzrə ƏDV-yə cəlb olunan əməliyyatın ümumi dəyəri 120.000 manatdan artıq olduqda - əməliyyatın aparıldığı gündə.».

91. 157.3.3-cü maddə aşağıdakı məzmununda verilsin:
«157.3.3. Bu məcəllənin 85.4-cü maddəsi ilə müəyyən edilmiş 3 il müddətindən çox olmamaqla, vergi ödəyicisinin qeydiyyat haqqındakı ərizəsində göstərilən tarixdə.

Bu məcəllənin 85.4-cü maddəsində göstərilən 3 illik dövr bitdikdən sonra vergi ödəyicisi tərəfindən ƏDV-nin dəqiqləşdirilməsinə və əvəzləndirilməsinə yol verilmir.».

92. 158.1-ci maddəyə «ödəyicisi» sözlündən sonra «(bu Məcəllənin 16.3-cü maddəsində nəzərdə tutulan hallar istisna edilməklə)» sözləri əlavə edilsin.

93. 158.2-ci maddədə «75.000» rəqəmi «60.000» rəqəmi ilə əvəz edilsin.

94. 159.5-ci maddəyə «xarab olması» sözlərindən sonra «, tam amortizasiya olunmadan uçotdan silinməsi « sözləri əlavə edilsin.

95. Aşağıdakı məzmununda 159.10-cu maddə əlavə edilsin:
«159.10. Bu məcəllənin 164.1.15, 164.1.16 və 164.2-ci maddələrinə uyğun olaraq ƏDV-dən azad edilən idxal mallarının Azərbaycan Respublikasının ərazisində təqdim edilməsi vergi tutulan əməliyyat sayılır.».

96. 164.1.4-cü maddəyə «Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Bankının» sözlərindən sonra «və Azərbaycan Respublikasının Dövlət Neft Fondunun» sözləri və «habelə» sözlündən sonra «Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Bankının» sözləri əlavə edilsin.

97. 164.1.8-ci maddəyə «büdcədən maliyyələşdirilən» sözlərindən sonra «müvafiq icra hakimiyyəti orqanı tərəfindən müəyyən edilmiş» sözləri əlavə edilsin.

98. 164.1.10-cü maddəyə «Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Bankının» sözlərindən sonra «və Azərbaycan Respublikasının Dövlət Neft Fondunun» sözləri əlavə edilsin.

99. 164.1.13-cü maddədən «məktəbəqədər» sözü çıxarılınsın.

100. 164.1.14-cü maddədə nöqtə işarəsi nöqtəli vergül işarəsi ilə əvəz edilsin və həmin maddəyə aşağıdakı məzmununda 164.1.15-164.1.17-ci maddələr əlavə edilsin:

«164.1.15. müvafiq icra hakimiyyəti orqanının qərarına əsasən yaradılan sənaye və texnologiyalar parkının infrastrukturunun, istehsal sahələrinin yaradılması və tikintisi, habelə elmi-tədqiqat və təcrübə-konstruktor işlərinin görülməsi məqsədi ilə sənaye və texnologiyalar parkının idarəedici təşkilatı və ya operatoru tərəfindən müvafiq icra hakimiyyəti orqanının təsdiqedicisi sənədi əsasında texnikanın, texnoloji avadanlıqların və qurğuların idxalı;

164.1.16. müvafiq icra hakimiyyəti orqanının qərarına əsasən yaradılan sənaye və texnologiyalar parkında istehsal sahələrinin tikintisi, elmi-tədqiqat və təcrübə-konstruktor işlərinin görülməsi və istehsal məqsədi ilə sənaye və texnologiyalar parkının rezidenti olan hüquqi şəxslər və hüquqi şəxs yaratmadan sahibkarlıq fəaliyyətini həyata keçirən fiziki şəxslər tərəfindən müvafiq icra hakimiyyəti orqanının təsdiqedicisi sənədi əsasında idxal olunan texnikanın, texnoloji avadanlıqların və qurğuların idxalı - rezidentin sənaye və texnologiyalar parkında qeydiyyata alındığı tarixdən 7 il müddətinə;

164.1.17. hüquqi şəxsin iştirak paylarının və ya səhmlərinin təqdim edilməsi.».

Azərbaycan Respublikasının Vergi Məcəlləsində dəyişikliklər edilməsi haqqında Azərbaycan Respublikasının Qanunu

Əvvəli 5-ci səhifədə

101. 166.1-ci maddənin birinci cümləsinə «üçün» sözdündən sonra «ödəmə 30 gün müddətində həyata keçirildikdə ödəmənin həyata keçirildiyi, ödəmə 30 gündən sonra həyata keçirildikdə isə» sözləri əlavə edilsin.

102. 166.1.1-ci və 166.1.2-ci maddələr aşağıdakı məzmununda verilsin: «166.1.1. Malların təqdim edilməsindən, işlərin görülməsindən və xidmətlərin göstərilməsindən ödəmə 30 gün müddətində həyata keçirildikdə ödəmənin həyata keçirildiyi vaxtda, 30 gündən sonra həyata keçirildikdə isə malların göndərildiyi və ya təqdim edildiyi, işlərin görüldüyü və xidmətlərin göstərildiyi vaxtda; və yaxud;

166.1.2. malların göndərilməsi onların daşınmasını nəzərdə tutursa, ödəmə 30 gün müddətində həyata keçirildikdə ödəmənin həyata keçirildiyi vaxtda, 30 gündən sonra həyata keçirildikdə isə daşınmanın başlandığı vaxtda.»

103. 175.6-cı maddəyə aşağıdakı məzmununda ikinci cümlə əlavə edilsin:

«Büdcə sistemi haqqında» Azərbaycan Respublikası Qanununun 1.1.17-ci maddəsində nəzərdə tutulmuş subsidiyalar istisna olmaqla, dövlət büdcəsindən müxtəlif mənbələr üzrə dövlət əsaslı vəsait qoyuluşu (investisiya xərcləri) hesabına mallar (işlər, xidmətlər) alınarkən, ödənilmiş ƏDV-nin məbləği əvəzləndirilmir.»

104. 176.4-cü maddədən «sifariş edilməyən, çap edilməyən və» sözləri çıxarılsın.

105. 188.1.1-ci maddədə «3 blok» sözləri «600 ədəd» sözləri ilə əvəz edilsin.

106. 195.3-cü maddəyə aşağıdakı məzmununda ikinci cümlə əlavə edilsin:

«Qəbzələr, çeklər, müəyyən edilmiş qaydada tərtib edilməyən elektron vergi hesab-fakturaları və nağd aparılan əməliyyatların rəsmiləşdirildiyi sənədlər bu Məcəllənin 189-cü maddəsinin məqsədləri üçün aksizin əvəzləndirilməsinə əsas vermir və bu Məcəllənin digər maddələrində göstərilən müddəalardan asılı olmayaraq, aparılan əvəzləndirmə etibar-sız hesab edilir.»

107. Aşağıdakı məzmununda 199.7-ci və 199.8-ci maddələr əlavə edilsin:

«199.7. Müvafiq icra hakimiyyəti orqanının qərarına əsasən yaradılan sənaye və texnologiyalar parkının rezidenti olan hüquqi şəxslər və hüquqi şəxs yaratmadan sahibkarlıq fəaliyyətini həyata keçirən fiziki şəxslər qanunvericiliyyə uyğun olaraq, sənaye və texnologiyalar parkında qeydiyyat alındıqları hesabat ilindən başlayaraq, 7 il müddətinə sənaye və texnologiyalar parkındakı əmlaklarına görə əmlak vergisini ödəməkdən azad edirlər.

199.8. Müvafiq icra hakimiyyəti orqanının qərarına əsasən yaradılan sənaye və texnologiyalar parkının idarəedici təşkilatı və ya operatoru sənaye və texnologiyalar parkının ərazisində yerləşən əmlaklarına görə əmlak vergisini ödəməkdən azad edilir.»

108. 202.0.1-ci maddəyə aşağıdakı məzmununda ikinci cümlə əlavə edilsin:

«Müəssisənin əmlakının orta illik qalıq dəyəri hesablanarkən, əsas vəsaitlərin (vəsaitin) yenidən qiymətləndirilməsindən yaranan artım (yenidən qiymətləndirilmə nəticəsində yaranan müsbət fərq) nəzərə alınmır.»

109. Aşağıdakı məzmununda 207.3-cü və 207.4-cü maddələr əlavə edilsin:

«207.3. Müvafiq icra hakimiyyəti orqanının qərarına əsasən yaradılan sənaye və texnologiyalar parkının rezidenti olan hüquqi şəxslər və hüquqi şəxs yaratmadan sahibkarlıq fəaliyyətini həyata keçirən fiziki şəxslər qanunvericiliyyə uyğun olaraq, sənaye və texnologiyalar parkında qeydiyyat alındıqları hesabat ilindən başlayaraq, sənaye və texnologiyalar parkında istifadə etdikləri torpaqlara görə 7 il müddətinə torpaq vergisini ödəməkdən azad edirlər.

207.4. Müvafiq icra hakimiyyəti orqanının qərarına əsasən yaradılan sənaye və texnologiyalar parkının idarəedici təşkilatı və ya operatoru sənaye və texnologiyalar parkının ərazisində istifadə etdiyi torpaqlara görə torpaq vergisini ödəməkdən azad edilir.»

110. 210-cü maddəyə «daxil olan» sözlərindən sonra («və bu Məcəllənin 211.1.1-ci maddəsinə uyğun olaraq Azərbaycan Respublikasının ərazisini tərk edən zaman yol vergisinə cəlb olunmalı hallarda» sözləri əlavə edilsin.

111. 211.1-ci maddədə «növündən» sözdündən sonra «müərrirlərinin həcmindən, Azərbaycan Respublikasının ərazisində qaldığı müddətdən» sözləri əlavə edilsin və həmin maddədə «yük götürmə qabiliyyətindən və avtonəqliyyat vasitəsinin yüklə birlikdə ümumi çəkisindən, oxa düşən ağırlığından» sözləri «oxların sayından və avtonəqliyyat vasitəsinin yüklə birlikdə ümumi çəkisindən.» sözləri ilə əvəz edilsin.

112. 211.1.1-ci maddəyə «daxil olan» sözlərindən sonra («və bu Məcəllənin 211.1.1-ci maddəsinə uyğun olaraq Azərbaycan Respublikasının ərazisini tərk edən zaman yol vergisinə cəlb olunmalı hallarda» sözləri əlavə edilsin.

113. 211.1.1.1-ci maddə aşağıdakı məzmununda verilsin:

«211.1.1.1. minik avtomobilləri üçün mühərriklərinin həcmindən və Azərbaycan Respublikasının ərazisində qaldığı müddətdən asılı olaraq:

Ölkə ərazisində qaldığı müddət	Mühərrikin həcmi 2000 kub santimetrdən 4000 kub santimetrdək dərəcədə	Mühərrikin həcmi 2000 kub santimetrdən 4000 kub santimetrdək dərəcədə	Mühərrikin həcmi 4000 kub santimetrdən çox olduqda
1 aya qədər	15 ABŞ dolları	20 ABŞ dolları	40 ABŞ dolları
3 aya qədər	30 ABŞ dolları	40 ABŞ dolları	60 ABŞ dolları
1 il qədər	40 ABŞ dolları	60 ABŞ dolları	120 ABŞ dolları
1 ildən yuxarı	40 ABŞ dolları + 1 ildən artıq qaldığı hər gün üçün 0,5 ABŞ dolları	60 ABŞ dolları + 1 ildən artıq qaldığı hər gün üçün 0,6 ABŞ dolları	120 ABŞ dolları + 1 ildən artıq qaldığı hər gün üçün 1,2 ABŞ dolları

114. 211.1.1.2-ci maddədəki cədvələ aşağıdakı məzmununda sonuncu sətir əlavə edilsin:

1 ildən yuxarı	1050 ABŞ dolları + 1 ildən artıq qaldığı hər gün üçün 12 ABŞ dolları	1400 ABŞ dolları + 1 ildən artıq qaldığı hər gün üçün 15 ABŞ dolları	1750 ABŞ dolları + 1 ildən artıq qaldığı hər gün üçün 20 ABŞ dolları

115. 211.1.1.3-cü maddədəki cədvələ aşağıdakı məzmununda sonuncu sətir əlavə edilsin:

1 ildən yuxarı	1400 ABŞ dolları + 1 ildən artıq qaldığı hər gün üçün 15 ABŞ dolları	2500 ABŞ dolları + 1 ildən artıq qaldığı hər gün üçün 30 ABŞ dolları

116. Aşağıdakı məzmununda 211.1.1.4-cü və 211.1.1.5-ci maddələr əlavə edilsin:

«211.1.1.4. Azərbaycan Respublikasının ərazisinə daxil olan və bəyan edilmiş müddətdən artıq ölkə ərazisində qalan xarici dövlətlərin avtonəqliyyat vasitələri üçün Azərbaycan Respublikasının ərazisini tərk edən zaman ölkə ərazisində artıq qaldığı müddətdən asılı olaraq ödənilməli olan yol vergisinin yekun məbləği bu məcəllənin 211.1.1.1-ci, 211.1.1.2-ci və 211.1.1.3-cü maddələrinə uyğun olaraq hesablanmış yol vergisinin məbləğindən ölkə ərazisinə daxil olarkən ödənilmiş yol vergisinin məbləği çıxılmaqla hesablanır.

211.1.1.5. Azərbaycan Respublikası ilə xarici dövlətlər arasında qüvvədə olan beynəlxalq avtomobil əlaqələri haqqında hökumətlərarası sazişlərə əsasən kvotalar çərçivəsində mübadilə edilmiş «İcazə» blankları ilə Azərbaycan Respublikasının ərazisinə daxil olan xarici ölkələrin avtonəqliyyat vasitələri üçün yol vergisi ödəmələrində azadolmalar nəzərdə tutulduğu hallarda daxil olduqları andan 30 gün sonra ölkədə əlavə qaldıqları müddətdən asılı olaraq, bu məcəllənin 211.1.1.2-ci və 211.1.1.3-cü maddələrinə uyğun olaraq yol vergisinə cəlb edirlər.»

117. 211.1.2-ci maddədə «və büdcə təşkilatlarının avtomobil nəqliyyatı vasitələri» sözləri çıxarılsın.

118. 211.1.2-ci maddədəki cədvələ aşağıdakı məzmununda verilsin:

Vergitutma obyektinin adı	Yol vergisinin dərəcəsi
1	2
Minik avtomobilları, avtomobillər və digər avtomobil nəqliyyat vasitələri:	
- mühərrikin həcmi 2000 kub santimetrdək olduqda	70 manat
- mühərrikin həcmi 2000 kub santimetrdən 3000 kub santimetrdək olduqda	20 manat + mühərrikin həcminin 2000 kub santimetrdən çox olan hissəsinin hər kub santimetinə görə - 0,02 manat
- mühərrikin həcmi 3000 kub santimetrdən 4000 kub santimetrdək olduqda	40 manat + mühərrikin həcminin 3000 kub santimetrdən çox olan hissəsinin hər kub santimetinə görə - 0,03 manat
- mühərrikin həcmi 4000 kub santimetrdən 5000 kub santimetrdək olduqda	70 manat + mühərrikin həcminin 4000 kub santimetrdən çox olan hissəsinin hər kub santimetinə görə - 0,04 manat
- mühərrikin həcmi 5000 kub santimetrdən çox olduqda	110 manat + mühərrikin həcminin 5000 kub santimetrdən çox olan hissəsinin hər kub santimetinə görə - 0,05 manat

119. 211.3-cü maddədə «artırırlar» sözdündən sonra maddənin sonundakı hissə aşağıdakı cədvələ ilə əvəz edilsin:

Ölkə ərazisində qaldığı müddət	4 axa qədər olduqda			4 ax və çox olduqda		
	82 tənlikli yulkör üçün	10 tənlikli yulkör üçün	xüsusi tənlikli yulkör üçün	82 tənlikli yulkör üçün	10 tənlikli yulkör üçün	xüsusi tənlikli yulkör üçün
1 gün üçün	20 ABŞ dolları	40 ABŞ dolları	60 ABŞ dolları	30 ABŞ dolları	60 ABŞ dolları	120 ABŞ dolları
2 həftəyədək	40 ABŞ dolları	80 ABŞ dolları	100 ABŞ dolları	60 ABŞ dolları	100 ABŞ dolları	200 ABŞ dolları
1 aya qədər	140 ABŞ dolları	280 ABŞ dolları	560 ABŞ dolları	280 ABŞ dolları	560 ABŞ dolları	1120 ABŞ dolları
3 aya qədər	400 ABŞ dolları	800 ABŞ dolları	1600 ABŞ dolları	800 ABŞ dolları	1600 ABŞ dolları	3200 ABŞ dolları
1 ilə qədər	1400 ABŞ dolları	2800 ABŞ dolları	5600 ABŞ dolları	2800 ABŞ dolları	5600 ABŞ dolları	11200 ABŞ dolları
1 ildən yuxarı	1400 ABŞ dolları + 1 ildən artıq qaldığı hər gün üçün 15 ABŞ dolları	2800 ABŞ dolları + 1 ildən artıq qaldığı hər gün üçün 30 ABŞ dolları	5600 ABŞ dolları + 1 ildən artıq qaldığı hər gün üçün 60 ABŞ dolları	2800 ABŞ dolları + 1 ildən artıq qaldığı hər gün üçün 30 ABŞ dolları	5600 ABŞ dolları + 1 ildən artıq qaldığı hər gün üçün 60 ABŞ dolları	11200 ABŞ dolları + 1 ildən artıq qaldığı hər gün üçün 120 ABŞ dolları

120. 212.1-ci maddəyə «zaman» sözdündən sonra («və bu məcəllənin 211.1.1-ci maddəsinə uyğun olaraq Azərbaycan Respublikasının ərazisini tərk edərək yol vergisinə cəlb olunmalı hallarda» sözləri əlavə edilsin.

121. 216.2-ci maddənin cədvəlindən «daş» sözü çıxarılsın.

122. 218.1-ci maddənin birinci hissəsi aşağıdakı məzmununda verilsin:

«218.1. Bu məcəllənin XI fəslinin müddələri nəzərə alınmaqla, ƏDV məqsədləri üçün qeydiyyat alınmamış və ardıcıl 12 aylıq dövrün istənilən ayında (aylarında) vergi tutulan əməliyyatların həcmi 120.000 manat və ondan az olan şəxslər sadələşdirilmiş vergi ödəyicisi olmaq hüququna malikdirlər.»

123. Aşağıdakı məzmununda 218.1.1.3-cü maddə əlavə edilsin:

«218.1.1.3. idman mərc oyunlarının operatoru və satıcıları olan şəxslər.

124. 218.2-ci maddədə «vergitutma sistemini tətbiq etmək» sözləri «vergi ödəyicisi olmaq» sözləri ilə əvəz edilsin və həmin maddədə «əmlakın icarəyə verilməsindən və royaltidən gəlir əldə edənlər» sözlərindən sonra aşağıdakı hissə əlavə edilsin:

«müvafiq icra hakimiyyəti orqanı tərəfindən müəyyən edilmiş təbii inhisar subyektləri.»

125. 219.1-ci maddəyə «gəlirlərin» sözdündən sonra («ödəmə mənbəyində vergi tutulmuş gəlirlər istisna edilməklə») sözləri əlavə edilsin.

126. Aşağıdakı məzmununda 219.1.3-cü maddə əlavə edilsin:

«219.1.3. idman mərc oyunlarının operatoru üçün oyun iştirakçılarından qəbul edilmiş pul vəsaiti, idman mərc oyunlarının satıcısı üçün isə operatorun ona verdiyi komisiyon haqq sadələşdirilmiş verginin vergitutma obyektidir.»

127. 219.2.1-ci maddəyə «hüquqi şəxslər» sözlərindən sonra «bu fəaliyyət üzrə» sözləri əlavə edilsin.

128. Aşağıdakı məzmununda 220.9-cü maddə əlavə edilsin:

«220.9. İdman mərc oyunlarının operatoru tərəfindən oyun iştirakçılarından qəbul edilmiş vəsaitdən 6 faiz dərəcəsi ilə, idman mərc oyunlarının satıcısı tərəfindən isə operatorun ona verdiyi komisiyon haqdan 4 faiz dərəcəsi ilə sadələşdirilmiş vergi hesablanır.»

129. 221.3-cü maddənin ikinci hissəsi aşağıdakı məzmununda verilsin:

«Vergi ödəyicisi fəaliyyətini dayandırdıqda, habelə vergi ödəyicisi olan hüquqi şəxs ləğv edildikdə və ya fərdi sahibkarın fəaliyyətinə xitam verildikdə, bu Məcəllədə müəyyən olunmuş müddətdən gec olma- maq şərtlə vergi orqanına bəyannamə təqdim edilməlidir. Bu zaman vergi dövrü hesab dövrü sayılan müddətin əvvəlindən vergi ödəyicisi fəaliyyətini dayandırdığı, habelə vergi ödəyicisi olan hüquqi şəxs ləğv edildiyi və ya fərdi sahibkarın fəaliyyətinə xitam verdiyi günə qədər olan dövrü əhatə edir.»

130. Aşağıdakı məzmununda 221.3.1-ci maddə əlavə edilsin:

«221.3.1. Bu məcəllənin 218.1.1.3-cü maddəsində göstərilən şəxslər hesabət rübü üçün sadələşdirilmiş vergini bu məcəllənin 220.9-cü maddəsində nəzərdə tutulmuş qaydada hesablayır və həmin rübdən sonrakı ayın 20-dən gec olmayaraq müvafiq icra hakimiyyəti orqanının müəyyən etdiyi forma üzrə vergi orqanına bəyannamə təqdim etməklə vergini dövlət büdcəsinə ödəyirlər.»

131. Aşağıdakı məzmununda 221.7-ci maddə əlavə edilsin:

«221.7. Əmlakın icarəyə verilməsindən və royaltidən gəlir əldə edən şəxslər bu fəaliyyətlə yanaşı, digər fəaliyyət növləri ilə məşğul olduqda, bu məcəllənin 218.1-ci maddəsinin müddələri nəzərə alınmaqla, digər fəaliyyətdən əldə etdiyi gəlirlərə sadələşdirilmiş vergini tətbiq etmək hüququna malikdirlər. Bu halda əmlakın icarəyə verilməsi, royalti və digər fəaliyyət növləri üzrə əldə edilən gəlirlərin və xərclərin uçotu hər bir fəaliyyət növü üzrə ayrılıqda aparılır.»

II. Müəyyən edilsin ki, müvafiq icra hakimiyyəti orqanının qərarına əsasən yaradılmış sənaye və texnologiyalar parkının rezidenti sənaye və texnologiyalar parkında yerləşən təsərrüfat və digər vergitutma obyektlərini Vergi Məcəlləsi ilə müəyyən edilmiş güzəşt müddəti bitənədək təqdim etdikdə, təsərrüfat və digər vergitutma obyektlərini əldə edən yeni rezidentə vergi güzəştləri həmin müddətin qalan hissəsi ərzində verilir.

III. Bu Qanun 2013-cü il yanvarın 1-dən qüvvəyə minir.

İlham ƏLİYEV,

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 21 dekabr 2012-ci il

İqtisadiyyata kapital qoyuluşlarının həcmi artır

Respublikamız böyük maliyyə tələb edən global infrastruktur layihələrini daxili imkanları hesabına gerçəkləşdirir

Azərbaycanda dinamik inkişafın mühüm göstəricilərindən biri də dövlət büdcəsi strukturunda əsaslı kapital qoyuluşu xərclərinin xüsusi çəkisinin ilbəl artmasıdır. İnvestisiya xərclərinin yüksək artım dinamikası, ilk növbədə, sosialyönümlü siyasətin mahiyyətindən irəli gələrək cəmiyyət həyatının bütün sahələrində modernləşməyə nail olmaq, iqtisadi potensialın səmərəli şəkildə gerçəkləşdirilməsinə etibarlı zəmin formalaşdırmaq məqsədindən irəli gəlir.

Bazar iqtisadiyyatı yolunu seçmiş bir sıra dövlətlərdən fərqli olaraq, Azərbaycan hökuməti böyük maliyyə vəsaiti tələb edən infrastruktur layihələri üçün vəsait ayrılmasına xüsusi diqqət yetirir. Başqa sözlə, cəmiyyətin gələcəkdə əldə edəcəyi faydalar nəzərə alınaraq, müəyyən məqamlarda böyük maliyyə hesabına başa gələn infrastruktur layihələri də gerçəkləşdirilir. Əgər 2008-ci ilin dövlət büdcəsində əsaslı kapital qoyuluşuna cəmi 3,3 milyard manat ayrılmışdısa, 2012-ci ildə bu rəqəm 5,7 milyard manat təşkil etmişdir. 2013-cü ilin dövlət büdcəsi xərclərinin strukturunda da ilk yeri məhz dövlət əsaslı vəsait qoyuluşları tutur. Bu məqsədlə büdcədən 6 milyard 915,2 milyon manat və ya ümumi büdcə xərclərinin 34,9%-i həcmində vəsait nəzərdə tutulmuşdur. Bu il üçün dövlət əsaslı vəsait qoyuluşları üçün nəzərdə tutulmuş investisiya 2012-ci ilə müqayisədə 1 milyard 14,1 milyon manat və ya 19,18%; 2011-ci ilin faktiki icrasına nisbətən 1 milyard 63,6 milyon manat və ya 18,2% çoxdur.

Bu təsnifat üzrə dövlət büdcəsindən ayrımların yüksək tempə artımı həm də obyektiv reallıqlarla şərtlənir. Aydındır ki, köhnə infrastrukturla müasir Azərbaycanın artan ehtiyaclarını təmin etmək, davamlı və sabit iqtisadi inkişafa nail olmaq, sahibkarlığı irəli aparmaq, əhalinin həyat keyfiyyətini yüksəltmək qeyri-mümkündür. Dövlət vəsaitləri hesabına kommunal xidmətlərin səviyyəsinin yüksəldilməsi, əhalinin fasiləsiz olaraq elektrik enerjisi, təbii qaz, içməli su ilə təmin edilməsi, yeni yolların çəkilməsi və köhnə yolların bərpası, zəruri abadlıq işlərinin aparılması və s. həyata keçirilir. Bu vəsaitin müəyyən hissəsi əvvəlki illərdən başlanmış və ölkənin ümumi inkişafı baxımından mühüm əhəmiyyətə malik layihələrin icrasına yönəldilir. Layihələrin reallaşdırılması həm də çoxlu sayda yeni iş yerlərinin açılması, əhalinin sosial rifahının yaxşılaşdırılması deməkdir.

Azərbaycanda qeyri-neft sektorunun sürətli inkişafı, xüsusən də yeni enerji təminatı istehsal müəssisələrinin fəaliyyətə başlaması elektrik, mavi yanacaq, suya olan tələbatı da kəskin surətdə artırır.

Davamı 8-ci səhifədə

Vergi Məcəlləsinə edilmiş dəyişikliklər əhalinin rifahına müsbət təsir göstərəcək

Ümummilli lider Heydər Əliyevin tapşırığı və tövsiyələrinə uyğun olaraq hazırlanmış və 2001-ci il yanvar ayının 1-dən qüvvəyə minmiş Vergi Məcəlləsi o dövr üçün kifayət qədər mükəmməl bir sənəd kimi qəbul edilsə də, ölkəmizin iqtisadi həyatında baş verən müsbət tendensiyalara uyğun olaraq ona bir sıra əlavə və dəyişikliklər edilmişdir. Ulu öndər Heydər Əliyevin dövlətçilik konsepsiyasının Prezident İlham Əliyev tərəfindən uğurla həyata keçirilməsi nəticəsində ölkədə böyük iqtisadi dəyişikliklərin baş verməsi, iqtisadiyyatın sürətli inkişafı, dövlət tərəfindən sahibkarlara köməyin yeni formalarının tətbiq edilməsi, vergi yükünün azaldılması vergilər sahəsində qanunvericilik bazasının təkmilləşdirilməsi ilə müşayiət olunmuşdur.

Vergi inzibatchılığının müasirləşdirilməsi, vergi sistemində mütərəqqi informasiya-kommunikasiya texnologiyalarının tətbiqi milli vergi sisteminin beynəlxalq vergi sistemə inteqrasiyasına və güclü nəzarət mexanizmlərinin qurulmasına imkan vermişdir. Təkcə bir faktı qeyd etmək yerinə düşərdi ki, dövlət orqanlarının göstərdikləri elektron xidmətlər arasında vergi sistemi üzrə 57 növ elektron xidmət Nazirlər Kabinetinin müvafiq qərarı ilə təsdiq edilmişdir.

Vergi Məcəlləsi qəbul edildiyi vaxtdan bu günədək ötən dövr ərzində görülmüş işlərin nəticəsində vergi proqnozlarının sistemli qaydada icrasına nail olunmuş, vergi daxilolmalarının həcmi 12 dəfəyə yaxın artaraq 2000-ci ildəki 510,4 milyon manatdan 2012-ci ildə 6 milyard 50 milyon manata qədər yüksəlmişdir. Əlverişli investisiya mühitinin yaradılması nəticəsində vergi ödəyicilərinin sayı 3 dəfədən çox artmışdır.

Bütün bunlara baxmayaraq, vergi qanunvericiliyinin iqtisadi inkişaf səviyyəsinə, habelə beynəlxalq normalara uyğunlaşdırılması, qarşıya çıxan mübahisəli məsələlərin həll olunması və vergi sistemə olan tələblərin dəyişməsindən irəli gələrək Vergi Məcəlləsinin zaman-zaman təkmilləşdirilməsi vacib hesab olunmuşdur. Bu il yanvarın 1-dən qüvvəyə minmiş «Azərbaycan Respublikasının Vergi Məcəlləsində dəyişikliklər edilməsi haqqında» Qanun əsasən dörd istiqamətli - vergi ödəyicilərinin hüquqlarının müdafiəsi, vergi ödəyicilərinin mənafeələrinin qorunması, vergi inzibatchılığının və vergi nəzarətinin təkmilləşdirilməsi məsələlərini əhatə edir. Vergi Məcəlləsində son 3 ilin ən böyük dəyişikliyi hesab olunan bu qanuna əsasən məcəllənin 131 maddəsinə əlavə və dəyişikliklər edilmişdir.

Vergi ödəyicilərinin hüquqlarının müdafiəsi Vergilər Nazirliyinin daim diqqət mərkəzində olan məsələlərdən biridir. Vergi ödəyicilərinin hüquqlarının qorunması məqsədilə nazirlik tərəfindən bir sıra tədbirlər görülmüşdür. Vergi Apelyasiya Şurasının yaradılması da bu işlərdən ən önəmliisidir. Vergi ödəyiciləri qarşılaşdıqları problemlə bağlı məh-

kəmələrə üz tutmadan öncə Vergilər Nazirliyi rəhbərliyinin də təmsil olunduğu Şurada öz hüquqlarını müdafiə etmək imkanlarına sahib olmuşlar. Bu isə vergi ödəyicilərinin böyük razılığı ilə qarşılanmışdır. Qanunvericilik aktlarında vergi ödəyicilərinin hüquqlarının qorunması ilə bağlı maddələrin əks olunması Vergi Məcəlləsinə edilmiş əlavə və dəyişikliklər zamanı da diqqətdən yayınmamışdır. Budəfəki dəyişikliklərdə vergi ödəyicilərinin hüquqlarını təmin etmək məqsədilə ödəyicinin maliyyə itkilərinin minimumlaşdırılmasını nəzərdə tutan vergi partnyorluğu sazişinin bağlanması hüququnun verilməsi və vergidən yayınma, vergi qanunvericiliyinin pozulması halları barədə vergi orqanlarına daxil olan müraciətlərə baxılaraq bu barədə mürciət edən şəxslərə məlumat verilməsi nəzərdə tutulur. Vergi ödəyicisinin vergi orqanları ilə bağladığı partnyorluq sazişi onları əlavə vergi yoxlamalarından, vergi ödənişi zamanı yaranan risklərdən qoruyacaq və bu sahədə şəffaflığın yaranması təmin ediləcək.

Vergi Məcəlləsinin 65.2-ci maddəsinə edilən dəyişiklik isə vergi orqanı tərəfindən kameral və sayyar vergi yoxlamaları ilə hesablanmış vergiləri, faizləri və maliyyə sanksiyalarını məhkəməyə şikayətin verilməsi, bu dövrdə vergi ödəyicisinin pul vəsaitlərinin yalnız məhkəmənin müvafiq qərarına uyğun olaraq dövlət büdcəsinə alınması qaydasını tənzimləyir.

Vergi ödəyicilərinin mənafeələrinin qorunması məqsədilə əsas vəsaitlərə aid edilən aktivlərin dəyərini artırılmasını, vəkillik fəaliyyəti ilə məşğul olan şəxslər tərəfindən bu fəaliyyətlə bağlı göstərilən xidmətə görə alınan haqların qeyri-sahibkarlıq fəaliyyətindən gəlirlərə aid edilməklə vergiyə cəlb olunmasını, əsas vəsaitlərin (aktivlərin) yenidən qiymətləndirilməsindən yaranan artımın mənfəət vergisindən azad edilməsini, amortizasiya və əmlak vergisi hesablanan zaman qeyd edilən artımın nəzərə alınmamasını, büdcəyə ödənilməli olan əlavə dəyər vergisinin təqdim edilmiş mallara, görülmüş işlərə və göstərilmiş xidmətlərə görə vergi ödəyicisinin kassası-

na və hesablaşma hesabına daxil olmuş məbləğlərdən hesablanmasını nəzərdə tutan maddələr qanuna əlavə edilmişdir. Yeri gəlmişkən qeyd edək ki, əsas vəsaitlərə aid edilən aktivlərin dəyərinin 100 manatdan 500 manatadək artırılması ilə uçot-hesabat işlərinin aparılmasına müsbət təsir göstərməklə yanaşı, dəyəri 500 manatdan aşağı olan aktivlərin xərclərə silinməsi nəticəsində mənfəət vergisi üzrə 9,6 mln. manat azalma gözlənilir.

Muzdla işləyən fiziki şəxslərə edilən ödənişlərin əməkhaqqı şəklində leqallaşdırılması, əhalinin pul gəlirlərinin artırılması və onların sosial müdafiəsinin gücləndirilməsi məqsədilə Vergi Məcəlləsinin 101-ci maddəsinə bir sıra dəyişikliklər edilmişdir ki, bu da vətəndaşların sosial rifahının artmasına gətirib çıxaracaq. Dəyişikliklər, əsasən, fiziki şəxslərin aylıq gəlirlərinə və qeyri-sahibkarlıq fəaliyyətindən illik gəlirlərinə tətbiq edilən gəlir vergisinin maksimal dərəcəsinin 30%-dən 25% endirilməsindən, fiziki şəxslərin 14% dərəcə ilə gəlir vergisinə cəlb edilən aylıq gəlirlərinin 2000 manatdan 2500 manatadək artırılmasından, fiziki şəxslərin qeyri-sahibkarlıq fəaliyyətindən gəlirlərinin 14 faiz dərəcə ilə gəlir vergisinə cəlb edilən illik gəlirlərinin isə 24000 manatdan 30000 manata qaldırılmasından ibarətdir.

Sosial vəziyyətdən asılı olaraq gəlir vergisi güzəştli tutulan fiziki şəxslərin müxtəlif kateqoriyalarının aylıq gəlirlərinə tətbiq edilən vergi güzəştləri müvafiq olaraq 100 manatdan 200 manata, 55 manatdan 100 manata, 20 manatdan 50 manatadək artırılmışdır. Bu dəyişiklik isə az gəlirli insanların - məcburi köçkünlərin, hər kateqoriyadan olan müharibə veteranlarının, əlillərin, himayəsində 3 və daha çox uşaq olan vətəndaşların və s. vergi yükünün bir qədər də azalmasına, onların sosial vəziyyətlərinin yaxşılaşmasına gətirib çıxaracaq. Qeyd olunan güzəşt və imtiyazlar nəticəsində 50 mln. manata yaxın vəsaitin vergi ödəyicilərinin və vətəndaşların sərvətində qalacağı gözlənilir. Bu dəyişiklik Azərbaycan hökumətinin həm sahibkarlıq fəaliyyətinin genişlənməsinə, həm də vətəndaşların sosial məsələ-

lərinin həllinə böyük əhəmiyyət verməsinin bariz nümunəsi hesab oluna bilər. Bu güzəştlər vergitutma bazasının genişlənməsinə və iş yerlərinin leqallaşmasına, əmək haqlarının düzgün hesablanmasına təkan verən amillərdəndir.

Azərbaycan hökumətinin sahibkarlıq fəaliyyətinə verdiyi daha bir böyük dəstək isə Azərbaycan Respublikası Prezidentinin fərman və sərəncamları ilə yaradılmış sənaye və texnologiya parklarında sahibkarlıq fəaliyyəti göstərən fiziki şəxslərin gəlirlərinin 7 il müddətinə gəlir vergisindən azad edilməsidir. Həmçinin, parkların idarəedici təşkilatının və operatorunun mənfəətinin parkın infrastrukturunun tikintisinə və saxlanmasına yönəldilmiş hissəsinin müddət qoyulmadan, sənaye və texnologiya parklarının rezidenti olan hüquqi şəxslərin fəaliyyətindən əldə etdikləri gəlirlərin 7 il müddətinə mənfəət vergisindən, sənaye və texnologiya parklarının infrastrukturunun, istehsal sahələrinin yaradılması və tikintisi məqsədilə idxal edilən texnikaların, texnoloji avadanlıq və qurğuların ƏDV-dən, parkların idarəedici təşkilatı və operatoru, parkların rezidenti olan hüquqi və fiziki şəxslərin əmlak və torpaq vergilərindən azad edilməsini nəzərdə tutan maddələr qanuna daxil edilmişdir. Bu güzəştlər məhz qeyri-neft sektorunun inkişafına təkan verəcək və böyük investisiyaların ölkəmizə daxil olmasına şərait yaradacaq.

Azərbaycan Respublikasının Dövlət Neft Fondunun vəsaitinin yerləşdirilməsindən əldə olunan gəlirlərin mənfəət vergisindən azad edilməsini nəzərdə tutan 106-cı, fondun aktivlərində yerləşdirilməsi üçün idxal edilən qızıl və qanunvericilikdə nəzərdə tutulmuş vəzifələrinin yerinə yetirilməsi ilə bağlı mal idxalı, iş görülməsi və xidmət göstərilməsinin ƏDV-dən azad edilməsini nəzərdə tutan 164-cü maddədə dəyişikliklər edilmişdir. Vergi Məcəlləsinin 164-cü maddəsində nəzərdə tutulan dəyişikliklərdən biri də ödənişli təhsil xidmətlərinin göstərilməsinin ƏDV-dən azad edilməsi olmuşdur. Bu dəyişiklik nəticəsində təhsil müəssisələrinin dövriyyəsi təxminən 18%-dək artacaq ki, bu da həm onların maddi vəziyyətinin bir qədər də yaxşılaşmasına, həm də nəticə etibarilə təhsil haqqının azaldılmasına xidmət etməlidir.

Vergilər Nazirliyi vergi inzibatchılığının təkmilləşdirilməsi istiqamətində ötən müddət ərzində böyük uğurlar əldə etmişdir. Bu məsələ ilə bağlı böyük bir Dövlət Proqramı icra edilmişdir. Sözügedən Dövlət Proqramı bu sahədə köklü islahatların həyata keçirilməsinə təkan vermişdir. Ötən illər ərzində sahibkarlıq subyektlərinin «bir pəncərə» prinsipi ilə

qeydiyyatna, elektron bəyannamə sistemi və ƏDV-nin depozit hesabının tətbiqinə, banklarla elektron sənəd mübadiləsinə başlanılmışdır. Vergi ödəyicilərinə təqdim olunan xidmətlərin genişləndirilməsi tədbirləri çərçivəsində elektron vergi hesab-fakturalarının «onlayn karguzarlıq» sistemi, nəzarət-kassa aparatlarına elektron məsafədən ötürmə qurğularının tətbiqi vergi sisteminin daha da müasirləşdirilməsinə və inzibatchılıq yükünün aşağı düşməsinə xidmət etmişdir. Sahibkarlıq subyektlərinin qeydiyyatının daha da təkmilləşdirilməsi məqsədilə 2011-ci ildən fiziki şəxslərin, 2012-ci ilin əvvəlindən isə kommertsiya hüquqi şəxslərin real vaxt rejimində elektron qaydada qeydiyyatna başlanılmışdır.

Vergi inzibatchılığının təkmilləşdirilməsi məqsədilə Vergi Məcəlləsinə bu dəfə 51 maddə üzrə dəyişikliklər edilmişdir. Bu dəyişikliklər aşağıdakı məsələləri əhatə edir:

- elektron audit aparılması məqsədilə sənədlərin elektron qaydada təqdim edilməsi;

- nağdsız ödənişlərin aparılması üçün vergi ödəyiciləri tərəfindən POS-terminalların qarşılıqlı istifadəsi;

- vergi orqanı tərəfindən kameral yoxlama aparmaq üçün vergi bəyannaməsi, sənədlər və məlumatlar əsas olmaqla təqdim edilmişdə əlaqəli məlumatlardan istifadə etməklə vergilərin hesablanması;

- banklar və bank əməliyyatlarının ayrı-ayrı növlərini həyata keçirən kredit təşkilatları tərəfindən məlumatların verilməsi qaydalarının təkmilləşdirilməsi;

- ƏDV ödəyicisi kimi qeydiyyata alınmalı olan hüquqi və hüquqi şəxs yaratmadan sahibkarlıq fəaliyyəti ilə məşğul olan fiziki şəxslər üçün ardıcıl 12 aylıq dövr ərzində vergi tutulan əməliyyatlarının həcmələrinin eyniləşdirilərək 120.000 (yüz iyirmi min) manat müəyyən edilməsi;

- yol vergisinin hesablanmasının və ödənilməsinin təkmilləşdirilməsi və müvafiq icra hakimiyyəti orqanı tərəfindən müəyyən edilmiş təbii inhisar subyektlərinin sadələşdirilmiş vergitutma sistemini tətbiq etmək hüququnun olmaması.

Göründüyü kimi, dəyişikliklərin əsas hissəsi vergi ödəyicilərinə və vətəndaşlara müxtəlif vergi güzəştlərinin verilməsinə, sahibkarlıq mühitinin daha da yaxşılaşmasına, ölkəmizin investisiya cəlb edilməsinə yönəlmişdir. Mütəxəssislərin fikrincə, vergi qanunvericiliyinə edilmiş son əlavə və dəyişikliklər iqtisadiyyatın daha da sürətlə inkişaf etməsinə şərait yaradır.

Rəşad SADIQOV

Ödəniş sisteminin inkişafı ilə bağlı hədəflər...

«Azərbaycan - 2020: Gələcəyə baxış» İnkişaf Konsepsiyasında əsas tədbirlər sırasındadır

Mərkəzi Bank (MB) ölkədə ödəniş sisteminin inkişafı haqqında proqramın layihəsini Prezident Administrasiyasına təqdim edib. MB-nin sədri Elman Rüstəmov bildirdi ki, proqramda bütün müvafiq nazirliklərin təklifləri nəzərə alınıb. Ödəniş sistemləri və nağdsız ödənişlərin inkişafı ilə bağlı dünya ölkələrinin ən qabaqcıl təcrübəsinin Azərbaycanda tətbiq olunması üçün layihənin icrasını konkret istiqamətləri öz əksini tapıb. Yeni proqramda kommertsiya banklarının da bir sıra təkliflərinə yer verildiyini xatırladan MB rəhbəri, ümumilikdə, sənədin qəbul olunmasının ödəniş sistemləri sektorunda əhəmiyyətli dəyişikliklərin baş verməsinə səbəb olacağına inandığını diqqətə çatdırıb. Onun fikrincə, ödəniş sistemləri bazarının inkişafı bank sektorunda əhəmiyyətli dəyişikliklərin və potensialının iki dəfə artmasına, həm əhali, həm də biznes kreditləşdirilməsi üçün geniş imkanların açılmasına stimül verəcək.

Mərkəzi Bankın Ödəniş Sistemləri və Hesablaşmalar Departamentinin direktoru Kəmalə Qurbanovanın sözlərinə görə, «Azərbaycan Respublikasında müasir elektron ödəniş xidmətlərindən istifadənin genişləndirilməsi üzrə 2012-2016-cı illər üçün Dövlət Proqramı» adlanan ye-

ni Konsepsiya ölkəmizdə elektron ödəniş xidmətlərinin infrastruktur imkanlarının genişləndirilməsi, elektron ödəniş xidmətlərinin institusional bazasının gücləndirilməsi, əhali və iqtisadi subyektlərin elektron ödəniş xidmətlərindən daha aktiv istifadəyə cəlb edilməsi kimi mühüm istiqamətləri əhatə edir. Proqramın əsas hədəfləri elektron ödəniş xidmətlərinə və nağdsız ödəniş alətlərindən istifadənin genişləndirilməsi ilə yüksək ödəniş mədəniyyətinə malik olan cəmiyyətin formalaşdırılması və nağdsız dövrüyyənin inkişaf etmiş ölkələrin səviyyəsinə çatdırılmasıdır. Dövlət Proqramı bir neçə əsas istiqamət üzərində qurulub. 1-ci istiqamət elektron ödəniş sistemlərinin infrastruktur imkanlarının genişləndirilməsi, 2-ci istiqamət elektron ödəniş xidmətlərinin institusional bazasının gücləndirilməsi, 3-cü istiqamət elektron ödəniş xidmətlərindən istifadə effektivliyinin artırılması, 4-cü istiqamət bu xidmətlərdən istifadə üzrə maarifləndirmə, 5-ci istiqamət əhali və iqtisadi subyektlərin elektron ödəniş xidmətlərindən daha aktiv istifadəyə cəlb olunmasıdır. Bu istiqamətlərin hər biri üzrə konkret tədbirlər nəzərdə tutulur.

K.Qurbanova Azərbaycanda nağdsız ödənişlərin infrastruktur imkanlarının ge-

nişləndirilməsi üçün nəzərdə tutulan istiqamətlər barədə demişdir ki, buraya vergi, rüsum və digər büdcə ödənişlərinin Milli Ödəniş Sisteminin infrastruktur vasitəsilə qəbul edilməsinin təmin olunması, «Elektron hökumət» layihəsi çərçivəsində dövlət orqanları tərəfindən göstərilən elektron xidmətlərə ödənişlərin nağdsız ödəniş alətləri vasitəsilə toplanması imkanının yaradılması daxildir. Bundan başqa, görülməli tədbirlərə banklar tərəfindən göstərilən elektron xidmətlərin çeşidinin artırılması, bank-müştəri münasibətlərinin elektronlaşdırılması, kart infrastrukturunun genişləndirilməsi də aiddir. Ticarət, iaşə və xidmət sahələrində POS-terminalların qarşılıqlı istifadəsinin kənd yerlərinə genişləndirilməsi və «Azərpoçt» MMC-nin bütün xidmət sahələrində maliyyə xidmətlərinin göstərilməsi və təşkilatın kart infrastrukturuna inteqrasiya olunması ilə regionlarda, xüsusilə kənd yerlərində elektron ödəniş xidmətlərinə çıxış imkanlarının yaradılması da nəzərdə tutulur.

Nağdsız ödənişlərin infrastruktur imkanlarının genişləndirilməsi və maliyyə xidmətləri bazarının əsas seqmentlərinin tarazlı inkişafının təmin olunması kimi strateji təməyüllər «Azərbaycan - 2020: Gələcəyə baxış» İnkişaf Konsepsiyasının

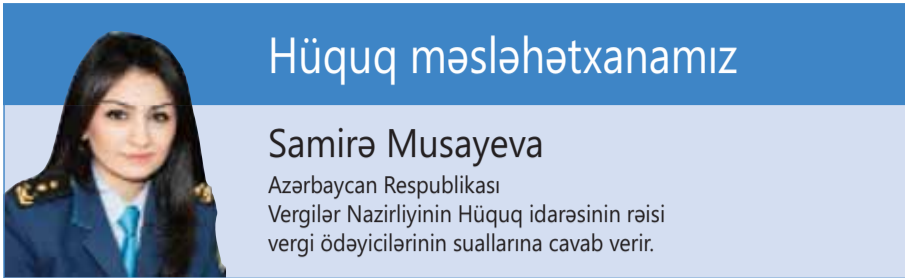

da əsas hədəflər sırasındadır. Konsepsiyada əsas tədbirlər kimi ödəniş sistemlərinin coğrafiyasının əhatə dairəsinin genişləndirilməsi, regionlara istiqamətləndirilməsi, eyni zamanda təsərrüfat subyektlərinin və ev təsərrüfatlarının maliyyə xidmətlərinə çıxış imkanlarının daha da artırılması mühüm yer tutur. Bu məqsədlə banklar tərəfindən göstərilən elektron xidmətlərin çeşidinin artırılması, bank-müştəri münasibətlərinin elektronlaşdırılması, kart infrastrukturunun genişləndirilməsi nəzərdə tutulur.

«Azərbaycan - 2020: Gələcəyə baxış» İnkişaf Konsepsiyası çərçivəsində maliyyə bazarının və ödəniş sisteminin sabit və təhlükəsiz inkişafının təmin edilməsi üçün müvafiq tədbirlər həyata keçiriləcəkdir. Bank sektorunda konsolida-

siya tədbirləri və struktur islahatları davam etdiriləcək, rəqabətin stimullaşdırılması, bank-maliyyə xidmətlərinin keyfiyyətinin yüksəldilməsi, o cümlədən elektron ödəniş sistemləri infrastrukturunun təkmilləşdirilməsi və onun əhatə dairəsinin genişləndirilməsi diqqət mərkəzində saxlanılacaqdır. Bank sisteminin kapitallaşması davam etdiriləcək, regionlar üzrə bank şəbəkəsinin genişlənməsi təşviq olunacaq, tikinti-əmanət banklarına kreditləşdirilməsi mexanizmi təkmilləşdiriləcəkdir. Elektron ödəniş, poçt əmanət sistemləri inkişaf etdiriləcək, bank xidmətləri istehlakçıların hüquqlarının müdafiəsi gücləndiriləcəkdir.

Elbrus CƏFƏRLİ

Hüquq məsləhətxanamız

Samira Musayeva

Azərbaycan Respublikası
Vergilər Nazirliyinin Hüquq idarəsinin rəisi
vergi ödəyicilərinin suallarına cavab verir.

Vergi qanunvericiliyinin pozulmasına görə məsuliyyət müddəti

Vergi qanunvericiliyinin pozulması anından neçə il keçdikdə şəxs hüquq pozuntusunun törədilməsinə görə məsuliyyətə cəlb edilə bilər?

Vergi Məcəlləsinin (VM) 56.1-ci maddəsinə əsasən, vergi qanunvericiliyinin pozulması anından 3 il keçmişdirsə, şəxs həmin qanunvericiliklə bağlı hüquq pozuntusunun törədilməsinə görə məsuliyyətə cəlb edilə bilər və vergi öhdəlikləri yaranma bilməz. Lakin VM-in 2.4.2-ci maddəsində Cinayət Məcəlləsində (CM) vergi cinayətləri haqqında müddəaların nəzərdə tutulması mümkün hesab edilmişdir. CM-in 15, 75 və 213-cü maddələrinə görə isə vergiləri və başqa icbari ödənişləri ödəməkdən xeyli və külli miqdarda yayıma az ağır cinayət kimi qəbul olunur və belə cinayətlərin törədildiyi gündən yeddi il keçdikdə şəxs cinayət məsuliyyətinə cəlb oluna bilməz.

Məsuliyyətə cəlb etmə müddətləri ilə bağlı mövcud qanunvericilikdə ziddiyyət yarandıq üçün Konstitusiyaya Məhkəməsi 8 aprel 2002-ci il tarixdə VM-in 56.1-ci maddəsinin və CM-in 75 və 213-cü maddələrinin sərəh edilməsinə dair qərar qəbul etmişdir. Konstitusiyaya Məhkəməsi vergiləri digər icbari ödənişlərdən fərqləndirir və qeyd edir ki, fiziki və hüquqi şəxslər tərəfindən ödənişin məcburiliyi, onun fərdiliyi və əvəzsizliyi vergilərin əsas əlamətlərindəndir. Konstitusiyanın 73-cü maddəsinin 1-ci hissəsində də təsbit olunur ki, qanunla müəyyən edilmiş vergiləri və başqa dövlət ödənişlərini tam həcmdə və vaxtında ödəmək hər kəsin borcudur. Beləliklə, qanuni şəkildə vergiləri ödəmək hər bir şəxsin əsas Konstitusiyaya vəzifələridir.

Konstitusiyaya Məhkəməsi qeyd edir ki, VM-in vergi hüquq pozuntularına

aid hissəsi bəzi hallarda İnzibati Xətalər Məcəlləsinin müddəalarına yaxındır. VM-in 53.4-cü maddəsində də bildirilir ki, vergi qanunvericiliyinin pozulması halları onun bilərəkdən və ya ehtiyatsızlıq nəticəsində törədilməsi, inzibati məsuliyyətin tətbiq edilməsi üçün təqsirkar şəxsin müəyyən yaşa çatması, yüngülləşdirici və ya ağırlaşdırıcı hallar və həmin Məcəllə və İnzibati Xətalər Məcəlləsinin müddəaları ilə müəyyən edilmişdir.

Eyni zamanda, vergi qanunvericiliyinin pozulması qanunvericilikdə nəzərdə tutulmuş hallarda şəxsin cinayət məsuliyyətinə cəlb olunması üçün əsasdır. Lakin nəzərə alınmalıdır ki, vergi qanunvericiliyinin pozulması ilə bağlı cinayət tərkibi və buna görə müvafiq məsuliyyət VM-in müddəaları ilə yox, CM-in müddəaları ilə müəyyən olunmalıdır. Belə ki, vergi ödəməkdən yayıma ilə bağlı cinayət tərkibi CM-in 213-cü maddəsində nəzərdə tutulur.

Beləliklə, CM-in 75-ci maddəsinə əsasən, həmin Məcəllənin 213-cü maddəsində nəzərdə tutulan əməlləri törətmiş şəxs cinayət törətdiyi gündən 7 il keçdikdə cinayət məsuliyyətinə cəlb edilə bilər.

Qeyd olunanlardan belə nəticəyə gəlinir ki, vergi qanunvericiliyi ilə bağlı hüquq pozuntusuna görə məsuliyyətə cəlb etmə haqqında VM-in 56.1-ci maddəsində müəyyənləşdirilən 3 illik müddət yalnız həmin Məcəllənin 57-60-cu maddələrində nəzərdə tutulmuş vergi qanunvericiliyinin pozulması halları ilə əlaqədar tətbiq olunmalıdır.

Suallarınızı redaksiyamızın ünvanına:

AZ 1073, Bakı ş., Landau küç., 16 və ya

s.musayeva@taxes.gov.az elektron poçt ünvanına göndərə bilərsiniz:

İqtisadiyyata kapital qoyuluşlarının həcmi artır

Əvvəlki 6-cı səhifədə

Bu mənada, dövlət əsaslı kapital qoyuluşları həm də biznes mühitinin yaxşılaşdırılmasına xidmət edir. Digər tərəfdən, hökumətin regional inkişaf məqsədilə həyata keçirdiyi dövlət proqramlarına nəzərdə tutulmuş tədbirlər kapital qoyuluşlarının artırılmasına zəruri tələb kimi önə çıxır. Bu prosesə dövlətlə yanaşı, özəl sektor da fəal dəstək verir və bunu 2012-ci ilin bəzi statistik göstəricilərinə də aydın görmək mümkündür.

Ötən ilin yanvar-noyabr aylarında iqtisadi və sosial sahələrin inkişafı üçün bütün maliyyə mənbələrindən əsas kapitalla 12,6 milyard manat həcmində vəsait yönəldilmiş, 7,6 milyard manatlıq tikinti-quraşdırma işləri görülmüşdür. Əsaslı vəsaitin 77,2%-ni və ya 9,7 milyard manatı daxili investisiyalar təşkil etmişdir. 2011-ci ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə əsas kapitalla yönəldilmiş vəsait 24%, o cümlədən tikinti-quraşdırma işlərinin aparılmasına sərf edilmiş xərclər 22,7% artmışdır.

İnvestisiyaların əsaslı qisminin məhz istehsal yönümlü müəssisələrin inşasına yönəldilməsi də diqqətçəkən faktordur. Belə ki, məhsul istehsalı obyektlərinin inşasının həyata keçirilməsinə investisiyanın 45,1%-i, yaxud 5,7 milyard manat sərf olunmuşdur. Bundan başqa, inşasına əvvəlki illərdə başlanmış obyektlərin tikintisinin davam etdirilməsi üçün dövlət büdcəsində nəzərdə tutulmuş vəsaitin on bir ay ərzində 5 milyard 468,9 milyon manatından istifadə olunmuşdur. 2012-ci ilin yanvar-noyabr ayları ərzində Azərbaycan fə-

aliyyət göstərən tikinti müəssisələrinin yerinə yetirilmiş inşaat işlərinin həcmi ötən ilin eyni dövrü ilə müqayisədə 28,6% artaraq 6 milyard 557,3 milyon manat təşkil etmişdir.

Dövlət və özəl sektorun kapital qoyuluşlarının yüksək artım tempi adekvat olaraq bank sektorunun kredit qoyuluşlarına da təsirini göstərmişdir. Keçən ilin yanvar-noyabr aylarında bankların kredit qoyuluşları 20,9% artmışdır. Kredit qoyuluşlarında artım sənaye və istehsal sahələrində 50%, kənd təsərrüfatı və əməliyyat sahələrində isə 16% təşkil etmişdir. Kredit qoyuluşları regionlar üzrə 19,6% çoxalmışdır.

Bundan başqa, ölkə iqtisadiyyatı əcnəbilər üçün də investisiya cəlb ediciliyini qoruyub saxlamışdır. 2012-ci ilin yanvar-noyabr aylarında əvvəlki ilin müvafiq dövrünə nisbətən xarici mənbələrdən əsas kapitalla yönəldilmiş vəsaitin 2 milyard 626,8 milyon manatı və ya 91,2%-i Böyük Britaniya, ABŞ, Yaponiya, Norveç, Türkiyə, Çexiya və Fransa investorlarına məxsus olmuşdur. Qeyri-neft-qaz sektoruna investisiyaların cəlb olunması 2013-ci ildə Azərbaycanın iqtisadi siyasətinin başlıca hədəflərindən biridir. Bu məqsədlə investisiya mühitinin daha da yaxşılaşdırılması, daxili və xarici sərmayələrə dövlət təminatının gücləndirilməsi, Azərbaycan Investisiya Şirkəti ilə birgə layihələrin həyata keçirilməsi və s. tədbirlər davam etdiriləcəkdir.

Samir MUSTAFAYEV

Dövlət Neft Fondunun yeni investisiya siyasəti

Qızıla və daşınmaz əmlaka qoyulan investisiyaların həcmi artır

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2011-ci il 27 oktyabr tarixli 519 nömrəli fərmanı ilə dəyişikliklər edilmiş «Azərbaycan Respublikası Dövlət Neft Fondunun (ARDNF) valyuta vəsaitlərinin saxlanması, yerləşdirilməsi və idarə edilməsi haqqında Qaydalar»a uyğun olaraq Fondun yeni investisiya siyasəti müəyyən edilmişdir. Bu siyasətə əsasən, investisiya portfelinin məcmu dəyərinin 5%-ə qədərini səhmlərə, 5%-ə qədərini qızıla, 5%-ə qədərini daşınmaz əmlaka investisiya edilə bilər.

yehtlərindən ibarət daşınmaz əmlak kompleksinin satın alınmasına dair razılıq əldə edilmişdir.

Qeyd edək ki, Parisin ən görkəmli yerlərindən biri olan Vandom meydanı şəhərin əsas biznes ərazisi hesab olunur. Yüksək biznes profilinə malik şirkətlərin ofislərinin və lüks mağazaların yerləşdiyi bu ərazi həm daxili, həm də xarici investorlar tərəfindən ciddi maraqla qarşılıq və yüksək icarə haqları ilə seçiyəlməlidir. 1712-ci ildə kral XIV Luinin şəərəfinə barokko üslubunda inşa edilmiş, özünəməxsus və

075 kv. metr təşkil edir. Əmlak illik icarə haqqı 9,6 milyon ABŞ dolları olmaqla, müxtəlif maliyyə, sığorta və konsaltinq xidməti göstərən, eləcə də müxtəlif lüks və orta səviyyəli ticarət şirkətlərinə icarəyə verilmişdir.

ARDNF-nin vəsaitlərin idarə edilməsi şöbəsinin müdiri İsrail Məmmədov bildirmişdir ki, fond gələcəkdə güclü fundamental bazar əsaslarına söykənən önəmli şəhərlərin mərkəzi ərazilərində yüksək icarə haqları ilə seçiyəlməyən, müasir məddi-texniki təchizatla təmin olunmuş ofis binalarının alınmasını həyata keçirərək kifayət qədər diversifikasiya olunmuş daşınmaz əmlak portfelinin yaradılması istiqamətindəki işlərinə davam edəcəkdir.

Fondun əməkdaşları bir sıra böyük və nüfuzlu şəhərlərə səfər edərək müxtəlif daşınmaz əmlak şirkətləri ilə görüşlər keçirmiş, həmin şəhərlərdə daşınmaz əmlak obyektlərinə baxmışlar. Hazırda Sinqapur, Malayziya və İndoneziya kimi ölkələrdə müxtəlif daşınmaz əmlak obyektləri nəzərdən keçirilir. Bu məsələ ilə bağlı hüquq məsləhətçiləri ilə birgə səmərəli hüquq-vergi strukturunun qurulması üzərində də iş aparılır.

Dövlət Neft Fondu cari ilin birinci rübündən etibarən qızıl alışıma da həyata keçirməyə başlamışdır. Üçüncü rübün sonuna, yəni 1 oktyabr 2012-ci il tarixinə kimi ARDNF-nin aldığı qızılın miqdarı 10 ton 891 kq (350 146 troy unsiya) təşkil etmişdir. Fond bu günədək yaradılmış qızıl ehtiyatlarından əlavə gəlir əldə etmək məqsədilə həmin ehtiyatların bir hissəsini beynəlxalq maliyyə bazarlarında fəaliyyət göstərən nüfuzlu banklarda depozitləşdirərmişdir. Qiymət dəyişkənliyi riskini minimuma endirmək məqsədilə alınması nəzərdə tutulan qızılın ümumi miqdarını (təqribən 30 ton) mərhələli şəkildə (həftələr üzrə) bərabər bölüşdürməklə 2 il müddətində ARDNF-nin investisiya portfelinə daxil edilməsi planlaşdırılır. Alqı-satqı həyata keçirmək məqsədilə London Qiymətli Metallar Bazarı İştirakçıları Assosiasiyasının üzvü olan bir neçə tərəfdaş bankda hesablar açılmış, 2012-ci il fevralın 1-dən etibarən həftəlik 25 qızıl külçənin alınmasına başlanılmışdır. Müvəqqəti saxlama yeri kimi isə «JP Morgan» bankının London anbarı seçilmişdir.

Rəşad SADIQOV

Statistika sistemi dəyişikliklər ərəfəsində

Ölkədə statistik məlumatlarla təminatın daha da yaxşılaşdırılması, milli statistika sisteminin beynəlxalq standartlara uyğunlaşdırılması işinin sürətləndirilməsi və dövlət statistika orqanlarının vahid informasiya sisteminin, o cümlədən «e-statistika»nın inkişafını təmin etmək məqsədilə dövlət başçısının sərəncamı ilə «2013-2017-ci illərdə Azərbaycan Respublikasında rəsmi statistikanın inkişafı Dövlət Programı» təsdiq edilmişdir.

Dövlət proqramında ölkənin statistika sahəsində işlərin təkmilləşdirilməsi, o cümlədən statistik məlumatlarla təminatın daha da yaxşılaşdırılması və milli statistik göstəricilərin sisteminin dünya standartları səviyyəsinə çatdırılması nəzərdə tutulur. Son illərdə rəsmi statistika sahəsindəki müsbət dəyişikliklər və nailiyyətlərlə yanaşı, ölkə iqtisadiyyatının modernləşdirilməsi və cəmiyyətin həyatında gedən proseslərin rəsmi statistikada lazımı səviyyədə əks etdirilməsinin zəruriliyi dövlət statistika orqanları qarşısında yeni vəzifələr qoyur. Statistika sistemində dəyişikliklər BMT-nin hazırladığı təkmilləşdirilmiş «Milli Hesab Sistemi-2008»in tətbiqinə uyğun olaraq milli hesablar sisteminin təkmilləşdirilməsi, ölkənin sosial-iqtisadi inkişafını əks etdirən statistik göstəricilərin, iqtisadi-statistik təsnifatlar sisteminin daha da inkişaf etdirilməsi, respondentlərə düşən statistik yükün azaldılması, statistika fəaliyyətində keyfiyyətin idarə edilməsi və məlumat sistemlərinin yaradılması, rəsmi statistikanın kadr potensialının möhkəmləndirilməsi və bu sahədə beynəlxalq əlaqələrin genişləndirilməsi yolu ilə həyata keçiriləcəkdir. Dövlət Programı milli hesablar sisteminin daha da inkişaf etdirilməsini, beynəlxalq analoqları ilə uyğunlaşdırılmış milli iqtisadi və sosial təsnifatların modernləşdirilməsini, habelə elektron statistika xidmətlərinin çəşidinin genişləndirilməsini və keyfiyyətin artırılmasını nəzərdə tutur. Buraya, həmçinin, coğrafi

informasiya sistemində istifadə etməklə statistik məlumatların təqdimatında və təhlilində məkan modelləşdirilməsi metodlarının tətbiqi, xidmət sferası, o cümlədən «e-ticarət»i daha ətraflı əks etdirən məlumatları əldə etmək üçün xidmət sahəsi üzrə statistik göstəricilər sisteminin, statistik müşahidə proqramlarının təkmilləşdirilməsi və sair vəzifələrin icrası da daxildir.

Milli hesablar sistemi və makroiqtisadi göstəricilər statistikasına sahəsində həyata keçiriləcək tədbirlər

Bu istiqamət üzrə nəzərdə tutulan tədbirlər milli hesablar sisteminin təkmilləşdirilməsinə yönəlmişdir. Belə ki, «MHS-2008» əsasında təkmilləşdirilməsi nəzərdə tutulan hesab və cədvəllərin yenidən işlənməsi ölkədə rəsmi statistikanın əsas prioritetlərindən hesab olunur, bu, iqtisadi əməliyyatların və göstəricilərin kompleks qiymətləndirilməsinə imkan yaradır. Bu işləri həyata keçirmək üçün «MHS-2008»-də ÜDM göstəricisinin həcmində, strukturu və artım sürətinə təsir edən amillərin statistik praktikaya tətbiq edilməsi, dövlət sektoru hesablarının «MHS-2008»in yeniləşdirilmiş tələblərinə uyğun qurulması, turizm, informasiya, kommunikasiya texnologiyaları və energetikanın köməkçi hesablarının qurulması üçün metodologiyaların hazırlanması və «MHS-2008» çərçivəsində milli statistika təcrübəsində ilk dəfə olaraq satelit hesabların qurulması nəzərdə tutulur.

Vahid statistik informasiya sistemi

Vahid statistik informasiya sisteminin inkişafı bəlməsində dövlət orqanları ilə rəsmi statistik məlumatların elektron mübadilə sisteminin yaradılması və təkmilləşdirilməsi, «e-sənəd dövriyyəsi-karguzarlıq» sisteminin inkişaf etdirilməsi, nəşr olunan bütün yekun statistik məlumatların ilkin məlumat bazalarına elektron formada verilməsinin təmin olunması, yerli statis-

tika orqanlarında Statistik Vahidlərin Dövlət Registrinin elektron informasiya sistemləri ilə aparılması, təsərrüfat subyektlərindən hesabatlarnı elektron formada qəbulun başa çatdırılması, axtarış və yükləmə funksiyalarına malik təsnifatlar bazasının yaradılması və digər məsələlər öz əksini tapacaqdır.

Statistika sistemində metaməlumatlar sistemi tətbiq ediləcək

Statistika sistemində keyfiyyətin idarə edilməsi və metaməlumat sistemlərinin tətbiqi Dövlət Programının əsas istiqamətlərindəndir. Burada nəzərdə tutulan tədbirlər nəticəsində keyfiyyətin idarə olunması standartları üzrə statistikamın bütün sahələrində müşahidələrin standart modellərə uyğun təhlilə, statistika proseslərinin və məlumatların keyfiyyətinə beynəlxalq uyğunluq sertifikatının alınmasına nail olunacaqdır. Komitənin internet sahəsində yerləşdirilən yekun məlumatların məlumat bazasına inteqrasiyası təmin ediləcəkdir. Bunlardan əlavə, milli təsnifatlar sisteminin beynəlxalq standartlara uyğunlaşdırılmasının daha da inkişaf etdirilməsi yaxın beş il ərzində ölkə statistikasının prioritet vəzifələrindən biri olaraq qalacaqdır.

Dövlət statistika orqanlarının maddi-texniki bazası möhkəmləndiriləcək

Bu istiqamətdə ölkədə həyata keçirilən islahatlar çərçivəsində Bakının rayon və qəsəbələrinin statistika şöbələrinin və digər yerli statistika orqanlarının təşkilatı strukturuna yenidən baxılması, statistika sisteminin İKT avadanlıqlarının yeniləşdirilməsi və sair tədbirlər həyata keçiriləcəkdir. Yerli statistika orqanlarının iş şəraitinin yaxşılaşdırılması məqsədilə Bakı şəhəri, Göygöl, Oğuz, Füzuli, Zərdab və Şamaxı rayon statistika idarələri üçün yeni inzibati binaların tikilməsi təmin ediləcəkdir.

Arzu İBRAHİMOVA

dünyadan vergi xəbərləri

Yaşıl vergi islahatı

1990-cı illərin ortalarından bəri bir sıra inkişaf etmiş ölkələrdə dövlət və ayrı-ayrı şəhərlər səviyyəsində «Yaşıl vergi islahatı» həyata keçirilməyə başlayıb. Bu addımın atılması nəticəsində hibrid avtomobillərin sahibləri nəzərəcarpacaq vergi güzəştləri əldə ediblər. Məsələn, Londonda onlar illik 2 min funt-sterlinq məbləğində rüsumdan azad ediləblər. İrlandiyada hibrid minik maşınları üçün məbləği təxminən 2,5 min avro təşkil edən illik qeydiyyat yığımının dərcəsi yarıya endirilib. Norveçdə hibrid maşınların alıcılarına alqı-satqı zamanı birdəfəlik güzəştli nəqliyyat vergisi dərəcəsi tətbiq olunur - güzəştin məbləği təxminən 2 min avrodur. İspaniyanın paytaxtı Madrid şəhərində də ümumilikdə 2,5 min avroya yaxın birdəfəlik güzəşt tətbiq olunur. İsveçrənin bir sıra kantonlarında hibrid avtomobil sahibləri illik nəqliyyat vergisindən (məbləği təxminən 340 avrodur) azad olunublar.

Almaniya hökumətinin 2011-ci ildə qəbul etdiyi «Elektromobilquruculuq» proqramı çərçivəsində ölkənin avtomobil sənayesi 2015-ci ilə qədər 12 milyard avro vəsait xərcləməyi nəzərdə tutub. Nazirlər Kabineti bu proqramın reallaşdırılması üçün 2013-cü ildə 1 milyard avro ayracaq. Hibrid mühərrikli elektromobillərin və digər nəqliyyat vasitələrinin sahibləri üçün hökumət əlavə vergi güzəştlərinin tətbiq olunmasını planlaşdırıb. Onlar hazırkı qanunvericiliyə görə 5 il nəqliyyat vergisindən azaddır. Onlar hazırkı qanunvericiliyə görə 5 il nəqliyyat vergisindən azaddır. Onlar hazırkı qanunvericiliyə görə 5 il nəqliyyat vergisindən azaddır. Onlar hazırkı qanunvericiliyə görə 5 il nəqliyyat vergisindən azaddır. Onlar hazırkı qanunvericiliyə görə 5 il nəqliyyat vergisindən azaddır.

ABŞ-in bir sıra ştatlarında hibrid nəqliyyat vasitələrinin sahibləri nəqliyyat vasitələri üçün müəyyən edilmiş verginin az qismini ödəyir və ya bu vergidən tamamilə azad edilir: hibrid nəqliyyat vasitəsi üçün güzəştin məbləği 4,7 min dollara çatır. Birdəfəlik güzəştlər Yaponiyada da geniş yayılmışdır - orada güzəşt məbləği 1,2 min avro civarındadır.

Avropa Komissiyası 2050-ci ilədək Avropa Birliyi ölkələrindəki şəhərlərdə benzinlə işləyən mühərrikə malik avtomobillərdən istifadənin qadağan edilməsi təklifini irəli sürüb. Burada qarşıdakı onil-

liklərdə nəqliyyatın inkişaf etdirilməsi «Nəqliyyat üzrə ağ kitab» adlandırılan strategiyaya əsaslanır.

2008-ci ildə ABŞ-da avtomobil bazarının 2,9%-ni hibrid nəqliyyat vasitələri təşkil edirdi, 2011-ci ildə isə bu rəqəm

2,4%-ə enmişdi. Avropada hibrid avtomobil bazarının inkişafı hələ aşağı səviyyədədir. Rusiyada minik avtomobillərinin cəmi 1%-ə yaxını hibridlərdir. 2010-cu ildə Rusiya ərazisində ümumilikdə 3 mindən artıq bu cür avtomobil satılıb - onların hamısı Qərbi avtomobil konsentrlərinin istehsalıdır.

Qeyd: Ətraf mühitin qorunması baxımından böyük əhəmiyyət daşıyan hibrid avtomobil - elektrik və benzin mühərriklərinin bir arada olduğu sistemdir. Bu sistemin çalışma prinsipi elə qurulub ki, benzinlə işləyən mühərrik yalnız maşın işə salınarkən və sürət yüksək həddə çatdırılarkən fəaliyyətdə olur. Konkret demək olarsa, maşının sürəti saatda 12 kilometrədən az və ya 80 kilometrədən yüksək olduqda benzin mühərrikindən, 12-80 km/s arası olduqda isə elektrik mühərrikindən istifadə olunur. Elektrik mühərriki nəqliyyat vasitəsi benzin mühərrikinin işlədiyi vaxtlarda elektrik enerjisi ehtiyatı toplayır və hibrid avtomobillərə əlavə elektrik «yükləməyə» ehtiyac qalmır.

ABŞ «maliyyə uçurumu»na düşməməyə çalışır

2012-ci ilin son dəqiqələrində ABŞ ictimaiyyəti «maliyyə uçurumu» həyəcanı ilə yaşadı və yeni ilin ilk günlərində ABŞ Konqresi yeni qanun layihəsini təsdiq etdi. Layihənin qəbul edilməsi həm «maliyyə uçurumu»nu, həm də vergi qanunvericiliyinə dəyişikliklər edilməsini iki ay təxirə salmağa imkan yaratmışdır. İki ay müddətində ABŞ hökumətində arasındakı fərqlər və respublikaçılar arasında ortaq mövqə tapılacağına ümid edilir.

Respublikaçılar və demokratlar arasında varlı vətəndaşlardan tutulan verginin artırılması, eləcə də dövlət xərclərinin, büdcədəki sosial məsələlərin azaldılması ilə bağlı fikir ayrılığı mövcuddur. Respublikaçılar 1 milyon dollardan çox gəlirlərə vergi dərəcəsinin 35%-dən 39,6%-ə qədər artırılmasına tərəfdardır. Partiya üzvlərinin hesablamalarına görə, bununla 10 il ərzində əlavə vergi yığımları 450 trilyon dollar təşkil edəcək. Vergi güzəştlərinə yenidən baxılması və onların inflyasiya səviyyəsində indeksləşdirilməsi nəticəsində əlavə 500 milyon dollar əldə etmək mümkün olacaq. Əhalinin digər kateqoriyaları üçün isə güzəştli vergi dərəcələri artırılmalıdır («maliyyə uçurumu» baş verərsə, vergi artımları hamıya şamil ediləcək). Xatırladaq ki, respublikaçılar sosial sığorta proqramlarının, yaşlı və aztəminatlı vətəndaşlar üçün pulsuz tibbi xidmətin ixtisar edilməsini tələb edirlər. Əvvəllər təqaüdünlərin pulsuz tibbi xidmətdən istifadə etməsi üçün yaş həddinin 65-dən 67-yə artırılması, həmçinin pulsuz tibbi xidmətdən istifadə imkanını vətəndaşların gəlirlərinə bağlamaq haqqında təkliflər irəli sürülürdü.

Demokratlar isə 250 min dollardan çox gəliri olan ailələrdən tutulan verginin artırılması, eləcə də investisiya gəlirləri üzrə vergi dərəcələrinin 15%-dən 20%-ə çatdırılması təklifi üzərində ısrar edirlər. Onların hesablamalarına görə, bu iki addımın atılması 10 ildə dövlət büdcəsinə əlavə 800 milyard dollar vəsait daxil olmasını təmin edə bilər. Partiya üzvləri sosial proqramlara xərcləri yalnız 600 milyard dollar azaltmağa razıdırlar ki, bu da sosial xərclərdə, o cümlədən işsizlik üzrə müavinətlərdə ciddi dəyişikliklərdən yan keçməyə imkan verəcək.

Tayvanda vergilər daşınmaz əmlakın ucuzlaşmasına şərait yaradır

Tayvanın Maliyyə Nazirliyi 2012-ci ilə yekun vurarkən dəbdəbəli əşyaların alınmasına vergi qoyulmasını tam uğurlu qərar kimi qiymətləndirmişdir - bununla ölkənin daşınmaz əmlak bazarında qiymət artımının qarşısı alınmışdır.

2011-ci ilin iyul ayından qüvvəyə minmiş yeni verginin tətbiq olunmasında məqsəd ölkədə özəl daşınmaz əmlak bazarında alqı-satqı əməliyyatlarının iqtisadi cəlbediciliyini azaltmaq zərurətindən irəli gəlirdi. Bu məqsədlə, alınmasının üstündən bir ildən az müddət keçən daşınmaz əmlakın satılması əməliyyatı üçün vergi 15%, iki ildən az müddət keçən daşınmaz əmlakın satılması əməliyyatı üçün vergi isə 10% müəyyən edilmişdi. Bu vergi fərdi və sahiblərinə tətbiq edilmir, yalnız investisiya layihələrinə şamil olunur. Maliyyə Nazirliyinin 2012-ci ilin sonunda yaydığı açıqlamaya görə, yanvar-oktyabr ayları ərzində ölkədə özəl daşınmaz əmlak satışının sayı 2011-ci ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə 38%, alqı-satqı əməliyyatlarının sayı isə 37,1% azalmışdır. Nazirlik bu verginin tətbiq olunmasının nəticələrini ümumilikdə müsbət qiymətləndirərək bəyan etmişdir ki, keçən il ölkədə daşınmaz əmlakın qiyməti orta hesabla 4,33% ucuzlaşmışdır.

Rusiyada istifadəsiz torpaqlar üçün verginin artırılması təklif olunur

2012-ci ilin sonunda Rusiya mətbuatında yayılmış məlumata görə, istifadəsiz torpaqlar üçün vergi dərəcəsinin torpağın kadastr dəyərinin 0,3%-dən 1,5%-nə qədər artırılması təklif olunub və Prezident Vladimir Putin kənd təsərrüfatı təyinatlı istifadə olunmayan torpaqlar üçün vergilərin artırılması ideyasını dəstəklədiyini bəyan edib.

Dövlət Şurasının iclası zamanı Podmoskovye hökumətinin rəhbəri Andrey Vorobyov bildirib ki, istifadə olunmayan kənd təsərrüfatı təyinatlı torpaqlar

üçün tutulan verginin cüzi olması həmin torpaqların dövrüdə olmasına marağı azaldır: «Bu məsələnin həlli üçün vergi dərəcəsinin 1,5%-ə qədər artırılması məqsəduyğun olar, bu, ona xidmət edə bilər ki, torpaq sahibləri ya ixtiyarlarında olan boş torpaqlardan imtina edəcəklər, ya da həqiqətən kənd təsərrüfatı ilə məşğul olacaqlar». Vladimir Putin isə qeyd edib ki, bu məsələ dövlətin nəzarəti altındadır: «Ümid edirəm ki, həlledici qərar qəbul ediləcək. Ümumilikdə isə sizin yaşayışınızı tamamilə düzgün hesab edirəm».

Xatırladaq ki, Podmoskovye hökuməti bundan əvvəl daha sətir addımlar atmağı və vergi dərəcəsinin torpağın kadastr dəyərinin 3%-nə çatdırmağı təklif etmişdi. Rusiyada bu sahədə qanun layihəsinin hazırlanmasına isə Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi cavabdehdir.

Ukraynada cərimələr beş dəfə artırıldı

2013-cü ilin əvvəlində ölkədə aksiz vergisi üzrə inzibətçiliyin yeni qaydaları qüvvəyə minmişdir. Bu qaydalar büdcəyə vergi ödənişləri şəklində əlavə vəsaitlərin cəlb olunmasına imkan verəcək, bütün məhsulları bazarında rəqabət şəraitini gücləndirəcək. Yeni qaydalar müəyyən edilərkən bütün sənayesi təmsilçilərinin də rəyləri nəzərə alınmışdır.

Vergi Məcəlləsində dəyişikliklər mar-

kalar alınarkən aksiz vergisinin əvvəlcədən ödənilməsinə, aksiz vergisi üzrə minimal həddəliklərin həcmi artırılması, həmçinin advalor tərkiblərinin təsirinə azaldılması üçün aksiz vergisinin xüsusi dərəcəsinin tətbiq edilməsini nəzərdə tutur. Bundan əlavə, aksizli malların istehsalı, daşınması, saxlanması və satışı ilə bağlı sərəflərin pozulmasına görə minimum cərimənin məbləği beş dəfə artırılmışdır.

Türkiyədə faiz və dividendlərə vergi artırılacaq

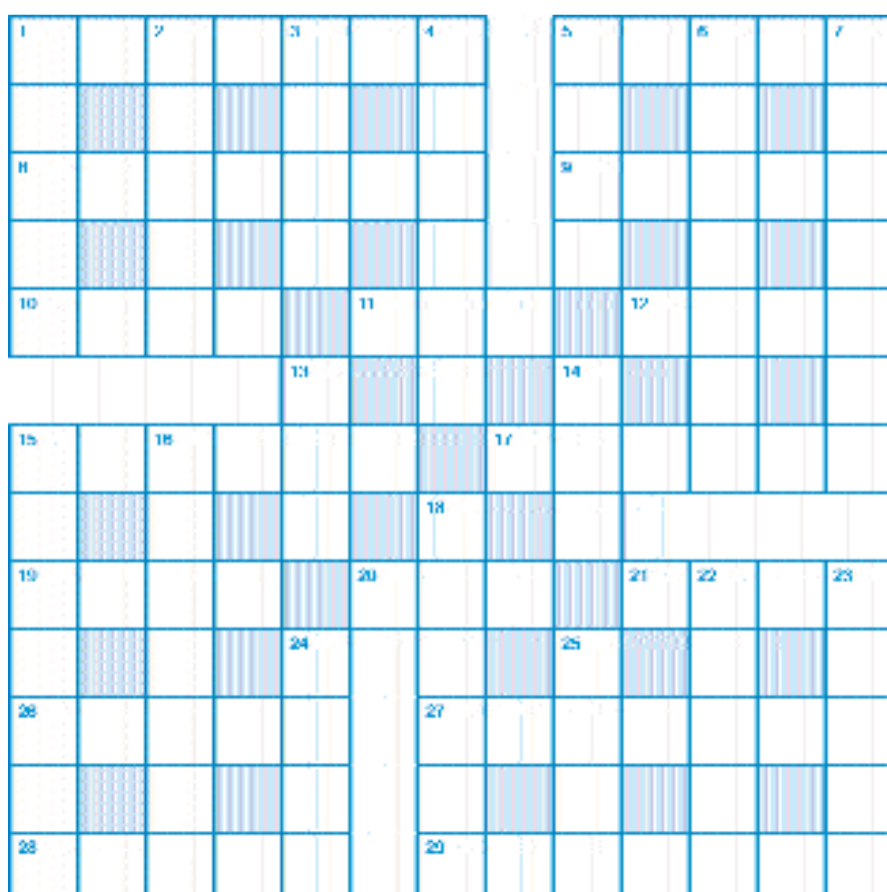
Baş nazir Rəcəb Tayyib Erdoğanın «Zənginlərdən daha yüksək vergi tutulması» barədə təlimatına əsasən, Maliyyə Nazirliyi çalışmaları başlamışdır. Hökumət nəzərdə tutduğu kimi, bank faizləri, dividendlər və icarə gəlirləri bəyannamə sistemində keçiriləcək və bu sahələrdən gələn qazanlara görə vergi artırılacaq. Zənginlərdən daha yüksək vergi tutulması təlimatı lüks mənşəli üçün ƏDV dəyişikliyini də əhatə edir. Maliyyə naziri Mehmet Şimşək yeni gəlir vergisi dəyişikliklərinə aydınlıq gətirmişdir: «Aid olduqları sahədən asılı olaraq, gəlirlərə fərqli vergi qoyulacaq. Məsələn, bank faizindən gəlirin 15%-ni mənbədə vergi kimi tutacağıq, gəliri 100 min lirəni keçənlər isə 35% vergi ödəməli olacaqlar. Sahəsi 150 kvadratmetrə

qədər olan mənzillər üçün 1%, 150 kvadratmetr və daha artıq olan mənzillər üçün 18% ƏDV tutulacaq».

Ümumiyyətlə, Türkiyədə bu il müxtəlif vergi və xərclərin məbləği 7,8% artacaq. Yaşı 1-3 arasında, mühərrik silindrinin həcmi 1300 sm³-ə qədər olan avtomobillər üçün vergi 480 lirədən 517 lirəyə, silindrinin həcmi 1300 sm³ ilə 1600 sm³ arasında olan avtomobillər üçün 768 lirədən 828 lirəyə çatdırılıb. İllik gəlir vergisi bəyannamələrindəki damğa vergisinin məbləği 37,19 lirədir.

Yeni yaradılmış Vergi Nəzarəti Şurasında Təşkilatlanmış Vergi Qaçqınlığı ilə Mübarizə Qrupu Başqanlığı təşkil etdiklərini bildiren nazir qiymətli daşlardan elektron ticarətə, siqaretə və valyuta mübadiləsinə qədər 18 sahə üzrə hesabatlar hazırladığını da bəyan etmişdir.

krossvord

Yuxarıdan aşağı: 1.Gürcü xörəyi; 2.Mərakeşin paytaxtı; 3.Rusiya Federasiyasında şəhər; 4.XIX əsrdə yaşamış böyük Azərbaycan şairi; 5.Armud növü / spirtsiz içki; 6.İdman avtomobili markası; 7.Bir sıra ispan və portuqaldilli ölkələrdə xırda pul vahidi; 12.İran şairi Əbülqasım Firdovsinin məşhur əsəri; 13.ADİDAS şirkətinin təsisçisinin soyadı; 15.Cənubi Amerikada çay. Əsasən Venesueladan keçir və Atlantik okeanına tökülür; 16.Çətin, mürəkkəb tapşırıqların həllini tapan və se-

vincini bildiren Arximed tərəfindən səslənən kəlam; 18.Tacikistanın paytaxtından 70 km cənub-şərqdə yerləşən şəhər; 20.Çoxkomponentli partlayıcı maddə; 21.Yeraltı yol və ya keçid.

Soldan sağa: 1.Orta Şərqdə tarixi vilayət; 5.Yazıda istifadə olunan işarə; 8.«Gözəlçə» filminin baş qəhrəmanını oynayan aktrisanın soyadı; 9.N.Gəncəvinin baş qəhrəmanlarından biri; 10.Səkkiz nəfərdən ibarət musiqi qrupu; 11.«Həm ziyarət, həm ticarət» filminin qəhrəmanının adı;

12.Unikal, təkrarolunmaz bədii əsər; 14.Sto-lüstü oyun; 17.«Kür» Olimpiya Avarçək-mə Bazasının yaradıcısı və akademik avarçək-mə üzrə əməkdar məşqçinin soyadı (1923-2002); 19.Rusiyanın Sverdlovsk vilayətində şəhər; 24.Avstriyalı psixoloq, psixiatr və mütəfəkkirin soyadı (1870-1937); 25.Dienlər sinfindən olan doymamış karbohidrogen. Polimerizasiyası nəticəsində kauçuk əmələ gəlir; 26.Kəlbəcər rayonunda kənd; 27.İsa peyğəmbərin davamçıları, həvarilər.

Tərtib etdi: Rəfael

Qəzetimizin ötən nömrəsində gətirmiş krossvordun cavabları:

Yuxarıdan aşağı: 1.Oktan; 2.Dürer (Albrext); 3.Bank; 4.Dron-qo; 5.Borç; 6.Beysbol; 7.Ronaldo; 13.Sal; 14.Uti; 15.Kansler; 16.Nurabad; 18.Mahmud (Qurbanov); 22.Zurna; 23.Tutisi; 24.Mayn; 25.Ural.

Soldan sağa: 1.Ordubad; 5.Babur; 8.Toronto; 9.Rayon; 10.Nərd; 11.Aqa; 12.Abel (Məhərrəmov); 15.Konrat (Meral); 17.Otello; 19.Nərgə; 20.Zar; 21.Azot; 26.Loby; 27.Marsrut; 28.Rudan; 29.Dilbazi.

Vergilər Nazirliyinin kollektivi
3 saylı ƏVL-nin rəis müavini Şöhrət Fərzəliyevə, qardaşı
Həsət müəllimin
vəfatından kədərləndiyini bildirir və
derin hüznə başsağlığı verir.

Vergilər Nazirliyinin kollektivi
Vergi auditi Baş İdarəsinin müfəttişi
Çinarə Ağayevanın
vəfatından kədərləndiyini bildirir
və mərhumun ailəsinə dərin hüznə başsağlığı verir.

ALLAH RƏHMƏT ELƏSİN!

İdmanımız yeni yüksəliş mərhələsində

2012-ci ilin ölkəmizdə «İdman ili» elan olunması böyük ənənələrə malik Azərbaycan idmanında yeni mərhələnin başlanğıcı oldu. Ötən il idmançılarımız dünya və Avropa çempionatlarında, beynəlxalq yarışlarda, XXX Yay Olimpiya Oyunlarında böyük uğurlar əldə etdilər. Ölkə idmançıları London Olimpiadasında 10 medal qazanmaqla Azərbaycanın dünya Olimpiya hərəkətindəki mövqeyini daha da möhkəmləndirdilər.

Tarixi ənənələr üzərində yeni zəfərlər

XXX Yay Olimpiya Oyunlarında iştirak edən idmançılarımız arasında güləşçilərimiz xüsusilə seçildilər. Pəhləvanlarımız yüksək nəticə göstərərək, 7 medal qazanmaqla ölkəmizin idman tarixinə qızıl səhifə yazdılar. Sərbəst güləşçilərimizin - 60 kiloqram çəki dərəcəsinə Toğrul Əsgərovun və 84 kiloqram çəki dərəcəsinə Şərif Şərifovun qızıl medal qazanması parlaq hadisə kimi yadda qaldı. Olimpiadada medal qazanan digər güləşçilərimiz - Rövşən Bayramov, Emin Əhmədov, Xetaq Qazyumov, qadın güləşçilərimiz Mariya Stadnik, Yuliya Ratkeviç özmərkəzliliklə mübarizə apardılar. Ümumilikdə, Azərbaycan idmançıları XXX London Yay Olimpiya Oyunlarında medal sayına görə 25-ci, xal hesabına görə 27-ci, qızıl əyarına görə isə medal qazanan 85 ölkə arasında 30-cu yeri tutdular.

London Yay Olimpiya Oyunlarında möhtəşəm qələbə qazanan Azərbaycan güləşçilərinin zəfərinin davamı Bakıda keçirilən yeniyyət mərasimində sərbəst, yunan-Roma, qadın və çimərlik güləşi üzrə dünya çempionatında gəldi. Dünyanın 41 ölkəsindən 850-dək idmançı iştirak etdiyi çempionatda Azərbaycan yığma komandası 9 qızıl, 5 gümüş və 5 bürünc medal qazanmaqla çempionatı 84 xalla başa vuraraq dünya birincisi oldu.

Güləşçilərimiz digər çempionatlarda (Bakıda keçirilən ümum-

milli lider Heydər Əliyevin xatirəsinə həsr olunmuş «Qızıl Qran Pri» beynəlxalq turniri, Xorvatiya, Tailand, Serbiya, Rusiya Federasiyasında keçirilən çempionatlar və s.) da yüksək nəticələr göstərdilər. 2012-ci ildə güləşçilərimiz 25-ə yaxın beynəlxalq turnirdə öz qüvvələrini sınaqda, Avropa və dünya çempionatları, Olimpiya Oyunları kimi nüfuzlu idman tədbirlərində 71 medal qazandı. Medalların 23-ü qızıl, 21-i gümüş və 27-si bürüncdür. İdmançılarımızın müxtəlif mötəbər yarışlarda fəxri yerlər tutmasında, Vətənə çoxlu sayda medallar gətirməsində məşqçilərin də böyük əməyini xüsusilə qeyd etməyə dəyər.

Velosiped idmanının nailiyyətləri

2012-ci il ölkəmizdə zəngin ənənələri olan velosiped idmanının inkişafı baxımından da ciddi uğurlarla yadda qaldı. Hələ 2011-ci ilin avqust ayında Azərbaycan Velosiped İdmanı Federasiyasına (AVİF) yeni rəhbərliyin seçilməsi qurumun fəaliyyətində nəzərə çarpacaq dönüş yaratdı. Federasiyanın fəaliyyətinin müasir dövrün tələbləri səviyyəsində qurulmasına, maddi-texniki təchizatının yaxşılaşmasına, beynəlxalq əlaqələrinin genişlənməsinə, habelə velosiped idmanının yeniyyətə və gənclər arasında geniş təbliğinə yönəlmiş tədbirləri davamlı xarakter aldı. Bütün bunlar velosiped idmanının keyfiyyətə yeni parametrlər əsasında inkişafına şə-

rait yaratmaqla yanaşı, respublikada bu idmanın nüfuzunun yüksəlməsinə səbəb oldu.

AVİF-in ötən ilki mühüm uğurları sırasında ümummilli lider Heydər Əliyevin anadan olmasının 89-cu ildönümü münasibətilə mayın 9-dan 13-dək ölkəmizdə keçirilmiş beynəlxalq veloturu xüsusilə qeyd etmək lazımdır. Federasiyanın Milli Olimpiya Komitəsi, Gənclər və İdman Nazirliyi və Beynəlxalq Velosiped Federasiyası ilə birgə təşkil etdiyi turnir Azərbaycanda velosiped idmanının böyük inkişaf perspektivləri-

rayna və Almaniya təlim-məşq toplaqlarında iştirakı da təmin olunmuşdu...

Yayda velosipedçilərdən ibarət milli komandamız Niderlandda təşkil olunan 48-ci Avropa Velosiped Turunda və Avropa çempionatında çıxış etdi. Azərbaycan milli komandasının üzvü Nicat Niftəliyev «Kriterium» yarışında 3-cü yeri tutdu. Bundan başqa, milli komandamızın üzvləri Elçin Əsədov və Tural İsgəndərov sentyabr ayında ilk dəfə olaraq velosiped idmanı üzrə dünya çempionatında iştirak etdilər.

dər Əliyevin anadan olmasının 90-cu ildönümü münasibətilə ölkəmizdə növbəti beynəlxalq velotur təşkil etməyi planlaşdırır.

Ötüstü hokkeyçilərimizin nəticələri ümidvericidir

Respublikamızda tarixi ənənələri olan ötüstü hokkey son 2 ildə populyarlığını bərpa etməkdədir. Azərbaycan Ötüstü Hokkey Federasiyası gənclərin və yeniyyət mələrin bu idman növünə marağının stimullaşdırılması istiqamətində sistemli tədbirlər həyata keçirir. Müxtəlif yaş qruplarından

Çempionlar Kuboku uğrunda turnirdə qitənin 12 ən güclü komandası sırasında mübarizə aparır. Slovakiyanın paytaxtı Bratislavda «Çelenc IV» klub çempionatında debüt edən «Akkord» komandası isə bütün rəqiblərini məğlub edərək «Çelenc III» divizionunda mübarizə aparmaq hüququ qazanıb.

Qadınlardan ibarət «Bakı» komandası Avstriyada qitəmiqyaslı «Çelenc II» turnirində yarışmaq hüququ əldə edib. Digər mühüm nəticələrdən biri də Azərbaycan yığmasının noyabr ayında Qətərin paytaxtı Dohada keçirilən Dünya Hokkey Liqası turnirində iştirakı olub. Hokkeyçilərimiz turnirdə 100 faizlik nəticə ilə Dünya Hokkey Liqasının II mərhələsində iştirak etmək hüququ verən yeganə vəsiqəyə sahib olublar.

Ötüstü hokkey komandalarını 2013-cü ildə də ciddi sınaqlar gözləyir. Qadın hokkeyçilərdən ibarət milli komandamız yanvarın 21-dən 27-dək Cənubi Afrika Respublikasının Keyptaun şəhərində Dünya Hokkey Liqası turnirinin II raundunda mübarizəyə qoşulacaq. Bundan başqa, Azərbaycan kişi və qadın ötüstü hokkeyçilərindən ibarət 4 klubu 2013-cü ildə Avropa Kuboku yarışlarında iştirak edəcək. Reyting sıralamasına görə qitənin 8 ən güclüsü sırasına daxil olan xanım hokkeyçilərimiz Hollandiya, Almaniya, İspaniya, İngiltərə və Belarus çempionları ilə yarışacaqlar.

Respublikamızda idmanın inkişafını, Olimpiya hərəkətinin geniş vüsət almasını Azərbaycanın ümumi tərəqqisi fonunda dəyərləndirmək lazımdır. Ölkəmizdə bütün sahələr üzrə gedən dinamik inkişaf idmanın ən müxtəlif sahələrinin inkişafını da stimullaşdırır. Həyata keçirilən uğurlu idman siyasəti idmançılarımızın beynəlxalq yarışlarda davamlı olaraq yüksək nəticələr əldə etməsinə imkan yaradır.

Elbrus CƏFƏRLİ,
Samir MUSTAFAYEV

nə malik olduğunu bir daha təsdiqlədi. Bu tədbir həm də Azərbaycanın istənilən beynəlxalq yarışları təşkil etmək üçün zəruri maddi-texniki bazaya, idman infrastrukturuna malik dövlət olduğunu göstərdi.

Beynəlxalq Velosipedçilər İttifaqının (UCI) təqviminə daxil edilmiş yarışda 17 ölkədən 20 komanda mübarizə apardı. Azərbaycanı yarışda «AtaSport» və «Sumqayıt» komandalarının idmançıları təmsil edirdilər. Turnirə hazırlıq mərhələsində komandamızın üzvlərinin Rusiya, Uk-

İl ərzində velosiped idmanı üzrə ölkə çempionatının təşkili bu idman növünün respublikada daha da populyarlaşması baxımından mühüm əhəmiyyət daşıyırdı. Sentyabr ayında ölkə velosipedçilərinin çoxgünlük ötürmələr üzrə Azərbaycan çempionatında müxtəlif yaş qruplarından olan 41 idmançı fərdi və qrup şəklində iştirak etdi.

2013-cü ildə velosiped idmanının inkişafı sahəsində bir sıra mühüm yeniliklər gözlənilir. Federasiya ötən ilki uğurlu təcrübəni davam etdirərək, ulu öndər Hey-

ibərət yeni formalaşdırılmış ötüstü hokkey komandalarının bir qisminin regionlarda fəaliyyət göstərməsi diqqətçəkən faktdır.

Ötən il ötüstü hokkey komandalarımız bir sıra yerli və beynəlxalq yarışlarda iştirak ediblər. Sentyabr ayında Bakı Ötüstü Hokkey Kompleksində 13-15 yaşlı oğlan ötüstü hokkey komandaları arasında Azərbaycan birinciliyi keçirilib.

Hokkeyçilərimiz ötən il qitəmiqyaslı turnirlərdə də fəal iştirak ediblər. Bakının qadınlardan ibarət «AtaSport» klubu Avropa

Peşə liseylərində tədris-metodiki kabinetlər açılmışdır

Ötən ilin dekabr ayının 25 və 27-də Binəqədi rayonundakı 18 saylı və Xətai rayonundakı 4 saylı peşə liseylərində «vergi tədris otaqlarının istifadəyə verilməsi ilə bağlı tədqimat mərasimləri keçirilmişdir. Mərasimlərdə Vergilər və Təhsil nazirliklərinin, eləcə də ictimaiyyətin nümayəndələri iştirak etmişlər.

Tədbirlərdə iştirak edən vergilər nazirinin müavini Ələkbər Məmmədov demişdir ki, hazırda vergi orqanları qarşısında duran əsas vəzifə innovativ islahatlar aparmaq, yeni informasiya texnologiyalarının istifadə etmək, şəffaflığı təmin etməklə vergi ödəyicilərinə göstərilən xidmətin ünvanlılığını artırmaq, əhali arasında vergi mədəniyyətini yüksəltməkdir. Ölkədə aparılan vergi siyasətinə uyğun olaraq gənc nəslin, o cümlədən orta və ali təhsil müəssisələrinin sağird və tələbələrini vergilər haqqında bilik və anlayışlarının artırılması, onlarda vergi mədəniyyətinin formalaşdırılması istiqamətində Vergilər Nazirliyi Təhsil Nazirliyi ilə səmərəli əməkdaşlıq edir: «İndiyədək ümumtəhsil məktəblərində vergilərə aid 54 metodiki kabinet təşkil edilmişdir və gələcəkdə daha 9 peşə liseyində bu cür kabinetlərin yaradılması nəzərdə tutulur. Hər il «Vergilər uşaqların gözü ilə» uşaq rəsm müsabiqəsi, orta və ali təhsil müəssisələrində vergilərə aid

bilik yarışları keçirilir. Kənd məktəblərinin müəllimlərindən ibarət «Vergi dostları» şəbəkəsi yaradılmışdır və proses davam etdirilir».

Təhsil Nazirliyinin nümayəndəsi Namiq Məmmədov peşə liseylərində «Vergi tədris otaqlarının» yaradılmasını Vergilər və Təhsil nazirlikləri arasındakı səmərəli əməkdaşlığın nümunəsi olduğunu bildirmiş, bu gün əldə edilən biliklərin gələcəkdə tələbələrə sərbəst sahibkarlıq fəaliyyəti üçün əsas yaradacağını, iqtisadi kimi formalaşmalarında faydalı olacağını qeyd etmişdir. Vergilər Nazirliyinin Vergi ödəyicilərinə xidmət idarəsinin rəisi Elçin Məmmədov 2013-cü ilin sonuna kimi digər peşə məktəblərində də belə otaqların yaradılacağını bildirmişdir.

Bakıdakı 18 saylı peşə liseyinin tədris-istehsalat işləri üzrə direktor müavini Rəsmiyyə Allahverdiyeva: «Vergilər Na-

zirliyi tərəfindən peşə məktəblərində vergi tədris otaqlarının yaradılması aliqışayət addımıdır. Çünki peşə məktəbində təhsil alan hər bir gənc müəyyən peşəyə sahib olub müstəqil həyata qədəm qoyduğu üçün gələcəyin potensialı yüksəkdir. Gələcəkdə savadlı və intizamlı vergi ödəyicisi olmaq üçün onlara məhz tədris illərində vergilər haqqında biliklərinin artırılması vacib şərtlərdəndir».

Bakıdakı 4 saylı peşə liseyinin direktoru Alik Allahverdiyev: «Liseyimizdə vergi tədris otağının yaradılması tələbələrə vergilər haqqında biliklərinin zənginləşməsinə, həyata daha kamillə və hazırlıqlı insanlara kimi qədəm qoymalarına xidmət edəcək. Bu necib işə görə Vergilər Nazirliyinin rəhbərliyinə dərin təşəkkürümü bildirirəm».

Arzu İBRAHİMOVA

Paytaxt sakinlərinə bayram hədiyyəsi

Dünya Azərbaycanlılarının Həmrəyliyi Günü və Yeni il ərzində - dekabrın 28-də Dənizkənarı Milli Parkda gəzintiye çıxması şəhər sakinləri velosipedçilərin sürprizinin şahidi oldular. Azərbaycan Velosiped Federasiyasının (AVİF) təşkil etdiyi bayram tədbirində Yeni ilin gəlişini simvolizə edən şaxta baba və qar qız geyimli velosipedçilər Bakı bulvarı boyunca yürüş etməklə kiçik yaş uşaqlara hədiyyələr paylayır, insanlara bayram sevinci bəxş edirdilər.

Tədbirlə bağlı jurnalistlərə açıqlama verən AVİF-in əməkdaşı Əli Xəlifəyev bildirdi ki, federasiya belə sosial aksiyaları davamlı şəkildə keçirməklə idmanın bu növünə olan ictimai marağın artırılmasına, xüsusən də gənclər və yeniyyət mələrləri arasında təbliğinə çalışır. Azərbaycanda zəngin ənənələri olan velosiped idmanının inkişafının yeni mərhələyə qədəm qoyduğunu deyən Əli Xəlifəyevin sözlərinə görə, respublikada bu idman növünün inkişafı üçün əlverişli iqlim şəraiti və zəruri potensial mövcuddur: «Ən yaxşı idman növləri təkrarlanan hərəkətləri olan fiziki məşğələlərdir. İlin bütün fəsillərində insan üçün faydalı və əhəmiyyətli olan belə idman növlərindən biri də velosiped idmanıdır. İnsan bu idman növündən həm fiziki güc, həm də mənəvi zövq alır. Veloidman növü insanların fi-

ziki cəzətdən güclənməsinə və inkişaf etməsinə yardımçı olmaqla yanaşı, həm də onları gündəlik həyatda daha hazırlıqlı və müstəqil edir. Məhz buna görə də federasiya veloidmanın geniş təbliğinə çalışır. Bu tipli sosial aksiyaların məqsədi də insanların velosiped idmanına həvəsləndirməkdir».

Azərbaycan müstəqilliyini bərpa etdikdən sonra ilk dəfə olaraq velosipedçimiz Elçin Əsədov və Toğrul İsgəndərov velosiped idmanı üzrə dünya çempionatına vəsiqə qazanaraq mötəbər turnirdə iştirak ediblər. Bütün bunların nəticəsi kimi Azərbaycan Velosiped İdmanı Federasiyası Milli Olimpiya Komitəsinin nəşri olan «Olimpə doğru» jurnalı tərəfindən 2012-ci ildə İlin ən fəal federasiyası nominasiyasına layiq görülüb.

2012-ci ildə velosiped idmanı üzrə ilin ən yaxşı idmançısı seçilmiş Tural İsgəndərov isə əldə olunan nailiyyətləri federasiyanın rəhbərliyinin uğurlu fəaliyyətinin nəticəsi sayır. Onun sözlərinə görə, həyata keçirilən tədbirlər nəticəsində velosiped idmanı dinamik inkişaf mərhələsinə yayıdır: «Məhz bu diqqət və qayğının nəticəsi kimi 2012-ci il böyük uğurlarla başa vurduq. İnanırıq ki, yeni ildə velosiped idmanı sahəsində uğurlarımız daha da çox olacaq».

S.MUSTAFAYEV

idman

Avropanın ən yaxşı idmançılarının adları açıqlandı

Azərbaycanın üç nümayəndəsi, o cümlədən sərbəst güləş üzrə Olimpiya çempionumuz Toğrul Əsgərov da bu siyahıda yer alıb

Polşanın tanınmış PAP agentliyi Avropanın 25 informasiya agentliyi arasında keçirilmiş sorğuya yekun vurub. 2012-ci ilin nəticələrinə görə qitənin ən yaxşı idmançılarının adlarını açıqlamaq məqsədi daşıyan sorğuda Azərbaycan Dövlət Teleqraf Agentliyi - «AzərTAC» da iştirak edib.

70 ən yaxşı idmançı sırasında Azərbaycanın 3 nümayəndəsi yer alıb. Ölkəmizin ən güclü şahmatçısı Teymur Rəcəbov 9 bal toplayaraq Martin Fur-

kad (Fransa, biatlon), Daniel Quirta (Macarıstan, üzgüçülük), Robert Hartinq (Qalmaniya, disk atma), Mark Markes (İspaniya, MotoGP) və İspaniya yığmasının və «Barselona» klubunun futbolçusu Xavi Ernandes kimi idmançılarla 26-cı yeri bölüşüb. Teymur dünyaya idmanın Yelena İsinbayeva (Rusiya, yüngül atletika), Fernando Torres (İspaniya, futbol), Dirk Novitski (Almaniya, basketbol), Andrea Pirlo (İtaliya, futbol), Mario Qomes (Almaniya, futbol), Vladimir Kliçko (Ukrayna, boks),

Zlatan İbrahimoviç (İsveç, futbol) və s. kimi ulduzlarını qabaqlayıb.

Sərbəst güləş üzrə Olimpiya çempionu Toğrul Əsgərov 6 xalla 43-cü yeri tutub. Bununla da Azərbaycan güləşinin ən güclülərdən olduğu bir daha bütün dünyaya bəyan edilib. Atıcı - 2000-ci və 2004-cü illər Paralimpiya Oyunlarında ölkəmizi təmsil edən Yelena Taranova isə 55-ci mövqedə qərarlaşıb.

Qeyd edək ki, Polşa agentliyi ənənəvi illik sorğunu 55-ci dəfədir keçirir.

Yenə də Lionel Messi!

FİFA 2012-ci il üçün dünyanın «ən yaxşı»larının adını açıqlayıb. İsveçrənin Sürix şəhərində keçirilən mərasimdə səsvərmanın yekun nəticəsinə əsasən dünyanın «ən güclüsü» ballı olub.

«Qızıl top» uğrunda mübarizə «Barselona»dan Lionel Messi və Andres İniyesta, «Real» (Madrid) klubundan isə Kriştiano Ronaldu arasında gedib. Yekun nəticədə Messi qalib olub. Bununla da o, fut-

bol tarixinə dünyanın ən yaxşı futbolçusu adını dalbadal dörd dəfə qazanan ilk oyunçu kimi düşüb.

Bununla yanaşı, dünyanın «ən yaxşı məşqçisi»nin də kimliyinə aydınlıq gəlib.

Bu ad uğrunda isə Visente del Boske (İspaniya), Pep Qvardiola («Barselona») və Joze Mourinyo («Real», Madrid) yarışılıb. Birinci yeri Visente del Boske tutub.

Qeyd edək ki, mərasimdə, həmçinin, «ilin ən yaxşı qolu» nominasiyasında da qalibin adı bəlli olub. Digər nominasiyalarda olduğu kimi, bu mükafata da üç namizəd var idi: Radamel Falcao («Atletiko» Madrid), Neymar («Santos») və Miroslav Stok («Fənerbağça»). Səsvərmanın yekununa görə, ilin ən yaxşı qolu mükafatı Türkiyə klubunun oyunçusu Miroslav Stoka verilib.

Boks üzrə Azərbaycan çempionatına start verildi

Yanvarın 7-də «Sərhədçi» İdman Olimpiya Mərkəzində böyük qələbələr arasında boks üzrə Azərbaycan çempionatı başlamışdır. Respublikanın müxtəlif şəhər və rayonlarının klub və cəmiyyətlərini təmsil edən idmançıların mübarizə apardığı yarış yanvarın 11-dək davam edəcəkdir.

Çempionatda London Olimpiadasının mükafatçısı Teymur Məmmədov, Avropa çempionatının bürünc mükafatçısı Heybulla Hacəliyev, Olimpiya oyunlarının iştirakçısı Vətən Hüseynli və Soltan Migitinov kimi boksçular iştirak edir.

İki grossmeysterimiz on ən yaxşı şahmatçı sırasındadır

Beynəlxalq Şahmat Federasiyası növbəti reyting vərəqəsini açıqlamışdır. Azərbaycan grossmeysteri Teymur Rəcəbov (2793) reytingdə 4-cü yerdədir. Digər şahmatçımız - Şəhriyar Məmmədov isə 1 mövqə qalxaraq 10-cu yeri tutmuşdur. Onun 2766 xalı vardır. Dünya reytingində norveçli Maqnus Karlsen birinci yerdədir (2861).

Yeniyyətə güləşçilər beynəlxalq turnirdə çıxış edəcəklər

Yanvarın 10-da Bakıdakı «ABU Arena» İdman Kompleksində Müşviq İsayevin xatirəsinə həsr olunmuş sərbəst güləş üzrə yeniyyətəmlər arasında ənənəvi beynəlxalq turnir keçiriləcəkdir.

Azərbaycan Güləş Federasiyasından bildirmişlər ki, turnir 20 Yanvar şəhidi Müşviq İsayevin xatirəsinə yad etmək, yeniyyətə güləşçilərin idman ustalığını artırmaq, sərbəst güləşin inkişafına və kütləviləyinə nail olmaq məqsədilə keçirilir.

Beynəlxalq Güləş Federasiyasının mövcud qaydalarına əsasən 42, 46, 50, 54, 58, 63, 69, 76, 85 və 100 kiloqram çəki dərəcələri üzrə keçiriləcək yarışlarda Azərbaycan pəhləvanları ilə yanaşı, Rusiya, Gürcüstan və Özbəkistandan olan güləşçilər də mübarizə aparacaqlar. Turnirdə müvafiq çəki dərəcələri üzrə ilk üç yeri tutacaq idmançılar diplom, medal və pul mükafatı ilə təltif ediləcəklər.

Hazırladı Nəsimi HƏBİBOĞLU

Gününüzü xeyirə calamaq üçün...

sağlam həyat tərzi

Səhərlər yuxudan gümrək durmaq, evdən ruh yüksəkliyi ilə çıxmaq hər kəsin arzusudur. Bunun üçün bir neçə sadə şərət əməl etmək tələb olunur.

• İradənizi toplayıb, hər gün, eləcə də səhər və bazar günləri yataqdan eyni saatda oyanmağa vərdis edin. Buna alışan insanlar gün ərzində özlərini daha gümrək hiss edirlər.

• Oyanmaq üçün zəng qurursunuzsa, birinci zəng çalın kimi durun. İlk zəngdən sonra beş dəqiqə, ikinci zəngdən sonra daha beş dəqiqə... yataqda yubanmaq zənglər arasında qismüddətli mürgülməyə şərait yaradır ki, bu da gün ərzində orqanizmin yorğunluğuna və halsızlığa səbəb olur.

• Yerinizdən durarkən səhər gimnastikası ilə məşğul olmağa edinməyin, bunu bir həyat tərzinə çevirmək lazımdır. Yuxudan durar-durmaz əsnəmək və gərnəmək faydalıdır. Səhər gimnastikası etməyə vaxtınız çatmırsa, heç olmasa, liftə minmək əvəzinə pilləkənlərlə enin, avtobus dayanacağına qədər yeriyin. Qaçmaq daha yaxşı olar.

• Zənglə oyananların xoş musiqi melodiyaları seçmələri məsləhətdir. Qıcıqlandırıcı səse oyanmaq insanda müxtəlif narahatlıqlar, o cümlədən ürək döyüntüsü yaradır.

• Yatarkən insan bədəni su sərf edir və bu, səhər duranda halsızlıq yaradır. Səhər açarına bir fincan təmiz su içmək insana əlavə enerji və xoş əhval bəxş edir. Bu, metabolizmin sürətlənməsinə də müsbət təsir edir.

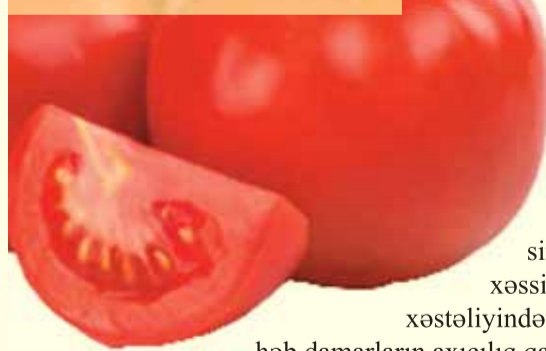
• Qaranlıq otaqda yatmaq məqsədəuyğun olduğu qədər, oyanarkən (xüsusən yaz, yay və payız fəsilərində) günəş işığı ilə durmaq daha faydalıdır. Ona görə də gecə yatanda yataq otağının pərdələrini aralı qoymaq məsləhətdir - gün işığına daha gümrək oyanacaqsınız.

• Səhər yeməyində tərkibində protein bol olan qidalara: qatıq, yumurta, süd və taxıl məhsullarından hazırlanmış sıyıq kimi yeməklərə üstünlük vermək lazımdır. Bu, həm də gün ərzində orqanizmin özünü tox hiss etməsinə şərait yaradır.

Pomidorun içindən tapılan möcüzə

elm

İngiltərə alimləri pomidordan aldıkları yeni ateroskleroz xəstəliklərinə əlavə tapıldığı fikrini irəli sürürlər

Türkiyənin «Sabah» qəzetinin İngiltərə KİV-nə istinadla yaydığı məlumata görə, Kembriç universitetinin mütəxəssisləri tibb sahəsində sensasiya yaradacaq bir araşdırmanı yekunlaşdırıblar. Alimlərin elmi qənaəti belədir ki, pomidorun tərkibində olan «likopen» adlı maddə dünyada milyonlarla insanın həyatını ölümdən xilas edə bilər. Qeyd edək ki, tropik meyvələrdə, qarğızda və qırmızı qreyppfrutda rast gəlinən likopenin ən böyük mənbəyi pomidor sayılır. Likopen təbii mövcud olan karoten ailəsinə aid pıqmentdir və onun prostat, həzm sistemi, ağciyər xərçəngi kimi xəstəliklərə qarşı faydalı olduğu tibb aləminə bəlli idi. Tərkibində likopen olan ateroskleroz xəstəliyindən həyatlarını itirdiklərini qeyd edirlər. Pomidordan alınmış hər il İngiltərədə 180 insanın ürək, 49 min insanın iflic xəstəliyindən həyatlarını itirdiklərini qeyd edirlər. Pomidordan alınmış hər damarların axıcılıq qabiliyyətini 50% civarında artırır.

«Vergilər» qəzetinə 2013-cü il üçün abunə kampaniyası davam edir

Azərbaycanın bütün şəhər və rayonlarında «Vergilər» qəzetinin illik abunə haqqı (çatdırılma xərcləri daxil olmaqla) 20 manat 80 qəpik şəkil edir. Qəzetimizə abunə yazılmaq üçün abunə haqqını redaksiyamızın aşağıda göstərilən bank hesabına köçürməyiniz xahiş olunur.

VÖEN: 1300327481; H/h AZ46ATAZ01200012258000138090; «Atabank» ASC; Kod: 507581 VÖEN: 9900006651; M/h: 0137010032944; SWIFT: BIK ATAZAZ-22

Mete xan

üzümüzü tanıyaq

Hörmətli oxucular!

Qəzetimizin bu buraxılışından başlayaraq, «Özümüzü tanıyaq» rubrikası altında tariximizdə mühüm yer tutan böyük şəxsiyyətlər barədə yığcam məlumatları diqqətinizə təqdim etməyi qarara aldığımız xatırlanır. Təbii ki, bu cür qısa ensiklopedik məlumatlarla tarixi keçmişimizi yaxından tanımaq mümkün deyil. Ancaq ümid edirik ki, haqqında söz açacağımız şəxsiyyətlərin adları və xidmətləri ilə ilkin tanışlıq tariximizi daha ətraflı öyrənməyə təşviq olunmanız üçün xeyirxah bir bələddi olacaq...

Eramızdan əvvəl üçüncü yüzillikdə Çin şimal-şərqini və müasir Monqolustan ərazisini əhatə edən geniş bir coğrafiya quruluşu, mövcudluğunu üç əsrdən artıq davam etdirmiş Böyük Hun imperiyası tarixdə ilk türk dövləti sayılır. Bu dövlətin qurucusu Tümen xan (Avropa mənbələri onun adını Teoman kimi təqdim edir) olmuşdur. Lakin imperiyanın möhkəmlənməsi və bir dövlət kimi üç əsrdən artıq ayaq üstə qalması Çin tarixi mənbələrində «Mao dun», Avropa qaynaqlarında «Mode» kimi xatırlanan Mete xanın adı ilə bağlıdır. Bu ad günümüzə Anadolu türklərində Mete/Məte, türkmənlərdə və Azərbaycanın bəzi ərazilərində isə Məti şəklində gəlib çatmışdır. Mete xanın hərbi məharəti, atasının yerinə taxta çıxması, orduya rəhbərliyi, dövlət quruculuğu ilə bağlı islahatları barədə tarixi mənbələrin verdiyi məlumatlar əfsanələrlə çulğayıb-qarışmışdır. Bəzi iddialara görə, müasir dövrümüzdə qədər gəlib çatmış «Oğuz xaqan dastanı»nın mifik qəhrəmanı məhz Mete xandır. Onun barəsində Çin mənbələrində yazılan məlumatların çoxu yarıəfsanə səciyyəlidir. Bunlardan Metenin ordu in-

etməsi və dövlətçilik anlayışını qabarıq nəzərə çarpdıran iki yazılı sənəd diqqəti daha çox cəlb edir. Birinci əfsanəyə görə, dünyaya hər bir tarixdə böyük hadisə olan «fitçalan» oxu (ox yaydan çıxarkən hədəfə çatana qədər fit səsi vermiş) Mete icad etmişdi və atası tərəfindən on min əsgərdən ibarət orduya komandan təyin edilərkən öz yaxın adamlarına tapşırmaq istəmişdi ki, mən oxumu hansı istiqamətə atsam, siz də ora atarsınız. Mete türklərdə müqəddəs sayılan sevimli atı (bu, mənbələrdə «dövlət atı» da adlandırılır) və sevimli qadını olan səmtə ox atmışdı. Ətrafındakı hərbiçilərdən ürək etməyib həmin səmtə ox atmayanları dərhal cəzalandırıb, qətlə yetirmişdi.

Buna bənzər daha bir əhvalat isə Hun dövlətçiliyində torpağa münasibətlə bağlıdır. Mete 2009-cu ildə qiyam nəticəsində atasının yerinə taxta çıxandan sonra müasir monqolların ulu babası olan tunqhu tayfasının başçısı ondan atını istəmiş, Mete öz ətrafındakı insanların etirazına baxmayaraq, bu təhqiramiz istəyi yerinə yetirmişdi. Tunhuların başçısının ikinci tələbi Metenin xatunlarından biri olmuşdu. Mete yenə ətrafi-

nin etirazlarına məhəl qoymayaraq sevimli xatununu düşməne hədiyyə etmişdi. Nəhayət, tunqhular sərhəd ərazidə hunların ixtiyarında olan dəmyəni istifadəsiz bir torpaq sahəsinə istəyəndə Mete xan qoşun çəkmiş, ilk hərbi yürüşünü etmişdi.

Tarixçilər bu rəvayətləri Metenin və qədim türklərin dövlət anlayışı ilə əlaqələndirirlər. Mete üçün dövlət marağı şəxsi maraqlardan qat-qat üstün idi: Metenin dövlətçilik anlayışına görə, at da, qadın da onun özünə aid olduğu üçün bunlara görə qonşu dövlətlə müharibə etməyə dəyməzdi. Torpaq isə xalqa və gələcək nəsillərə məxsus olduğu üçün Mete xan istifadəsiz və məhsulsuz torpağın bir qarışından belə keçməmiş və torpaq uğrunda hərbi yürüşə çıxmışdı.

Metenin e.ə. 209-cu ildən e.ə. 174-cü ilə qədər davam edən hakimiyyəti dövründə Böyük Hun imperiyası güclənib, Çin dövləti ilə rəqabət aparacaq bir səviyyəyə gəlmişdi. Çinlilər özlərini məhz hunlardan qorumaq üçün Böyük Çin səddini inşa etmək məcburiyyətində qalmışdılar...

Professor Bahəddin Ögəlin «Böyük Hun imperiyası» monoqrafiyası əsasında hazırlanmışdır.

Müdrüklər deyib ki...

«Atımı istədim, verdim, xatunumu istədim, verdim: çünki mənim idi. Torpağımı istədim, uğrunda döyüşdüm: çünki torpaq xalqımdır».

Mete xan (e.ə. 234 - 174-cü illər)

Hazırladı Məti OSMANOĞLU | osmanogm@yahoo.com